NAJER FOLKSBLAT
Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

פרייז 15 גראשען

10 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 229 | Łódź, Poniedziałek, 5 października 1936 | אדרעס: לאדז, פעטריקאווער 21 טעל. 224-71 Adres Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. Skrz. poczt. 1,06 | לאדז, מאנטאג, ג' דחהמו"ס י"ט תשרי תרצ"ז | 14-טער יאהרגאנג

גרעניץ-קווארטאל פון תל-אביב

איז נעכטען אנגעגריפען געווארען דורך אראבישע טעראריסטען

בעת'ן געגען-אנגריף פערוואונדעט געווארען 4 ענגלישע פאליציאנטען

ירושלים, 4 (יט"א טעלעגראפיש)

אראבער האבען היינט אנגעגריפען דעם גרע-ניץ-קווארטאל פון תל-אביב, וואו ס'געפינט זיך די אגראר-באנק. דארט בעפינט זיך אויך א פאלי-ציי-וואך. די טעראריסטען זענען נאך א געגענ-אנגריף אפגעשטויסען געווארען. 4 ענגלישע זעל-נער זענען פערוואונדעט געווארען.

ירושלים, 4 (יט"א טעלעגראפיש)

אראבישע טעראריסטען האבען היינט פערניכ-טעט דאס אייגענטום פון דער ענגלישער ארכעא-לאגישער עקספעדיציע. א וועכטער, וועלכער האט זיך אקעגענגעשטעלט די אנפאלער איז שווער פער-וואונדעט געווארען.

אן אראבער איז היינט דערהרגעט געווארען פון א באמבע, וועלכע ער האט געטראגען ביי זיך, כדי זי ערגעץ צו ווארפען.

ירושלים, 4 (יט"א טעלעגראפיש)

די אראבישע באנדעס האבען היינט אנגעגריפען א מיליטערישע אפטיילונג צווישען ירושלים און יפו. דאס מיליטער האט אויסגעשאסען די גאנצע אמוניציע, כדי אויפצוהאלטען דעם אנגריף. מיט ליכט-סיגנאלען האט מען אלארמירט דאס מיליטער, וועלכעס האט פארטריבען דעם אנגרייפער.

ירושלים, 4 (יט"א טעלעגראפיש)

אין אראבישען דארף נישט ווייט פון הרצליה איז ענטדעקט געווארען א לאגער פון אמוניציע און געווער, 3 אראבער זענען ארעסטירט געווארען.

נעבען כפר הכובש איז פערניכטעט געווארען א שטיק וואלד פון קק"ל אויפ'ן נאמען פון סאקאל זשארזש.

יודען אין ארץ-ישראל האבען אלס געגנער

נישט נאר די אראבער נאר אויך די מאנדאטען-מאכט

ניו-יארק, 4 (יט"א טעל.)

אין דער הערסט-פרעסע איז היינט פערעפענט-ליכט געווארען דער 8-טער ארטיקעל פון דעם סענאטאר קאופלענד. וועלכער איז געווען צוזאמען מיט דער אומאפיציעלער דעלעגאציע פון אמעריקא-נישע סענאטארען אין ארץ-ישראל.

סענאטאר קאופלענד גיט א גענויען איבער-זיכט וועגען די אונרוהען אין ארץ-ישראל. ער פיהרט אויס, אז די געריכטען האבען כסדר סאבא-טירט די מיליטערישע פעראָרדנונגען, זיי האבען כסדר מילד בעהאנדעלט די טעראריסטען און גישט ארויסגעוויזען קיין שום מילדקייט און פערשטענדניש פאר יודען. ווי אזוי איז מעגליך צוריקצושטעלען די ארדנונג, אז די א"י-אדמיניסטראציע האט אליין בעגינסטיגט דעם שטרייק.

צום סוף פיהרט סענאטאר קאופלענד אויס, אז יודען האבען אין ארץ-ישראל אלס געגנער נישט נאר די אראבער נאר אויך די מאנדאטאר-מאכט.

פאשיסטישע מאניפעסטאציע אין לאנדאן

איז פערבאטען געווארען צוליב'ן פראטעסט פון דער בעפעלקערונג

לאנדאן, 4 (יט"א טעל.)

די גאסען ארום דער איסט-ענד, וואו עס קאנ-צענטרירט זיך דער גרעסטער טייל פון דער יודי-שער בעפעלקערונג אין לאנדאן, האבען זיך היינט געפינען אונטער'ן רושם פון מאסען-צוג, וואס די פאשיסטען פון מאסלעי'ס ריכטונג האבען אנגעקינ-דיגט אויף היינט. קורץ פאר דעם איידער דער מא-סען-צוג האט זיך געזאלט אנהויבען, האבען זיך פערזאמעלט איבער א האלבען מיליאן מענשען, וואס האבען בלאקירט אלע גאסען, וואס פיהרען צו דער איסט-ענד. עס האבען זיך כסדר געהערט פיינדליכע אויסרופען געגען די פאשיסטען. צוליב דער דא-זיגער האלטונג פון דער בעפעלקערונג איז דער פאשיסטישער צוג אין לעצטען מאמענט פערוועהרט געווארען. ווען דער פערזאמעלטער המון אויף די גאסען האט זיך דערוואוסט, אז דער צוג איז פער-באטען, איז אויסגעבראכען א בעוואלדיגער ענ-טוזיאזם.

די פאליציי האט באלד דערויף צוטריבען די פערזאמעלטע. עס איז דאן אין פערשידענע פונקטען געקומען צו קליינע צוזאמענשטויסען מיט פאשיסטען, בעת וועלכע צוויי פאשיסטען זענען לייכט פערוואונ-דעט געווארען.

עס איז כאראקטעריסטיש, אז נאך קיינמאל איז אין לאנדאן נישט געווען פערזאמעלט צו אזוי-פיל טויזענדער פאליציאנטען.

מלוכה-פרעזידענט - עהרען-דאקטאר פון פויזנער אוניווערזיטעט

נעכטיגע גרויסע פייערונג אין פויזען

פויזען, 4 (טעלעפאניש)

נעכטען 10 אין אווענד איז געקומען קיין פויזען דער מלוכה-פרעזידענט מאשטשיצקי, כדי אנטיילצונעהמען אין דער ערעפענונג פון נייעם אקא-דעמישען יאהר, בעת וועלכען דער פרעזידענט וועט בעקומען דעם דיפלאם פון עהרען-דאקטאר פון מאטעמאטיש - נאטור-וויסענשאפטליכען פאקולטעט פון פויזנער אוניווערזיטעט. דער מלוכה-פרעזידענט איז געקומען אין דער בעגלייטונג פון זיין פרוי, פאמיליע, און מיטגלידער פון דער ציווילער און מיליטערישער קאנצעלאריע.

אין דער אאולע פון אוניווערזיטעט איז פאר-געקומען א גרויסער קאנצערט לכבוד דעם הויכען גאסט.

פראפ. פערעטיאטקאוויטש האט געעפענט די פייערונג. דאן האבען גערעדט פראפ. גאלעצקי און בילדונגס-מיניסטער שוויענטאסלאווסקי. דאן האט געהאלטען פאלגענדע קורצע רעדע דער מלוכה-פרעזידענט מאשטשיצקי:

„שוין פיל מאל האט מיר געטראפען דער כבוד אנצונעהמען עהרען-דאקטאראטען, די דא-זיגע העכסטע אויסצייכנונג, וואס קען געבען אן אקאדעמישע הויך-שול. נישט קוקענדיג דערויף מוז איך מודה זיין, אז איך בין גערירט. די דאזיגע ערשיינונג פון פסיכישען כאראקטער פערטייטש איך מיר דערמיט, אז אלע אנערקענונגען און אויסצייכנונגען נעהם איך אן אהן פריהערדיגער ערווארטונג, אהן א שפור פון איבערצייגונג, אז מיר קומט דאס. איך בין נאך מעהר גערירט צוליב דעם, וואס די היינטיגע אויסצייכנונג בעקום איך אין א צענטער, פון וועלכען איך בין ארויס מיט 10 יאהר צוריק און וועלכער איז מיר נאך נאהענט. איך דאנק הארציג דעם גאנצען סענאט פון פויזנער אוניווערזיטעט.

צוזאמענפאהר פון יודישע קצבים און ווורשטען-מאכער

אין צוזאמענהאנג מיט דער שחיטה-גזרה

ווארשא, 4 (טעלעפאניש)

היינט איז פארגעקומען דער אלפוילישער צוזא-מענפאהר פון יודישע קצבים און ווורשטען-מא-כער. דער צוזאמענפאהר איז געווען געווידמעט די לאגע, וועלכע האט זיך געשאפען אין דער פוילישער פראנזשע צוליב די אויספיהר-תקנות צום שחיטה-געזעץ.

אין פרעזידיום האבען זיך צווישען אנדערען גע-פונען סענאטאר פראפ. שאר, יעקב לעשטשינסקי, דעפ. גאטליב, רעד. וואלקאוויטש א. א. דעפ. זאמער-שטיין האט צוגעשיקט א בעגריסונגס-בריף.

אין די רעפעראטען, וועלכע זענען געהאלטען געווארען איז געקומען צום אויסדרוק די שרעקליכע סיטואציע, וועלכע וועט זיך שאפען פאר דער יודי-שער פלייש-בראנזשע מיט'ן איינפיהרען דאס שחיטה-געזעץ. פאר די יודישע קצבים און אנדערע פאכען וועט זיין פשוט אונמעגליך ווייטער צו עק-זיסטירען. ס'זענען אנגענומען געווארען ענטשפרעכ-ענדע רעזאלוציעס.

נפטר געווארען דער פאריסאווער רבי

א זוהן פון קאלושינער רבי'ן און אן אייניקעל פון יוד הקדוש זצ"ל

ווארשא, 4 (טעלעפאניש)

היינט 6 פארנאכט איז אין אטוואצק נפטר גע-ווארען אין עלטער פון 66 יאהר דער פאריסאווער רבי ר' יהושע אשר ראבינאוויטש, א זוהן פון קא-לושינער רבי און אן אייניקעל פון יוד הקדוש.

דער נפטר האט געפיהרט רבי'סטווע אין פער-לויף פון 35 יאהר. די לעצטע יאהרען האט ער סטא-ביל געוואוינט אין אטוואצק.

די פטירה פון פאריסאווער רבי האט געמאכט א גרויסען רושם, 5 פארנאכט האט נאך דער רבי גע-פראוועט טיש אין צוזאמענהאנג מיט'ן 21-טען יאהר צייט פון זיין זיידען דעם יוד הקדוש ז"ל און ס'איז געווען פערזאמעלט א גרויסע צאהל רבנים און רב-נים ווי אויך א גרויסער עולם. פלוצלינג האט זיך דער רבי דערפיהלט שלעכט און ער איז גלייך נפטר געווארען. די מגע האט געזאלט פארקומען די חתונה פון רבינ'ס טאכטער מיט'ן אסטראווצער רבינ'ס זוהן.

גלייך נאך דער פטירה פון רבי'ן איז אויסגעבראכען א מחלוקה צווישען די פאריסאווער חסידים און דער אטוואצקער חברה קדישא, וועלכע האט געטענה'ט, אז דער נפטר האט לעצטענס סטאביל געוואוינט אין אטוואצק און דעריבער דארף דארט פארקומען די קבורה, די פאריסאווער חסידים האבען געטענה'ט, אז מ'דארף דעם נפטר איבערפיהרען קיין פאריסאוו, ס'איז געזעצט געווארען א דין-תורה, וועלכע האט גע'פסק'נט, אז די קבורה דארף פארקומען אין אט-וואצק.

היינט 1 אזייגער קומט פאר די לויה. מען ער-ווארט טויזענדער חסידים און צענדליגער רבנים און רבנים.

היטלער האט מורא פאר די „רויטע כוואליעס"

זיין נעכטיגע רעדע אין בערלין

בערלין, 4 (ספ. טעל.)

אויף דער היינטיגער פייערליכקייט פון פער-ענדיגען דעם שניט אין דייטשלאנד, האט היטלער געהאלטען א רעדע, אין וועלכער ער האט געלויבט אין הימעל אריין די ווירטשאפטליכע, ארגאניזאציא-נעלע און אינערליכע ארדנונג פון דייטשלאנד און דאן האט ער געזאגט: אין א יאהר ארום וועלען מיר צווישען די רויטע כוואליעס שטעקען ווי א זיכער-קייטס-סקאלע פון רוה, ארדנונג און גאנצקייט אין דער וועלט, וועלכע וועט נאך זיין אונרוהיגער ווי איצט. דאס איז מיין איבערצייגונג, ווען ארום אונז הויבט אן צו ברענען, ווען אומעטום זעהט מען דעם וואהנזין, וועלכער האט ארומגענומען שפא-ניען, מוזען מיר זאגען, אז אין דייטשלאנד וועט קיינמאל דערצו נישט קומען.

מפעל הביצרון אין פראנקרייך

פאריז, 4 (ספ. טעל.)

דא איז פארגעקומען א צוזאמענפאהר וועגען דער אקציע פארן „מפעל הביצרון". ס'האבען אנטייל-גענומען 155 דעלעגאטען פון גאנץ פראנקרייך, דעם הויפט-רעפעראט האט געהאלטען ד"ר גאלדמאן. א חסבר טאק מאיר דיזענגאף האט געהאלטען יצחק ניידיטש, נאך א גרויסער רעדע פון יארבלום'ען איז בעשלאסען געווארען די אקציע אדורכצופיהרען אין א גרויסען פארנעהם.

פערענדיגט דעם שטרייק

פון די פאריזער האטעל-ארבייטער

פאריז, 4 (ספ. טעל.)

היינט איז דערפאריה זענען צוגעטרעטען צו דער ארבייט די האטעל און רעסטאראן-ארבייטער, וועל-כע האבען מסכים געווען אויף דעם רעגירונגס-אר-ביטראזש. די אונטערהאנדלונגען צווישען די צדדים האבען דערפיהרט צו א גינסטיגען רעזולטאט.

שרפה אין ווערסאלער פאלאץ

פאריז, 4 (ספ. טעל.)

אין לינקען פליגעל פון ווערסאלער פאלאץ איז היינט בייטאכט אויסגעבראכען א שרפה. די שאדענס זענען נישט גרויס.

23 טויטע

פון א קוילען-גרובען-קאטאסטראפע

בריסעל, 4 (ספ. טעל.)

די אלגעמיינע צאהל קרבנות פון דער קאטאס-טראפע אין קוילען-גרובען היינטער מאנס אין לאבוי-בעריע בעטרעפט 23 פערזאן.

וועגען איבערטראגען מערק הינטער דער שטאט

ווארשא, 4 (טעלעפאניש)

דאס הענדעלס-מיניסטעריום האט ארויסגע-געבען א פעראָרדנונג, אז דאס איבערטראגען מערק הינטער דער שטאט קען נישט פארקומען בלויז לויט א פעראָרדנונג פון דער אדמיניסטראטיווער מאכט, נאר ס'מוז אויך זיין דער הסכם פון די הענדעלס-קאמערן.

דאס נייע וואלוטע-געזעץ אין פראנקרייך

וועט ברענגען צו א ווירטשאפטל. אויפלעבונג, אויב די פרייזן וועלן נישט שטייגן

פאריז, 4 (ספ. טעל.)

דער מיניסטארען-ראט האט היינט פארעפענט-ליכט אן אויפרוף, אין וועלכען עס ווערט געזאגט, אז דאס וואלוטע-געזעץ וועט עפענען א נייע צייט פון ווירטשאפטליכער אויפלעבונג און וואוילשטאנד בתנאי, אז די פרייזען וועלען בלייבען אויף דער ביז-איצטיגער הויך. נאר די פראדוקטען, צו וועלכע מ'דארף אויסלענדישען רויה-שטאף, קענען אביסעל טייערער ווערען, אבער אויך דא דארף מען מאכען אן אויסנאהם פאר די פראדוקטען און רויה-שטא-פען וואס שטאמען פון די לענדער, וועלכע האבען אויסגעגלייכט זייערע וואלוטעס צוזאמען מיט פראנק-רייך. די רעגירונג האט איבריגענס די מעגליכקייט נישט צו דערלאזען אויך די דאזיגע פארטייערונג דורך קלענער מאכען דעם צאל. די אלגעמיינע דיס-ציפלין איז נויטיג אין אינטערעס פון גאנצען פאלק. די רעגירונג האפט, אז קיינער וועט נישט דערלאזען, אז די פרייזען זאלען טייערער ווערען. די קאנסומענ-טען דארפען וועגען יעדען יקרות מעלדען דעם קאמי-טעט פון פרייזען-אויפזיכט די רעפרעסיעס וועלען זיין מאמענטאלע און שארפע.

ערנסטע צוזאמענשטויסען אין פראנקרייך

צווישען פאשיסטען און קאמוניסטען

פאריז, 4 (ספ. טעל.)

היינט איז געקומען צו גרויסע צוזאמענשטויסען צווישען גרויסע גרופען קאמוניסטען און מיטגלידער פון „פייער-קרייץ" זון פולק. דע-לאראק.

די סיבה פון די היינטיגע מאניפעסטאציעס איז געווען דער צוזאמענטרעפען מיטינג פון די קאמו-ניסטען, וועלכער האט געזאלט זיין געווידמעט אק-טועלע פאליטישע פראגען. היות ווי דעם „פייער-קרייץ" איז פארבאטען געווארען איינצוארדנען אזא מאניפעסטאציע האבען זיך די פאשיסטען צונויפ-גענומען נעבען דעם ארט, וואו ס'האט געזאלט פארקומען דער קאמוניסטישער מיטינג, כדי צו איהם נישט צו דערלאזען. דער אינערן-מיניסטער האט אבער אויף דעם ארט דעלעגירט 20 טויזענט פא-ליציאנטען, לופט-גווארדיסטען און אפילו מיליטער. די קאמוניסטען מורא האבענדיג, אז די פאשיסטען וועלען פארנעמען דעם פארק ביינאכט, האבען איהם בעזעצט מיט אייגענע מענשען.

ס'איז געקומען צו ערנסטע צוזאמענשטויסען. ביז 3 א זייגער האט די פאליציי שוין געהאט ארעס-טירט עטליכע הונדערט פאשיסטען. ס'זענען פאר-האן פיל פארוואונדעטע.

דער קאמוניסטישער מיטינג איז פארגעקומען. דער פאליציי - קאמוניקאט מעלדעט, אז ס'זענען ארעסטירט געווארען 1300 פערזאן.

EUROPA

די וועלט-בערימטע ארטיסטין

מאלי פיקאן

אין נרעסטען יודישען פילם

„יודל מיט'ן פידל"

אנהויב 4, 6, 8 און 10 אוו.
פרייזען פון 80 גר. אן

Dr.
Wołkowyski
ציגעל-גאס 11, טעל. 238-02
ספעצ. פאר טריפער, סיפיליס און הויט-קראנקה.
בעהאנדלונג פון מענער-שוואכע
נעמט אן פון 8—11 ביימאג און 4—9 אוונט.

וווילסטע פערקויפען
א ניימאשין
אין ווארצלען
דעם העכסטען פרייז?
ווענד זיך צו:
Skład maszyn do szycia
Singer i Lachman
Łódź, Zydowska 2,
telefon 246-73.

St. Felczer
H. NEUMARK
צוריקגעקעהרט
28 פאלודניאווא 28
טעל. 163-46
נעמט אן ביז 10 פריה און פון 2—4 נאכמ.
פאר אונבעמיטעלטע ה.ח.ת.

השבת אבדה.

געכטען איז מיר אוועקגעקומען, פאהרענדיג אויף א דראזשקע פון ראזמאיסאשטשי-סעסטער א דאמען-בייטעל, אין וועלכען ס'איז געלעגען דאקו-מענטען ווי אויך וועקסלען, וואס האבען פאר קיי-נעם קיין שום ווערט נישט. אפצוגעבען געגען בעלוינונג לויט טעלעפאנישער פארשטענדיגונג נומער 130-68 אדער צו ה' ראדזאנאווער, נאוואמיעסקא 3.

ווין כשר

ווער עס וויל הנאה האבען פאר זיין געלד און א אמת'ן עונג שבת ויום-טוב זאל זיך איבערצייגען, אז נאר ביי דער פירמע

„פראגרעס"

אייגענטומער זלמן גוטער. בעקומט מען זוטעו ראדזיגעז-ווייך און מעהד

אויך אלע אנדערע סארטען וויין און מעהד צו ביליגע פרייזען.

ווייז און מעהד-פאבריק פירמע „פראגרעס"

איינהאבער: זלמן גוטער.

הויפט-פערקויף: אלטער מארק 2 אין פאבריק.
ענצעל-פערקויף: אלטער מארק 2 אויפ'ן הויף.
גרינער-מארק 6 אין ווינגעשעפט הערצבערג (פריהער פולווערמאכער).

Dr. med.
Józef Imich
ספעציאליסט פאר האלז, נאז און אויערן-קראנקהייטען
צוריקגעקעהרט
MONIUSZKI 1, tel. 20-997.

Dr.
Michał URBACH
נערוועז און אינערליכע קראנק.
הייטען און פיזיקאלישע טעראפיע
נעמט אן פון 1—2 און פון 5—7 נאכמ
Zawadzka 15 m. 6 tel. 148-83

גערענקט, שטשענשליווי
ביי
א גרויסער אויסוואהל פון
אריגינעלע ביליצער און
טאמאשאווער סחורות
אויף אנציגער און פאלטענס
פון די בעסטע קוואליטעטען ווי אויך
פארשידענע רעשטען
מיט 30% ביליגער
קומט און איבערצייגט אייך
R. Szczęśliwy
לאדז, 5 נאוואמיעסקא 5
טעל. 156-09.
געדענקט פראנט II שטאק.

וויכטיג פאר דאמען
נאר 2 זל. ווערען פאר איבערגען מאכט די עלטעסטע
היטען
אויף גאנץ ניי ווי אויך נייע היטען צו
3.50
„TOLA"
25 Zawadzka 25

Dr. med. ŁASKI
פאלודניאווא 2
צוריקגעקערט
אינערליכע און קינדער-קראנקהייטען
נעמט אן פון 9 ביז 11 און פון 3 ביז 7 אוו.

Dr.
S. Kantor
ספעצ. פאר הויט און ווענערישע קראנקהייטען (מענער-שוואכע)
90 פיעטריקאווער 90
טעל. 129-45
עמט אן פון 8—2 נאכט. און פון 6—9 אוו

Dr. med.
J. GOLDBERG
ספעציאליסט פאר אויגען-קראנקהייטען
צוריקגעקעהרט
Śródmiejska 20, tel. 186-13.
נעמט אן פון 11—1 און פון 7—8 אוונט

Dr. L. RAPEPORT
אוראלאג
נירען און ברוך-קראנקהייטען
Cegielniana 8, tel. 236-90
צוריקגעקעהרט
נעהמט אן פון 6 ביז 8 אוונד.

Doktór
A. S. Tenenbaum
אינערליכע קראנקהייטען
(ספעציעל לונגען)
צוריקגעקעהרט
Piotrkowska 109
telef. 220-25

Dr. I. ZYW
כירורג
צוריקגעקעהרט
11-go LISTOPADA 17,
Telefon 123-41
נעמט אן פון 1—2 און פון 5—7 אוונד

Dr. med.
E. WAJNBERGOWA
אויגען-קראנקהייטען
Dr. med.
M. WAJNBERG
נערוועז-קראנקהייטען
האבען זיך איבערגעצויגען אויף
LEGJONóW 3 (Zielona)
tel. 172-20.

Dr. med.
FELIKS TURYN
אינערליכע קראנקהייטען
ספעצ. פון פערדייאונגס-ארגאנען
צוריקגעקעהרט
Al. Kościuszki 22, tel. 133-05.

Lek. Dentysta
St. Gelberg
Zawadzka 14, tel. 108-33
צוריקגעקעהרט.

Dr. I. Piechowicz
ספעציאליסט פאר אקושעריע און פרויען-קראנקהייטען
פערהיטונג געגען שוואנגערשאפט
שרודמיעסקא 18, טעל. 107-79.
נעמט אן פון 8—10 פרי און פון 3—7 אוו

Dr. med.
Z. DATYNER
אוראלאג
ספעצ. פאר נירען בלאז און אורין-קראנק.
ZACHODNIA 59a, tel. 148-95
נעמט אן פון 9-11 און פון 6-8 אוונט
צוריקגעקעהרט

Dr. med.
Adam GELBART
CHIRURG
צוריקגעקעהרט
Południowa 23 (II sień)
tel. 143-31
נעהמט אן פון 4 ביז 7 אוונד

Lek.-Dentysta
Helena Halpern
Narutowicza 2, tel. 170-96
צוריקגעקעהרט
נעמט אן א גאנצען טאג.

Dr. med.
P. Braun
צוריקגעקעהרט
ספעצ. פאר טריפער, סיפילים און הויט - קראנקהייטען. בעהאנדלונג פון מענער-שוואכע
צעגעלניאנא 4, טעל. 100-57
נעמט אן פון 8—2 מיטאג און פון 4—9 אוו.
ספעציעלער ווארטע-זאל פאר פרויען.
פאר אונבעמיטעלטע—לעטשניצע-פרייזען.

Dr. med.
Michał Wejs
אינערליכעאון קינדער-קראנקהייטען
לאגעווניצקא 25, טעל. 215-18.
צוריקגעקעהרט
עמפאנגס-שעה'ן פון 11—1 און 6—8³⁰ אוו.

ד"ר העללער
ספעצ. פאר הויט און ווענערישע קראנקהייטען און מענער - שוואכע
8 טראוגוטא 8, טעל. 179-89
נעמט אן פון 8—11 און פון 4—8 אוונט.
זונטאג פון 10—2 מיטאג.
צוריקגעקעהרט
פאר פרויען – א ספעציעלער ווארטע-זאל
פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזען

Dr. med.
GUSTAW KOHN
געוועזענער אסיסטענט פון דעם גינעקאלאגי-שען קליניק אין פאריז.
ספעצ. פאר פרויען - קראנקהייטען און שוואנגערשאפט).
ספעצ. פון היילען אונפרוכטבארקייט.
נעהמט אן אין לאדז
פילסודסקיעגא 51, טעל. 170-03
נעהמט אן פון 8—10 און פון 4—8 אוונט

DR.
J. HERSZFINKIEL
ספעצ. פאר קינדער-קראנקהייטען
צוריקגעקומען
נעהמט אן ביי זיך זשעלאנא 8a
טעל. 111-87
ווי אויך אין דער לעטשניצע „פאמאץ" אלעקסאנדראווסקא 1.

איערען, נאז און האלז
און לונגען-קליניק
מיט בעטען פון Dr.
Z. RAKOWSKI
פיעטריקאווער 67, טעל. 127-81
נעהמט אן שטענדיגע קראנקע (צוועס אפעראציע א. אז. וו. ווי אויך אמבולאטאר-רישעס פון 9-2 און פון 4-8 אוונט
ביי דער קליניק איז טעטיג
א רענטגען-גאבינעט
פאר דורכלייכטונגען און פאטאגראפיע

Dr. B. Hurwicz
Choroby skórne i weneryczne
Piotrkowska 10
נעמט אן פון 8—11 און פון 5—9 אוו.
זונטאג און יום-טוב – פון 8—1 בייטאג

Dr. med.
J. Nadel
ספעציאליסט פון אקושעריע און פרויען-קראנקהייטען
אנדזשעיא 4, טעל. 228-92.
נעמט אן פון 10—12 און פון 5—7 אוו.
דער לעטשניצע בזשעזשינער 11
אין פון 12 ביז 1 בייטאג.

Tr. med.
M. GLAZER
ספעציאליסט פאר הויט-און ווענערישע קראנקהייטען
צוריקגעקעהרט
ZACHODNIA 64, tel. 185-49
נעהמט אן פון 12—2 מיטאג און פון 7 ביז 8.30 אוונד.
זונטאג און חנאות פון 10—12 בייטאג.

לעטשניצע
פאר ווענערישע-קראנקה.
מענער - שוואכע און הויט-קראנקהייטען
פון דאקטוירים ספעציאליסטען
פיעטריקאווער 45
טעטיג פון 9 פריה ביז 9 אוונט.
פרויען און קינדער נעמט אן א פרוידאט
פון 11-1 און פון 5-7 אוונט.
א בעראטונג 2 זל.

Dr.
Wajnberg
ספעציאליסט פאר לונגען, הארץ און ספלעראז קראנקהייטען
פיעטריקאווער 145
טעל. 126-02.
נעמט אן פון 9-10 פריה, 3-5 8-9 אוו.

Doktór Med.
Szymon Grinberg
55 פילסודסקיעגא 55
טעלעפאן 168-58
נעמט אן פון 8-טען ד. ח.
פון 3 ביז 5 נאכמיטאג.

DR.
Daniel Kon
STERLINGA 5, tel. 228-08
אינערליכע און נערווען-קראנקהייטען
נעהמט אן פון 5—7 אוונד.
צוריקגעקעהרט

די לאַגע איז אַ בעפרידיגענדע

ערקלערט דער שפּאַנישער פּרעמיער קאַבאַלעראָ

100 טויטע ביי דער באָמבאַרדירונג פון מאַדריד

מ אַ ד ר י ד, 4 (ספּ. טעל.)
נאָך דער זיצונג פון מיניסטאָרען־ראַט, אויף וועלכער דער אויסערן־מיניסטער אַליוואַרעז דע וואַיאָ האָט אָפּגעגעבן אַ בעריכט פון זשענעווע, האָט דער פּרעמיער קאַבאַלעראָ ערקלערט די פּרעסע־פאָרשטעהער: די לאַגע איז בעפרידיגענד אויף אַלע פראָנטען.

מ אַ ד ר י ד, 4 (ספּ. טעל.)
דער קאָמוניקאַט פון קריגס־מיניסטער מעלדעט: אויפ'ן אַראַגאָנישען פראָנט האָבען די רעגירונגס־אָפּטיילונגען פערנומען וויכטיגע סטראַטעגישע פונקטען נעבען הועסקאַ. אויפ'ן דרום־פראָנט נעבען מאָנטאַראַ זענען אין די פּרייטאָגדיגע קאַמפען אומגעקומען 250 אויפשטענדיגע.

מ אַ ד ר י ד, 4 (ספּ. טעל.)
דער קאָמוניקאַט פון קריגס־מיניסטער טיילט מיט, אַז די רעפּובליקאַנישע אַרטילעריע באָמבאַרדירט באַרבאַסטיאַ, זווערא און פּערדיגנעראַ אין דער פּראָווינץ סאַראַגאָסאַ האָט דאָס רעגירונגס־מיליטער אָפּגעהאַלטען אַ זיג, פּערנעמענדיג מוריאַבא הינטער קאָרדאָבאַ.

מ אַ ד ר י ד, 4 (ספּ. טעל.)
די אויפשטענדיגע אַעראָפּלאַנען, וועלכע האָבען באָמבאַרדירט נעכטען די געגענד פון מאַדריד, האָבען געמאַכט בלויז קליינע שאָדענס

ר א ב א ט, 4 (ספּ. טעל.)
די ראַדיאָ־סטאַציע אין קאַדיקס מעלדעט: בעת דעם נעכטיגען לופט־אָנגריף אויף מאַדריד איז צושטערט געוואָרען די אַמוניציע־פאַבריק און די שכנותדיגע בנינים. אַן ערך 100 פּערזאָן זענען דערהרגעט געוואָרען.

פאַר'ן אַוועקגעהן פון טאָלעדאָ האָט דאָס רעגירונגס־מיליטער געזאָלט דערשיסען 600 פּערזאָן דערונטער 100 גייסטליכע. אויפ'ן טאָלעדאָ־פראָנט האָבען זיך די אויפשטענדיגע גערוקט מיט 30 קילאָמעטער אין דער ריכטונג צו מאַדריד.

אין בילבאַאָ איז געקומען צו ערנסטע אומרוהען צווישען די באַסקישע קאַטאָליקען און די אַנאַרכיסטען.

ב ו ר ג א ס, 4 (ספּ. טעל.)
די אויפשטענדיגע אַעראָפּלאַנען האָבען נעכטען באָמבאַרדירט די געגענד פון מאַדריד.

אכזריות'דיגע מעשים פון די אויפשטענדיגע

ב ו ר ג א ס, 4 (ספּ. טעל.)
דער ספּעציעלער קאָרעספּאָנדענט פון „האַוואַס" טיילט מיט, אַז אין טאָלעדאָ זענען דורך די אויפשטענדיגע דערשאָסען געוואָרען 90 מיליציאָנערען, וועלכע האָבען זיך די לעצטע אונטערגעגעבען. בעת דער בעלאַגערונג פון טאָלעדאָ זענען געפאַלען אויף דער רעגירונגס־זייט 2300 זעלנער.

פ אַ ר י ז, 4 (ספּ. טעל.)
דאָ זענען אָנגעקומען ידיעות, אַז די שפּאַנישע אויפשטענדיגע האָבען דערשאָסען דעם קאָרעספּאָנדענט פון „לע פּטי פּאַריזיען" אַנדרע נוימאַן און טערן פּאַרוואוורף פון שפּיאָנאַזש. די דערמאָנטע צייטונג ערקלערט היינט, אַז זי וויל נישט גלייבען אין דער ריכטיגקייט פון דער דאָזיגער ידיעה און שטעלט פעסט, אַז דער פּאַרוואורף פון שפּיאָנאַזש געגען נוימאַנ'ען איז אַבסורדאַל. די רעדאַקציע פּערלאַנגט פון דער רעגירונג, אַז זי זאָל פּאָדערן אויפקלערונגען פון די אויפשטענדיגע.

ב אַ ר צ ע ל אָ נ אַ, 4 (ספּ. טעל.)
דאָ איז אָנגעקומען אַ ידיעה, אַז נעכטען איז דורך די אויפשטענדיגע דערשאָסען געוואָרען אין לאַגראָנאָ דער פּרעזעס פון אַפּעלאַציע־געריכט אין באַרצעלאָנאַ וועלכער האָט זיך געפונען אויף אורלויב.

הילף פאַר דער שפּאַנישער בעפעלקערונג,

וועלכע קעמפט מיט די אויפשטענדיגע

מ אָ ס ק ו ו א, 4 (ספּ. טעל.)
היינט נאָכמיטאָג איז אָפּגעשוואומען פון אָדעס די 3־טע שיף מיט לעבענס־מיטעל פאַר דער שפּאַנישער בעפעלקערונג, וועלכע קעמפט מיט די אויפשטענדיגע. די לאַדונג פון דער שיף בעשטעהט פון 135 טוויזענט פּוד ווייץ, 14.500 פּוד צוקער, 375 טויזענט פּושקעס פלייש־קאָנסערווען, 125000 פּושקעס מילך, קאַווע און קאַקאַאָ.

ה ע נ ד ײ י, 4 (ספּ. טעל.)
פון באַרצעלאָנאַ מעלדעט מען, אַז דאָרט איז אָנגעקומען אַ באַטאַליאָן עסטרייכישע און דייטשע קאָמוניסטען. וועלכע זענען באַלד אַפּגעפאָהרען אויפ'ן פראָנט.

לאָיד דזשאָרזש וויל שאַפען דעם פאָלקס־פראָנט אין ענגלאַנד

ל אָ נ ד אָ ן, 4 (ספּ. טעל.)
לאָיד דזשאָרזש זאָגט זיך היינט אַרויס אין „רעינאָלד ניוס" נאָך זיין צוריקקעהר פון דייטשלאַנד, אַז אין ענגלאַנד דאַרף געשאַפען ווערען אַ פאָלקס־פראָנט. אויב, שרייבט לאָיד זשאָרזש, מ'וועט שאַפען דעם פראָנט וועלען מיר שטיצען די רעגירונג און האָבען אַ נייעם זיג פאַר דער וועלט־דעמאָקראַטיע, וועלכע דאַרף שלום און פּאָרטשריט.

נעדענקט, אַז אין דער קאָלעקטור פון

KAFTAL

Łódź, Piotrkowska 54

פאַלען שטענדיג גרויסע געווינסען.
דאָרט איז געפאַלען אין דער 36־טער לאָטעריע

100.000 זל. אויף נומער 194977

4 מאָל צו 10.000 זל. אויף די נומערן 21864, 57551, 81418, 150988

5 מאָל צו 5.000 זל. — 19 מאָל צו 2.500 זל.
32 מאָל צו 2.000 זל. — 62 מאָל צו 1.000 זל.

ווי אויך אַ גרויסע צאָהל קלענערע געווינסען,
אויסערדעם איז דאָרט געפאַלען צווישען אַנדערע

1.000.000 זל. אין דער 26 לאָטעריע אויף נומער 61415

1.000.000 זל. אין דער 31 לאָטעריע אויף נומער 72450

לאָסען צו דער 1־טער קלאַס זענען שוין צו בעקומען.
בריפליכע בעשטעלונגען ווערען ערלעדיגט תיכף.
P. K. O. 304.761 קאָנטע

ראַדעק איז משוגע געוואָרען?

מ אָ ס ק ו ו א, 4 (ספּ. טעל.)
אין די קרייזען פון די אויסלענדישע זשורנאַליסטען האָט זיך פערשפּרייט אַ קלאַנג, אַז קאַרל ראַדעק, וועלכער זיצט זייט דעם 18 סעפּטעמבער אין תפיסה איז משוגע געוואָרען.

יודיש־גריכישע פרייוויליגע זיך אומגעקעהרט פון אַביסינישער קאַמפּאַניע

ס א ל א נ י ק י (יט"א) אונטער דער פיהרונג פון פּולקאָווניק גואידאַ מאַדיאַנאַ (אַ יוד) האָבען זיך אומגעקעהרט קיין סאַלאָניקי 7 גריכישע יודען און אַ געוויסע צאָהל יודען פון סטאַמבול און אַנדערע שטעט אין אָריענט, וועלכע האָבען זיך בעטייליגט אַלס פרייוויליגע אויף איטאַליענישער זייט אין דער אַביסינישער קאַמפּאַניע.

אונזער וואָרט

מאַנגעל אין גוטען ווילען

אין ארץ־ישראל איז שוין אַלץ צוגעגרייט צו ערקלערען קריגס ־ צושטאַנד. עס איז שוין פאַראַן אַ קעניגליכער דעקרעט וואָס גיט דאָס רעכט צו פּראָקלאַמירען דעם קריגס־צושטאַנד, עס איז שוין פאַראַן אַ פערטיגער מיליטערישער דיקטאַטאָר, וואָס זאָל איבערנעהמען די מאַכט. עס איז שוין פאַראַן אַ גרויסע מיליטערישע עקספּעדיציע מיט דער מאָדערנסטער בעוואָפענונג, וואָס וואָלט גענוג געווען נישט נאָר צו מאַכען אָרדנונג אין אַזאַ קליין לענדעל ווי ארץ־ישראל נאָר אויך צו פיהרען אַ רעגולערע מלחמה מיט אַ צענהונדערטער גרעסערען שונא, ווי עס שטעלט מיט זיך פאָר דאָס הייפעל אַראַבישע טעראָריסטען אין די בערג פון ארץ ישראל. אַלץ איז שוין דאָ, אָבער נאָר איין זאַך פעהלט נאָך: דער גוטער ווילען פון דער מאַנדאַט רעגירונג.

וואָלט דער דאָזיגער גוטער ווילען געווען, וואָלט דאָס אַלץ וואָס מען האָט „שוין" אָנגעגרייט לגמרי נישט נויטיג געווען. דאַן וואָלט דאָס לאַנד נישט געבלוטיגט אין משך פון כמעט שוין אַ האַלב יאָהר, דאַן וואָלט נישט נויטיג געווען קיין קיינערליכע דעקרעטען וועגען קריגס צושטאַנד, עס וואָלטען נישט נויטיג געווען די כסדרדיגע מיליטערישע טראַנספּאָרטען און מען וואָלט נישט געדאַרפט פּראָקלאַמירען קיין קריגס־צושטאַנד, וואָס ווער זיכער נישט — אויב ער וועט בכלל פּראָקלאַמירט ווערען — דעם ישוב קיין טובה נישט ברענגען.

וואָלט די מאַנדאַטאָר מאַכט געהאַט דעם גוטען ווילען צו ערפילען די התחייבותן פון מאַנדאַט, וואָלט אין ארץ ישראל נישט געקומען צו אַזאַ צושטאַנד, ווי עס איז געקומען איצט.

און אויב ביי דער מאַנדאַטאָר מאַכט פעהלט דער גוטער ווילען, דאַן וואָס וועט שוין העלפען ענדערען אין דער לאַגע אפילו ווען עס זאָל פּראָקלאַמירט ווערען קריגס ־ צושטאַנד ?!

אזוי לאַנג ווען אויפ'ן אָרט פון דער שוין נאָר נישט בעהאַלטענער כוונה צו פערשטאַרקען די בריטישע גאַרניזאָנען אין ארץ ישראל, וועט נישט קומען דער גוטער ווילען צו ערפילען די התחייבותן פון מאַנדאַט, אזוי לאַנג וועט אין לאַנד קיין בערוהיגונג נישט קומען.

ק.

טאַג - טעגליך

מאָדנע נייטראַליטעט

פונקט ווי בשעתו אין אַביסיניען, איז אויך איצט די סימפּאַטיע פון דער גאַנצער דעמאָקראַטישער געשטימטער וועלט אויף דער זייט פון שפּאַנישען פאָלק, וואָס ראַנגעלט זיך פאַר זיין פרייהייט.

פונקט ווי דאַן זענען אויך איצט אַלע מענשען און פעלקער, ביי וועלכע דער פאַשיסטישער גיפט האָט נאָך נישט צוטאָטשעט דאָס רעשט ביסעל פערשטענדניש פון רעכט און פרייהייט און דעמאָקראַטיע מיט זייער גאַנץ האַרץ אויף דער זייט פון העלדיש קעמפענדען פאָלק.

אָבער פונקט ווי דאַן אין אַביסיניען ווערען אויך די שפּאַנישע קעמפער איבערגעלאָזט זייער גורל, וואָס עס גרייטען פאַר זיי צו די שפּאַנישע פאַשיסטישע גענעראַלען מיט דער הילף פון די געדינגענע ווילדע חילות אין מאַראָקאָ.

און ריכטיג האָט דער שפּאַנישער פּרעמיער אַזאַניאַ אין אַן אינטערוויאו מיט אַ מיטאַרבייטער פון „ניוז קראָניקל" ערקלערט: „עס איז זעהר שעהן אַרויסצוווייזען ענטוזיאַזם, אָבער ביי געוויסע געלעגענהייטען, איז גלייכער אַז מען האָט צו פערפיגונג מעכטיגע באָמבען־אַעראָפּלאַנען".

דאָס דאָזיגע אַרטיקעל בעקומען אָבער דערווייל נאָר די שפּאַנישע אויפשטענדיגע, די פאַשיסטישע מלוכות דייטשלאַנד, איטאַליען און פּאָרטוגאַל ליפערען כסדר פאַר די שפּאַנישע פאַשיסטישע גענעראַלען אַעראָפּלאַנען מיט פּילאָטען און נאָר דעם דאָזיגען פאַקט האָבען די שפּאַנישע אויפשטענדיגע צו פערדאַנקען זייערע לעצטע נצחונות.

לגבי דער שפּאַנישער לעגאַלער רעגירונג ווערט אָבער אָפּגעהיטען אַ שטרענגע נייטראַליטעט. ענגלאַנד און פראַנקרייך האָבען מיט זייער נישט אריינמישונגס־פאַקט געמיינט זעהר ערנסט און נאָר דעם דאָזיגען פאַקט איז צו פערדאַנקען, וואָס די כוחות — ־ עפּהעלטעניש אין שפּאַנישען בירגער־קריג, בעזונדער אין דער לופט, ווייזט זיך אַרויס אַלץ מעהר לטובת די אויפשטענדיגע.

נישט בחנם הערען זיך דערביי איצט שטימען אַז עס זאָל אַ סוף געמאַכט ווערען צו דער דאָזיגער מאָדנער נייטראַליטעט.

און הלואי זאָל עס זיך ווידער נישט ענדיגען ווי אין אַביסיניען.

ש.

טעאַטער פילהאַרמאָניע נאַרוטאָוויטשאַ 20
היינט צוליב'ן קאָנצערט ווערט נישט געשפּילט.
מאָרגען, דינסטאָג, ווערט געשפּילט די אויסגעצייכנטע פּיעסע
„דער אַמעריקאַנער ליטוואַק"

געשטאָרבען ד"ר ש. ברוך

פּיאָנער פון ציוניסטישער בעוועגונג אין רומעניען

ב ו ק א ר ע ש ט (יט"א) נאָך אַ לענגערער קראַנקהייט איז דאָ געשטאָרבען דער לאַנגיעהריגער פאָרזיצער פון דער רומענישער אָרגאַניזאַציע פון אַלגעמיינע ציוניסטען און פאָרזיצער פון דער קולטור־קאָמיסיע פון דער בוקאַרעשטער קהלה ד"ר ש. ברוך, דער פערשטאָרבענער איז געווען איינער פון די פּיאָנערען פון דער ציוניסטישער בעוועגונג אין רומעניען און האָט זיך די לעצטע יאָהרען בעזונדערס קונה־שם געווען מיט זיין בעזונדער בעדינסטען אַלס אָרגאַניזאַטאָר פון יודישען שולוועזען אין בוקאַרעשט.

Dr. med.
J. Schlosser
כירורג
ul. CEGIELNIANA 30, tel. 122-16.
צוריקגעקעהרט
נעמט אָן פון 4—7 אָוונט

Doktór Z.
HENRYKOWSKI
ספּעציעל־אַרצט פאַר מענער ־ שוועכע, ווענערישע און הויט־קראַנקהייטען
טראַוגוטאַ 9. טעל. 262-98
נעמט אָן פון 8—1 און פון 5—9 אָוונט
זונטאַג פון 9 פריה ביז 12.30 מיטאָג
פאַר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע־פּרייזען

Dr. REICHER
פּאָלודניאָווא 28, טעל. 201-93
ספּעציאַליסט
פאַר מענער ־ שוועכע ־ בעהאַנדלונג
סעקסועלע בעראַטונגען פון פּסיכאָ ־ אַנאַליז
נעמט אָן פון 8—11 פון 5—8 אָוונט.
זונטאַג און חגאות פון 9—12.

Dr. med. L. Berman
צעגעלניאַנאַ 15, טעל. 149-07
ספּעציעל־אַרצט פאַר מענער ־ שוועכע־בעהאַנדלונג און סעקסועלע בעראַטונג
נעמט אָן פון 8—11 און פון 4—8 אָוונט.
זונטאַג פון 9—1 פאַרמיטאָג
פאַר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע־פּרייזן

„דער איינציגער רעאַלער וועג צו לעזען די יודען־פֿראַגע אין פּוילען"

„קוריער פּאָראַנני" וועגען יודישע פּראָבלעם אין ארץ־ישראל־אויפֿבוי

דער ,,קוריער פּאָראַנני" רעדט אַרום אין אַ ריהע אַרטיקלען דאָס יודישע פּראָבלעם אין ארץ־ישראל און מאַכט צום סוף פֿון די בעטראַכטונגען וועגען דער יודישער אויפֿבוי־אַרבייט אין ארץ - ישראל און דער דאָרטיגער ענגלישער פּאָליטיק פֿאָלגענדע אויספֿיהרונגען :

,,די ענגלישע פּאָליטיק מאַכט זעהר אָפֿט איבערראַשונגען דער איבעריגער וועלט. בעזונדערס דאָס לעצטע יאָהר מאַכט גלויבען, אַז אין דער ענגלישער פּאָליטיק איז אַלץ מעגליך. עס איז דערייבער שווער פֿאָראויסצוזעהען, וואָס פֿאַר אַ בעשלוס ענגלאַנד וועט אָננעהמען אין דער פּאַלעסטינער פֿראַגע.

און דער דאָזיגער בעשלוס איז פֿאַר ענגלאַנד נישט ווייניגער שווער, ווי וויכטיג פֿאַר דער צוקונפֿט פֿון יודישען אויפֿבוי אין פּאַלעסטינא. פֿון איין זייט אויב ענגלאַנד וועט זיך רעזיגנירען אונטערצודריקען מיט בעוואָפֿענטען כוח דעם אַראַבישען אויפֿשטאַנד און פֿאָרטזעצען זאָל זיין אַפּילו אין די ביז־איצטיגע ראַהמען די יודישע קאָלאָניזאַציע אין פּאַלעסטינא אונטער שוץ פֿון ענגלישען בעוואָפֿענטען כוח, וועט דאָס זיין אַן׳אַרויספֿאָדערונג די אַלע 100 מיליאָן מאָהמעדאַנער, וואָס געפֿינען זיך אונטער דער ענגלישער הערשאַפֿט. פֿון דער אַנדערער זייט די קאַפּיטולאַציע פֿון ענגלאַנד לגבי דער הויפּט-פֿאָדערונג פֿון די אַראַבער אָפּצושטעלען די עמיגראַציע פֿון די יודען, אונטערן דרוק פֿון דעם נישט אונטערדריקטען פּאַרטיזאַנער קאַמף פֿון אַ פּאָר טויזענט אַראַבישע קריגער נאָר אין פּאַלעסטינא, וואָלט פֿאַר׳ן ענגלישען פּרעסטיזש, וואָס האָט שוין אַזוי אויך גענוג געליטען צוליב די לעצטע געשעהענישען אין אַפֿריקא, בעדייט אַ קלאַפּ, וואָס וואָלט זיך אין דער צוקונפֿט איינגעזעצט נישט געלאָזט אויסבעסערען, בעזונדערס, ווייל די אַראַבער אונטער דער ענגלישער הערשאַפֿט וואָלטען נאָך זיכער נאָכגעגעבען זיין זייער אומאָפּהענגיגקייטס שטרעבונגען זעהר מעכטיגע פֿאַרבינדעטע..

גלייכצייטיג שטעהט אויך דאָס יודישע קאָלאָניזאַציע ווערק אין פּאַלעסטינא לגבי גרויסע אינערליכע און אויסערליכע שוועריגקייטען, וועלכע עס וואָלט נישט געלעזט אַפּילו אַ גינסטיגע שטעלונג מצד ענגלאַנד. ווייל די אָנהענגער פֿון דער ,,נייער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע" פּרעדיגען היינט פֿולשטענדיגען באָיקאָט פֿון דער ביז־איצטיגער פּאָליטיק פֿון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע לגבי די אַראַבער (אָנרופֿענדיג זי ,,אַ פּאָליטיק פֿון אונטערליגקייט"), ווי אויך לגבי דער ענגלישער מאַכט (,,פּאָליטיק פֿון אונטערוואַרפֿענקייט") און זיי פֿאָדערן ,,אַוועקצונעמען" ביי ענגלאַנד דעם מאַנדאַט און אָנווענדען לגבי די אַראַבער אַ פּאָליטיק פֿון ,,שטאַרקער האַנד" דורך דער יודישער זעלבסטשוץ, אָבער פֿון דער אַנדערער זייט זענען די דראָהונגען פֿון דער נייער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע אויפֿן אַדרעס פֿון ענגלאַנד פּונקט אַזאַ דאָנקישאָטישע, ווי אין די צייטען פֿון דעם אָנהויב פֿון דער יודישער קאָלאָניזאַציע אין פּאַלעסטינא. און ווען אַפּילו איהרע פּאָסטולאַטען וואָלטען דורך אַן׳אומפֿאָראויסגעזעהענער צופֿאַל פֿולשטענדיג רעאַליזירט געוואָרען, דאַן וואָלט איך שווער געווען צו גלויבען אין דער ,,פּאַציפֿיקאַציע" פֿון די אַראַבער דורך כוח, וואָס וואָלט אָנגעווענדעט געוואָרען נאָר אין פּאַלעסטינא, ביי דער אונטערשטיצונג, וואָס זיי וואָלטען בעקומען פֿון זייערע מיליאָנען ברידער אין די שכנות׳דיגע לענדער. נאָך מעהר, עס איז שווער צו גלויבען אין דער גערעכטיגקייט, וואָס בעשטימט פֿאַר דער יודישער נאַציאָנאַלער בעוועגונג אַלס ציל דעם קאַמף מיט דעם אַראַבישען נאַציאָנאַליזם.

די איצטיגע לאַגע איז פֿאַר׳ן יודישען ווערק אין פּאַלעסטינא זעהר ערנסט. אָבער לויט אונזער מיינונג, איז זי לגמרי נישט האָפֿנונגסלאָז.

טראָץ אַלעם איז זעהר וואַהרשיינליך, אַז אַפּילו די מלוכה-מענער, וועלכע האָבען אָנגעפֿיהרט מיט דער ענגלישער פּאָליטיק אין דער אַביסינישער פֿראַגע, וועלען זיך נישט שטאַרק פֿער׳עקשנ׳ען ביי דער ווייטער פֿיהרונג פֿון דער ביז־איצטיגער אַזוי ,,ווירקזאַמער" פּאָליטיק פֿון ,,צוטייל און הערש" אין דער פּאַלעסטינער פֿראַגע און מסתמא וועלען אויך זיי קומען צו דער איבערצייגונג, וואָס איז אין אַ געוויסער מאָס נאָהענט צו דער קאָנצעפּציע, וועלכע עס האָט פֿאָרגעטראָגען לאָורענס, אַז מיט אַ פּאַרטנער, וואָס פֿיהלט דייטליך דעם ענגלישען כוח און גלייכצייטיג וועט ער בעהאַנדעלט זאָל זיין אין אַ געוויסער מאָס עהרליך, קען מען קומען צו אַ פֿערשטענדיגונג אַ פֿעסטע און גוטליכע, אַפּילו ווען מען גיט איהם פֿערהעלטנישמעסיג ווייטגעהענדע פֿרייהייט. און עס שיינט, אַז די ענגלישע רעגירונגען פֿון העם נוצען פֿון די ביז־איצטיגע אַמביציעס און שפּילען לגבי די אַראַבישע לענדער די ראָלע פֿון איינעם, וואָס קוקט זיך צו פֿון דער הויך, וואָלט פֿאַר איהר געווען ווייניגער ווערטפֿאָליך, ווי געהען אויפֿן וועג פֿון שטענדיגע הנחות פֿאַר׳ן שאַנטאַזש פֿון די אַראַבער, אין דער האָפֿנונג, אַז ,,עס וועט שוין זיין ווי עס איז אַזוי", נאָר מען זאָל זיך נישט דאַרפֿען געבען די מיה. און גלייכצייטיג וועלען די ענגלישע פּאָליטיקער אפֿשר ווערען אויפֿמערקזאַם אויף דעם, וועגען וואָס עס ווייסען גוט די ענגלישע אגענטען פֿון פּאַלעסטינער געביט, אַז אַ אַראַבישע יודישע פֿערשטענדיגונג פֿאַר דער צוזאַמענאַרבייט פֿון אויפֿבוי פֿון יודישען פּאַלעסטינא אין די אַראַבישע לענדער, איז נאָר נישט אַזאַ אונמעגליכקייט, ווי מען וויל דאָס פֿאַרשטעלען, אונטער בעדינג, אַז איבער די יודיש - אַראַבישע בעציהונגען אין פּאַלעסטינא זאָל נישט ווערן די ענגלישע ,,אַפּוטרופּסות" פֿון ביז־איצטיגען טיפּ. און עס שיינט, אַז דאָס פֿערשטעהט דאָס רוב יודען, סיי אין פּאַלעסטינאַ, ווי אויך אין אַנדערע לענדער, וואָס לויפֿען גאָר נישט אַזוי שטאַרק אין דער ,,נייער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע".

און עס אונטערליגט נישט פֿאַר אונז קיין שום ספֿק, אַז עס איז אין די לעבעדיגסטע אינטערעסען פֿון דער פּוילישער מלוכה אַ לעזונג, וואָס גיט דער אויפֿלעבונג פֿון יודישען פֿאָלק אין פּאַלעסטינא די מעגליכקייט פֿון דער מאַקסימאַלסטער ענטוויקלונג סיי אין אינערליכער רוח, ווי אויך אין פֿרידליכע אויסערליכע בעציהונגען מיט דעם זיך אויך ענטוויקלענדיגער אַראַבישער נאַציאָנאַלער בעוועגונג.

מיט פֿרייד בעגריסען מיר דערייבער דעם אַרויסטריט פֿון מיניסטער בעק אין זשענעווע, וואָס בעטאָנט די פּוילישע פֿעראינטערעסירונג אין דער מאַנדאַט־פֿראַגע. מיר ווילען גלויבען, אַז דער דאָזיגער שריט בעדייט, אַז אונזער אויסערן - מיניסטעריום איז אַרויס פֿון דער ,,איזאָלאַציע" פֿון דער דאָזיגער פֿראַגע, ווי אויך פֿון די באַמבאַסטישע סודות־פֿולע פֿאַנטאַזיעס אויף דער טעמע פֿון ,,שאַפֿען אַ אויסוועג" צו די ,,טעריטאָריעס, וואָס זענען נישט גענוג בעפֿעלקערט", וואָס ווערט פֿירשפּריט דורך דער פּוילישער פּאָליטישער אינפֿאָרמאַציע, און איז אַרויף אויף דעם איינציגען רעאַלען וועג פֿון לעזען די יודישע פֿראַגע אין פּוילען.

עס איז אַ שווערער וועג צום ציל, אָבער דער וועג צו איהם איז היינט איינער. דער וועג איז פֿול מיט סכנות, וואָס גוט אַ ברייט פֿעלד צו ,,קראַקען". אָבער אין לעבען פֿון פֿעלקער דערגרייכט מען נאָרנישט אָהן בייזוקומען שוועריקייטען. און שריפֿטליכע ,,גאַראַנטיעס" פֿון ערפֿאָלג האָט למשל, אויך נישט געהאַט קיין שום פּוילישער קאַמף פֿאַר דער אומאָפּהענגיגקייט".

***

גרויזאַמקייטען פֿון שפּאַנישן בירגער־קריג

— 2 —

מען איז שוין געוואָרען אַזוי טעמפּ, אַז דער אויבען געשילדערטער פֿאַקט מאַכט שוין נישט קיין שום איינדרוק. שפּאַניען איז געוואָרען איין גרויסער מאָרד פּלאַץ. וואָס מעהר די מלחמה פֿערציהט זיך, וואַקסט די שנאה אויף ביידע קעמפֿענדע צדדים. אַזאַ ווילדקייט, אַזאַ אכזריות קען נישט די געשיכטע פֿון מלחמות אין אייראָפּאַ. בעזונדערס בעגעהען שרעקליכע אכזריות; די בלוט גיריגע מאַראָקאַנישע אַראַבער, וועלכע מאָרדען די שוצלאָזע ציווילע בעפֿעלקערונג, פֿרויען, קינדער און זקנים. עס איז דערייבער נישט קיין וואונדער, אַז די ידיעות וועגען דעם רופֿען אַרויס ביים רעגירונגס־מיליטער אַ שטרעבען צו נקמה, די רעגירונג האָט אַ ווערע אויפֿגאַבע אויפֿצוהאַלטען די דיסציפּלין און געהאָרזאַמקייט ביי די זעלנער, וואָס צווישען זיי געפֿינען זיך נישט ווייניגער ביי וועלכע די מאַראָקאַנישע ווילדע באַנדע האָט דערמאָרדעט אַ נאָהענטען. די רעגירונג האָט זיך געווענדעט מיט אַ הייסען אַפּעל צו די בירגער, אַז קיינער זאָל זיך נישט אַליין אויסטיילען גערעכטיגקייט. דער אַפּעל ענדיגט זיך מיט די ווערטער : „אונזערע שונאים קענען נאָר דאַן בעשטראָפֿט ווערען אויב זייער שולד וועט פֿעסטגעשטעלט ווערען דורכ׳ן געריכט !".

נישט קוקענדיג אויף די לעצטע ערפֿאָלגען פֿון די אויפֿשטענדיגע פֿערלירט נישט די רעגירונג די האָפֿנונג. לאַרגאָ קאַבאַלערא האָט ערקלערט, אַז די רעגירונג איז זיכער אין ענדגילטיגען נצחון. אין זיין רעדע האָט קאַבאַלערא געזאָגט : צוגרייטענדיג דעם אויפֿשטאַנד, האָבען די פֿאַשיסטען גערעכענט אויף דער אַרמעע, קלער, פֿאַשיסטישע מלוכות, אויף געדונגענע סאָלדאַטען פֿון מאַראָקאָ, אויף באַנקירען, בורזשואַזיע — מיט איין וואָרט אויף אַלע, פֿערדעטער ! אַלץ האָט איהר געהאַט, עס האָבען אייך נאָר געפֿעהלט די פֿאָלקס־מאַסען ! דאָס פֿאָלק ? איז אייך נישט געווען נויטיג ! פֿאָלשטענדיג אונבּרויטיג זענען געווען די פֿינסטערע מאַסע : אָהן קולטור, אין דער שפּיץ פֿון וועלכע עס שטעהען איינציגע פֿיהרער מיט וועלכע קיינער רעכענט זיך נישט ! זייט אייך מודה, אַז דאָס איז געווען אייער גרעסטער פֿעהלער. איהר זייט שוין בעזיגט ! איהר ווייסט אַליין וועגען דעם. עס האָט זיך געגען אייך געשטעלט אין משך פֿון איינ־גע שעה אַ מעכטיגע

(פֿון אונזער ספּעצ. קאָרעספּאָנדענט)

ס. פראנק

אַרמעע, ווייל אַ פֿרייוויליגע, וועלכע איהר האָט גאָרנישט ערוואַרט. אייער מעסער האָבען אָנגעטראָפֿען אויף די האַרטע געגנער פֿון אייער פֿאָלק !"

און ווירקליך איז די דאָזיגע שרעקליכע טעג פֿון כאַאָס איז פֿון גאָרנישט אָרגאַניזירט געוואָרען אַ אַרמעע, וועלכע האָט אָפּגעשטעלט די אָפֿענסיווע פֿון די אויפֿשטענדיגע. ווען די רעגירונג וואָלט געהאַט די מעגליכקייט גוט צו בעוואָפֿענען די דאָזיגע מאַסען, וואָס וואַרטען נאָר אויף אַ בעפֿעהל, בכדי צו געהן אויפֿ׳ן פֿראָנט, אָבער אָהן געוועהר מיט בלויזע הענד קען מען נישט געהען געגען מאַשינען־געוועהרען און טאַנקען פֿון די אויפֿשטענדיגע.

דער בעקאַנטער סאָציאַליסטישער פֿיהרער פּריעטאָ גלויבט אין זיג פֿון פֿאָלק — דער דאָזיגער קאַמף קען געדויערען זעהר לאַנג — האָט ער ערקלערט — אָבער דער ענדגילטיגער נצחון וועט זיין אויף אונזער זייט. ווי אַזוי קען מען צווייפֿלען אין נצחון אויב מען האָט אויף זיין זייט אַזאַ העלדיש פֿאָלק ?

נאָכדעם ווי עס איז אָנגעקומען די ידיעה, אַז גענעראַל פֿראַנקאָ האָט אַרויסגעשיקט אַראַביש מיליטער קיין שפּאַניען, האָט דער דעפּוטאַט אַנטאָניאָ יאַען פֿון קאָרדאָוואַ, געהאַלטען דורכ׳ן ראַדיאָ אַ צינדענדע רעדע, וואָס האָט געמאַכט אַ שטאַרקען איינדרוק אין גאַנצען לאַנד, און אַפּילו מעבר־לים. ווייל דער רעדנער ווענדעט זיך אויך צו די שפּאַניער אין אַמעריקאַ, אַט זענען איינציגע אָפּזאַצען פֿון דער רעדע :

„שפּאַניער אין אַמעריקא, הערט מיך אויס ! איהר האָט מסתמא שוין זיך דערוואוסט וועגען דעם בירגער־קריג אין אונזער לאַנד, גלויבט נישט, אַז דאָס איז אַ בירגער־קריג. דאָס איז אַ אויפֿשטאַנד פֿון גענעראַלען געגען פֿאָלק, וואָס זיי וואָלטען געוואָלט יודער פֿערקנעכטען. גלויבט נישט אין די בלבולים, וואָס ווערען געוואָרפֿען אויף אונזער העלדיש פֿאָלק, וועלכעס קעמפֿט און פֿאַלט אין דער פֿערטיידיגונג פֿון דער פֿרייהייט!.. מיר ווילען נישט פֿון אייך, ברידער מאַטעריעלע אונטערשטיצונג, ווייל מיר דאַרפֿען נישט קיין געלד. אונזערע מיליציאַנטען קעמפֿען נישט פֿאַר הויכע לוינען, ווי די געדונגענע באַנדעס פֿון די צובונטעוועטע גענעראַלען. ברידער אין אַמעריקע ! עס האַנדעלט זיך וועגען אייערע מאָראַלישע אונטערשטיצונג. מיר ווילען וויסען, אַז די דאָזיגע שווערע טעג אין קאַמף פֿאַר פֿרייהייט געפֿינט איהר זיך אויף אונזער זייט.

„מאַראָקאַנישע יודען ! מיר זעהען און פֿיהלען אייערע ליידען אונטער דער פֿאַשיסטישער הערשאַפֿט די שפּאַנישע רעפּובליק קעמפֿט פֿאַר פֿרייהייט און פֿאַר גלייכע רעכט פֿאַר אַלע איהרע בירגער. מיר קענען אייערע ליידען און פֿריידען, איך האָב אייך געדריקט די האַנד אין טעטואַן, אין צעאוטאַ. מעליליאַ און אין אייער געליבטען טאַנזשער דעם ! 14 אַפּריל איי טאָג ! ווען די רעפּובליק איז פּראָקלאַמירט געוואָרען, ווען איהר האָט פֿריידיג געשריגען : „זאָל לעבען די רעפּובליק !"

„און איצט הערט אויס גענעראַל פֿראַנקאָ פֿעררעטער !!! וואָס פֿאַר אַ שגעון האָט דיך אײַנגענומען וואָס פֿאַר אַ אַמביציע האָט דיך בלינד געמאַכט, אַז דו ביזט אַרויסגעטרעטען געגען אייגענעם פֿאָלק ? געגען דיינע אייגענע ברידער האָסטו געבראַכט בלוטגיריגע שבטים פֿון אַפֿריקע ! דו האָסט נידערטרעכטיג פֿערראַטען דיין לאַנד. דיין פֿאָלק. אויף אייביג פֿאַלט אויף דיר די חרפּה, די געשיכטע וועט וועגען דיר דערמאָנען מיט שנאה !.. נאָך ווייטער שטאָלצער גענעראַל, אַז דו וועסט לאַכען פֿון מיינע ווערטער, אָבער ווייס, אַז דורך מיר רעדט שפּאַניען, וואָס דו האָסט פֿערגאָסען מיט בלוט אין נאָמען פֿון אונזער אומגליקליך פֿאָטערלאַנד בעט איך דיך גענעראַל פֿראַנקאָ, בעטראַכט זיך וואָס דו טוסט און שטעל דיך אָפּ איידער דו וועסט אַראָפּפֿאַלען אויפֿ׳ן אָפּגרונד פֿון חרפּה !.."

עס איז זעהר צווייפֿעלהאַפֿט צי גענעראַל פֿראַנקאָ האָט זיך שטאַרק גענומען צום האַרץ די דאָזיגע ווערטער. ער האָט דאָך צוגעזאָגט, אַז ער וועט אויסהרגענען גאַנץ שפּאַניען, בכדי צו נעהמען אין זיינע בלוטיגע הענט די מאַכט

די אינוואַזיע פֿון דייטשע פּוטער־קונים אין עסטרייך

דאָס ,,נ. ט. ב." שרייבט וועגען דעם לעצטען אָפּמאַך צווישען עסטרייך און דייטשלאַנד וועגען טוריסטען - פֿערקעהר פֿאָלגענדעס: דייטשע רייזענדער קומען קיין עסטרייך, זייט די גרענעצען זענען געעפֿענט געוואָרען אין גרויסע מאַסען. אָבער צו דער ענטוישונג פֿון די היטלער פֿריינד און פֿון די האָטעל־בעזיצער נעהמט נאָר אַ קליינער טייל פֿון זיי צו 250 מאַרק אין טשעקס אָדער אין קרעדיט־בריף מיט זיך. לויט דעם דייטש - עסטרייכישען טוריסטען - אָפּמאַך האָבען דייטשען, וואָס פֿאָהרען קיין עסטרייך דאָס רעכט מיטצונעהמען מיט זיך אַזאַ סומע. עס זעהט אָבער אויס, אַז נאָר אַ קליינע צאָהל פּריווילעגירטע האָט ביז־איצט בעקומען די ערלויבניש מיטצונעהמען מיט זיך צו 250 מאַרק, און דאָס נאָר פֿון צווישען די מיטגלידער פֿון דייטש־עסטרייכישען אַלפּיניסטען פֿעראיין; אָבער אַפּילו אָהן די שוועריגקייטען ביים אַרויסגעבען די ערלויבענישען קען נאָר אַ זעהר בעגרענצטער קרייז אין דייטשלאַנד — צוליב דער רעדוקציע פֿון די לוינען און פּענסיעס — זיך ערלויבען מיטצונעהמען אויף דער רייזע קיין עסטרייך די סומע פֿון 250 מאַרק. ווי עס זאָל אָבער נישט זיין: די גרויסע מאַסע פֿון די דייטשע בעזוכער, וואָס מען זעהט אין עסטרייך זייט די גרענעצען זענען געעפֿנט געוואָרען, קומט נאָר אויף איין טאָג אַריבער קיין עסטרייך מיט גאַנצע 10 מאַרק פֿאַר יעדען מאַן אָדער פֿרוי, וואָס אַ דייטש קען אָהן שום פֿאָרמאַליטעטן מיטנעהמען מיט זיך קיין אויסלאַנד. און דערצו היטען זיך נאָך דאָס רוב דייטשע בעזוכער אויך די דאָזיגע קליינע סומע פֿון 10 מאַרק אויסצוגעבען אין עסטרייך. וועגען איבערנעכטיגען אין אַ האָטעל, איז שוין גאָרנישט וואָס צו רעדען. די אויטאָבוסן און אויטאָס קומען מיט איבערפֿולטע בענזין רעזערוואַרען, בכדי נישט צו דאַרפֿען קויפֿען בענזין אין עסטרייך; זיי פֿאָהרען דאָס רוב אויך נאָר אַזוי ווייט אין לאַנד, אַז עס זאָל זיי נישט אויספֿעהלען בענזין אויף צוריק און זאָלען נישט דאַרפֿען אַנקומען צו די עסטרייכישע סטאַציעס. ווייל די 10 מאַרק, וואָס יעדער דייטש אָדער דייטשקע נעהמט מיט זיך מיט, ווערט פֿאַרנוצט אויף אויסשליסליך איינצוקויפֿען אַן׳אַרטיקעל, וואָס איז אין דייטשלאַנד איצט אַ גרויסע זעלטענהייט: פּוטער. די דייטשע אינוואַזיע קיין עסטרייך איז איצט אַן׳אינוואַזיע פֿון פּוטער קונים. דאָס איז זעלבסטפֿערשטענדליך אַ גרויסע ענטוישונג פֿאַר די האָטעל-בעזיצער, וואָס קענען זיך אָבער צום גליק מגרייסטען דערמיט, וואָס די נעמט פֿון ענגלאַנד, פֿראַנקרייך, אַמעריקא און אַנדערע לענדער פֿון דעם ,,דעמאָקראַטישען צופֿאַל". ווען דאָס יאָהר נעקומען קיין עסטרייך אין אַ גרויסער צאָהל. עס זענען אָבער אויך אין עסטרייך ענטוישט יענע קרייזען, וואָס האָבען ערוואַרט, אַז אַ דאַנק די בעזוכער פֿון דריטען רייך וועט קומען צו אַן׳אויפֿשוואונג אין דער עסטרייכישער נאַצי־בעוועגונג. עס ווייזט זיך אָבער אַרויס, אַז דער פּראָפּאַגאַנדיסטישער עפֿעקט איז גיכער אַ פֿאַרקעהרטער. פֿאַר די עסטרייכער איז עס אַ זעהר בעלעהרענד בילד צו זעהען, ווי היטלערס אויסגעהונגערטע אונטערטאַנען וואַרפֿען זיך אויף דעם לוקסוס - אַרטיקעל פּוטער, וועלכעס מען דאַרף זיך אין עסטרייך זייט דער בעענדיגונג פֿון קריג נישט זשאַלעווען. און די דייטשע נעמט. פֿאַר וועלכע די דייטשע פּרעסע און ראַדיאָ האָבען יאָהרענלאַנג געשילדערט עסטרייך אַלס לאַנד פֿון ,,צוזאַמענבּרוך" און ,,רואין" האָבען איצט די זעלטענהייט זיך איבערצוציינגען, ווי אַזוי עס זעהט אויס אין דעם אַנטי־נאַציאָנאַל - סאָציאַליסטישען ברודערלאַנד. זיי איבערצייגען זיך, אַז עסטרייך איז אַ גן־עדן, אין וועלכען אַ דייטש קען פֿערווירקליכען זיין אומוואָהרשיינליכען חלום, צו קויפֿען אַ גאַנץ פֿונט און אַפּילו אַ גאַנץ קילאָ פּוטער.

יודישע אַרויסגעבער און רעדאַקטאָרען בעזייטיגט פֿון דער רייכס־פּרעסע־קאַמער

בערלין (יט"א) דאָס רייכס־פּראָפּאַגאַנדאַ מיניסטעריום האָט מיטגעטיילט אַלע געשעפֿטס־דירעקטאָרען פֿון יודישע צייטונגען און פֿערלאַגס־הייזער, אַז זיי ווערען בעזייטיגט פֿון די רייכס־פּרעסע־קאַמערען, צו וועלכע זיי האָבען ביז איצט געהערט אין הסכם מיט׳ן דייטשען פּרעסע־געזעץ. קיין מאָטיוון ווערען נישט אַנגעגעבען.

די יודישע צייטונגס־דירעקטאָרען האָבען בעקומען די אָנווייזונג צו שטעלען זיך אין פֿערבינדונג מיט׳ן נאַצי־קאָמיסאַר פֿאַר יודישע קולטור אנגעלעגענהייטען, האַנס הינקעל, פֿון וועלכען זיי האָבען צו ערוואַרטען ווייטערע אינסטרוקציעס.

עס ווערט ערוואַרט, אַז אויך די רעדאַקטאָרען פֿון יודישע צייטונגס־אויסגאַבען וועלען בעזייטיגט ווערען פֿון דער רייכס־פּרעסע־קאַמער, און אַז די גאַנצע יודישע פּרעסע אין דייטשלאַנד וועט פּונקט ווי דאָס יודישע טעאַטער געשטעלט ווערען אונטער דער דירעקטער קאָנטראָל פֿון דערמאַהנטען קאָמיסאַר.

א בעזוך אין דער שטאט פון יודישען הומאר

(רייזע־איינדרוקען)

מיט א געוויסער נייגעריגקייט און פאַרגעפיהל בין איך אַריינגעפאָהרען פֿיר פאַרטאָג אין א הייסען זומער־טאָג אין דער זייער פאָפולערער און פערקלאַמירטער שטאָט כעלם.

אַ קלייניגקייט כעלם! האָט זיך דאָך אַרום דער דאָזיגער שטאָט געשאַפֿען א גאַנצע ליטעראַטור. זאַמלער און קאָלעקציאָנערען זענען פֿערנומען מיט'ן קלויבען די כלעריי קלוגע און וויציגע פאָלקס-מעשיות, גלייכווערטלעך און שאַרפֿזיניגקייט און א סברה, אַז כעלמער יודען האָבען אויסגעפֿונען די רעלאַטיוויטעטס־טעאָריע, וועלכע האָט געמאַכט אַנ׳איבערקעהרעניש אין די עקזאַקטע וויסענשאַפֿטען נאָך א סך פֿריהער איידער איינשטיין.

כעלם פֿערנעהמט א בכבודיגען אָרט צווישען אַזעלכע חשובע אַלטע יודישע שטעט, ווי פּראַג, ווילנע און לובלין. אויב פּראַג איז די שטאָט פֿון דער פּרעכטיגער יודישער לעגענדע, ווילנע — די שטאָט פֿון ערנסטער אַלטער און מאָדערנער יודישקייט, לובלין די שטאָט פֿון אַמאָליגען „ועד ארבע ארצות" — איז כעלם די שטאָט פֿון בליציגען, שאַרפֿזיניגען יודישען הומאָר, וועלכער פֿערשאַפֿט אונז אַזויפיל פֿערגעניגען און פֿערזיסט אונז די טאָג־טעגליכע גרויקייט. כעלם דאָס איז דער קאָלעקטיווער שלום־עליכם נאָך איידער דער גרויסער יודישער הומאָריסט האָט אָנגעהויבען צו שילדערען אונזער לעבען.

אַזעלכע געדאַנקען האָבען געטאָגבעט מיין מוח בעת איך בין פֿאַרטאָג אַריינגעפאָהרען אין דעם בעריהמטען כעלם.

* * *

ווען אויפֿ׳ן מאָרק האָט זיך אָנגעהויבען די פֿריהמאָרגען־בעוועגונג בין איך אַרויס א קוק טון אויף די כעלמער יודען און אויף דער שטאָט גופא. איך האָב געמיינט, אַז די כעלמער יודען מוזען האָבען עפעס א בעזונדערע פֿיזיאָנאָמיע, אַז די שטאָט האָט עפּעס אַנ׳אייגענאַרטיגען פּרצוף, וועלכער דאַרף זיך שטאַרק איינקריצען אין זכרון. אָבער כ׳האָב זיך געאַרנישט אָן, א שטאָט ווי הונדערטע גרעסערע פּראָווינץ שטעט מיט איין הויפּט־גאַס, פֿון וועלכער עס ציהען זיך א סך זייטיגע געסלעך. די דאָזיגע גאַס קאָנצענטרירט דעם „באַ־מאַנד". בעזונדער׳ס אין די וואָכענד־שעהן, דאָרט טרעפֿט מען אַלע כעלמער און דער עיקר די כעלמער „פּאַניענקעס", וועלכע רעקלאַמירען אַזוי הויך זייער פּוילישע שפּראַך.

די כעלמער יודען צייכענען זיך דמיט קיין זאַך נישט אויס און אונטערשיידען זיך נישט פֿון די יודען פֿון אַנדערע שטעט, נישט מיט זייער פֿיזיאָנאָמיע און נישט מיט זייער מענטאַליטעט. זיי פֿערשטייען אָבער, אַז ווען א פֿרעמדער קומט קיין כעלם קוקט ער זיך אַרום אין אַלע זייטען און זוכט עפּעס.

פֿרעגט מאַקע ביי מיר אַזא איינער, א יוד: נו, וואָס זעהט איהר און וואָס געפֿינט איהר ביי אונז כעלמער? האָ, יודען ווי אַלע יודען. און מ׳האָט מיר אָן צו ענטוויקלען א גאַנצע אַפּאָלאָגעטיק פֿון זיין שטאָט, וועלכע איז כלומרשט אַזוי „פֿערשוואַרצט געוואָרען" אין דער גאַנצער וועלט און, דאָס דווקא דורך יודען. איך פּרוב מיין כעלמער אינטערלאָקוטאָר בערוהיגען, איהם איבערצייגען, אַז עס איז נישט אַזוי, אַז דווקא פֿערקעהרט, כעלם פֿערנעהמט א בכבודיגען אָרט צווישען די יודישע שטעט, אָבער דאָס העלפֿט נישט, צום סוף ווענדעט זיך צו מיר דער נישט בעפֿולמעכטיגטער „אַבראַנגע" פֿון כעלם מיט דער סאַקראַמענטאַלער ערקלערונג, אַז איך זאָל חס וחלילה זיך נישט דערוועגען זיין שטאָט צו בעשרייבען, ביי איהם האָסט דאָס „צו בעשמוצען", מחמת איך קען האָבען דעם זעלבען סוף, וואָס א בעקאַנטער וואַרשאַווער יודישער שרייבער, וועלכען עס איז פֿערבאָטען אַריבערצוטרעטען די גרעניצען פֿון כעלם...

* * *

כעלם איז ווירקליך א שטאָט אָן א בעשטימטער פֿיזיאָנאָמיע. זי איז נישט „קאָנגרעסובקע" און זי איז נישט „וואָלין" טאַקע דערפֿאַר, ווייל זי ליגט אויף דער גרעניץ צווישען ביידע. זי איז געבליבען א פּראָווינץ־שטאָט, כאָטש זי האָט אַמביציעס צו זיין א גרויסע שטאָט, אָבער דאָס איז איהר נישט באַשערט געווען. פֿאַר דער מלחמה האָט דער בעשאָסטער פּראַוואָסלאַווער ביסקופּ יעוולאָגי געפּרובט בעווייזען, אַז „כעלמשטשיזנע" איז אַנ׳אמת׳ע פּראַוואָסלאַווער קאַנט און מען דאַרף איהר אַריבער אויסשליסען פֿון קאָנגרעסובקע און שאַפֿען א בעזונדערע גובערניע. דער פּראָיעקט פֿון יעוולאָגין איז אָנגענומען געוואָרען און די כעלמער האָבען שוין אָפֿיציעל זייער שטאָט גערופֿען „גובערנסקי גאָראָד כאָלם". מען האָט זיך שוין אויך געגרייט אַראָפּצוברענגען א גובערנאַטאָר, אָבער פּלוצלונג איז אויסגעבראָכען די מלחמה און פֿון דעם גאַנצען ענין איז גאָרנישט געוואָרען.

אַזוי אַרום האָט די וועלט מלחמה א גרויסען חלק דערין, וואָס כעלם האָט נישט פּראָגרעסירט און זי איז געבליבען שטיין אויף אַנ׳אָרט. די מאַכט האָט אָבער רחמנות אויף כעלם און זי וויל איהר קאָמפּענסירען דעם פֿערלוסט דורכ׳ן אַריבערטראָגען דאָרט די אייזענבאַהן־דירעקציע. צו דעם דאָזיגען צוועק האָט מען שוין אויסגעבויט א בעזונדערע שטאָט מיט הייזער פֿאַר די בעאַמטע און פֿאַר די פֿערשידענע אינסטיטוציעס, וועלכע זאָלען אַריבערגעטראָגען ווערען אין כעלם. מיליאָנען זלאָטעס פֿון מלוכה־אוצר זענען אינוועסטירט געוואָרען אין די דאָזיגע בנינים, וועלכע פּוסטע-ווען, הונדערטער „פּאַטריאָטען" האָבען גוט פֿערדינט אין דעם עסק — אָבער די דירעקציע האָט מען דערווייל נישט אַריבערגעטראָגען און מען איילט זיך נישט דאָס צו טון.

די צעהנדליגער גרויסע בנינים, וועלכע זענען אָוועקגעשטעלט געוואָרען פֿאַר די גראָשענס פֿון די שטייער־צאָהלער ברענגען קיין שום נוצען נישט און זיי מאַכען דעם איינדרוק, ווי מ׳וואָלט זיי עוואַקואירט נאָך א קאַטאַסטראָפֿע.

אַזוי באַלעבאַטעוועט מען ביי אונז מיט דעם עפֿענטליכען גראָשען, דערפֿאַר ווייל עפּעס א הייפֿעלע „פּאַטריאָטען" דאַרפֿען האָבען פֿון וואַנען צו לעבען. כעלם איז אָבער נישט געהאָלפֿען געוואָרען און פּונקט ווי עס איז איהר נישט בעשערט געווען צו ווערען א „גובערנסקי גאָראָד" איז איהר איצט נישט בעשערט צו האָבען ביי זיך לכל־הפחות אַנ׳אייזענבאַהן־דירעקציע.

* * *

כעלם איז אַ פֿרומע, קאַטוילישע שטאָט. בעזונדערס פֿיהל איך דאָס שטאַרק אין די הייסע זומער־טעג אין א פֿריהמאָרגען און פֿאַרנאַכט־שעהן.

איך זיץ אויף מיין האָטעל־באַלקאָן, אַקוראַט קעגענאיבער דעם הויף פֿון קאָשציאָל און איך אָב-סערוויר די רעליגיעזע פּראָצעסיעס. אין די הונדערטער און טויזענטער, פֿון אַלע אַרומיגע דערפֿער, פֿאָהרען זיך צונויף די „באַבעס" כדי אָנטיילצונעמען אין די „נאַבאָזשענסטוועס". מען טראָגט אַרויס אַלע הייליגע בילדער און פֿאָהנען און די פּראָצעסיע לאָזט זיך איבער׳ן שטאָט מיט רעליגיעזע לידער אויף די ליפּען. און עס איז אַזוי מערקווירדיג: זאָ יס מיט ווייסע קאַפּטיכלעך, פֿון די אַמאָליגע „זאַווירטשער" טיכלעך, וועלכע זענען געווען אַזוי פֿערשפּרייט אין גאַנץ רוסלאַנד און האָבען בעדעקט די קעפּ פֿון די פּראַוואָסלאַווע פּויערטעס פֿרויען, פֿרויען און פֿרויען, כמעט ווי מ׳זעהט נישט קיין מאַנספערשויגען, עס שיינט טאַקע צו זיין ריכטיג די בעהויפּטונג, אַז דער קאַטאָליציזם איז די רע-ליגיע פֿון פֿרויען, מחמת אין איהם פֿערנעמט די פֿרוי — די הייליגע א גאָר בכבודיגען אָרט.

און ווען איהר אָבסערווירט ווייטער דעם עלע-מענט, וועלכער בעטייליגט זיך אין די דאָזיגע פּראָ-צעסיעס און וועלכער רעקרוטירט זיך הויפּטזעכליך פֿון דעם פּשוטן המון, דאַן ווערט פֿאַר מיר קלאָר די דעפֿיניציע פֿון ד׳איזראַעלען, אַז דאָס „קריסטענטום איז דער יודאַאיזם פֿון המון". אַזוי איז דאָס ווירק-לעך, פֿון דעם רעליגיעזען עקסטאַז און קאָנטעמ-פּלאַציע איז פֿערהאַן נאָר איין שריט צו די ווילדעסטע, ברוטאַלע אינסטינקטען. דער פּונקט דאָרט נאָר פֿאַלען אויף דעם ענטשפּרעכענדען באָדען און באַלד וועט זיך ביי די דאָזיגע רעליגיעזע מאַסען אָנצינדען די שנאה צו מענשען פֿון אַנדערע גלויבנס און נאַציעס.

און פּונקט פֿעהלען נישט, דער באָדען איז א צוגעגרייטער.

דווקא אין די דאָזיגע הייליגע טעג, ווען מ׳האָט אָפּגעריכט אַזוי פֿיל „נאַבאָזשענסטוועס" האָט מען „געפּרובט" אונטערצינדען די יודישע קראָמען אויפֿ׳ן מאַרק. דער קאָשציאָל וויל נישט לייד־זן, וואָס די קראָמען געפֿינען זיך אין זיין שכנות. האָט מען שוין געפּרובט אַנווענדען אַלע מיטלען כדי פּטור צו ווערען פֿון די יודישע קרעמער, אָבער עס איז דערפֿון גאָרנישט אַרויסגעקומען.

אונטערצינדען דאָס איז שוין אַ מעהר ראַדי-קאַלער מיטעל. אָבער יונגלעך האָבען בעמערקט די מיט גאַפּט... שמאַטעס און די „אימפּרע-זע" איז נישט געלונגען. פֿון דאַן אָן האָט מען איינגעפֿיהרט א מעהר שטרענגע שמירה ביינאַכט און די יודישע קרעמער היטען אַליין זייערע קראָמען משמעות, אַז עס איז גאָרנישט אַזאַ ווייטער מהלך צווישען רעליגיע און אינסטינקטען.

נאָך א קליינעם עפּיזאָד מוז איך בעריהרען, איך האָב אין כעלם געטראָפֿען אַ זעלטענעם עקזעמפּליאַר פֿון א משומד. געוועהנליך איז די זאַך אַזוי, אַז אַ משומד זשעניר׳ט זיך און פֿיהלט זיך נישט גוט, ווען מען שמועסט מיט איהם וועגען יודישע ענינים, דאָס פֿערראַטענע „יודיש-קייט" לאָזט איהם נישט רוהען. איך כעלם בין איך גאַנץ צופֿעליג אַריינגעפֿאַלען וועגען א געוויסען ענין צו א רייכען יונגען יודישען פֿאַבריקאַנט, וועלכער האָט מיר ערקלערט, אַז ער האָט נישט קיין שום אינטערעס פֿאַר יודישע פֿראַגען און פֿאַר ארץ־ישראל. ער איז געגאַנגען נאָך ווייטער: ער האַלט, אַז יודען לעבט זיך אין פּוילען ווייט נישט שלעכט און זיי האָבען זיך נישט אויף וואָס צו בעקלאָגען.

דער געשפּרעך איז מיר אויסגעקומען צו זיין אביסעל משונה׳דיג און שפּעטער האָט זיך צו מיין איבערראַשונג אַרויסגעוויזען, אַז דער יודישער פֿאַב-ריקאַנט האָט זיך ערשט נישט לאַנג געשמדט.

מוז איך טאַקע זאָגען, אַז אַזאַ ציניש משומד ווי אין כעלם האָב איך נאָך נישט געטראָפֿען. צום גליק געהערען די דאָזיגע רענעגאַטען אין כע-לעם צו די זעלטענע בעשעפֿעניששען.

איך האָב פֿערלאָזען כעלם אין דער איבער-צייגונג, אַז איהר יודישער הומאָר געהערט צו דער פֿערגאַנגענהייט. היינט איז דאָס לעבען פֿון די כע-לעמער יודען פּונקט אַזוי גרוי און פּערספּעקטיוולאָז ווי פֿון אַלע אַנדערע יודען אין פּוילען.

קיין הומאָר דאַרף מען דאָרט נישט זוכען...

א. צינצינאַטוס

אונטער׳ן מאַנטעל פון יודען-העצע

זאָל אין דייטשלאַנד דורכגעפיהרט ווערען דער „סאָציאַליסטישער" טייל פון נאַצי-פּראָגראַם

ווי ווערט רעאַליזירט ווערען היטלער׳ס נייער „פֿיער-יאָהר-פּלאַן"

בערלין (יט״א) לויט א מעלדונג פון „פֿעל-קישען בעאָבאַכטער" קומט פֿאָר אין בערלין דעם 3. און 4. אָקטאָבער א רייכס-קאָנפערענץ פון נאַצי-יוריסטען, פֿאָרן צוועק צו שטיצען דעם פֿיהרער אין זיין קאַמף קעגען די בייזע השפעות פון יודען. דער ווירקליכער צוועק פון דער קאָנפערענץ איז צו עמ-פֿעהלען די רעוויזיע פון געוויסע דייטשע געזעצען, וועלכע זיכערן א „צו גרויסען שוץ פון פּריוואַט-אייגענטום" און שטעהען דעריבער אין סתירה מיט די מאַסנאַהמען, וואָס היטלער וויל אָננעהמען אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם „פֿיר-יאָהר-פּלאַן", וועלכען ער האָט אָנגעקינדיגט אויפֿן נירענבערגער נאַצי-פּאַר-טיי-קאָנגרעס. היות אָבער אַנ׳אָפֿענע רעוויזיע פון די געזעצען, כדי זיי „גלייכצושאַלטען" מיטן נייעם נאַ-צי-פּראָגראַם, וואָלט נישט געקאָנט דורכגעפיהרט ווע-רען נישט אַרויסרופֿענדיג די אויפֿמערקזאַמקייט אין דייטשלאַנד גופא און אין אויסלאַנד, וועט די רעווי-זיע דורכגעפיהרט ווערען אונטערן דעק־מאַנטעל פון „בעזייטיגען די רעשטלעך פון יודישען איינפֿלוס אין דייטשען רעכטס-וועזען". די נאַצי-רעגירונג גלויבט, דאָס אויב די יוריסטען - קאָנפערענץ וועט אַרויס-טרעטען מיט אַזאַ פֿאָדערונג, וועט דערמיט זיך לאָ-זען אָפּציהען די עפֿענטליכע אויפֿמערקזאַמקייט פון דעם אייגענטליכען צוועק פון דער קאָנפערענץ.

דער „פֿעלקישער בעאָבאַכטער" שרייבט, אַז די קאָנפערענץ וועט „דינען דעם צוועק פון ציהען די אויפֿמערקזאַמקייט פון דייטשען פֿאָלק אויף דער גע-פֿעהרליכער אינוואַזיע פון יודישען געדאַנקען-אָפּ אין דייטשען רעכטס-וועזען". דער הויפּט-רעפֿערענט אויף דער קאָנפערענץ וועט זיין דער מיניסטער אָהן פּאָרטפֿעל און יוסטיץ-קאָמיסאַר ד״ר פֿראַנק. אין דער בעגרינדונג פון דער נויטווענדיגקייט פון דער קאָנ-פֿערענץ שרייבט דער הויפּט-נאַצי-אָרגאַן, אַז אין די איצט - פֿערפֿליכטענדע געזעצען ווערען שוץ פון פּרי-וואַט-אייגענטום לאָזט זיך בעמערקען „א דייטליכע השפעה פון יודישען גייסט, וועלכער שטעלט די אינ-טערעסען פון יחיד איבער די אינטערעסען פון דער געמיינשאַפֿט". ווי עס איז אַלזאָ צו זעהען, בעצוועקט די קאָנפערענץ דורכצופיהרען דעם „סאָציאַליסטי-שען" טייל פון נאַצי-פּראָגראַם. די צייטונג שרייבט צוו. אנד.:

„דער קאַמף געגען יודען איז דער עיקר-פּונקט פון אונזער נאַצי-פּראָגראַם. מיר קענען נישט האַל-טען, אַז מיר האָבען דעם דאָזיגען קאַמף געוואונען, אויב מיר האָבען בעוויזען צו עלימינירען יודען פון עפֿענטליכען לעבען און אָפּצושטעלען דעם פּראָצעס פון זייער מישען זיך מיט דייטשען. נאָכדעם ווי מיר האָבען בעפֿרייט אונזער פּאָליטישען לעבען פון יו-דישע השפעות, ליגט אויף אונז דער חוב אָפּצושאַ-פֿען די לעצטע רעשטלעך פון יודישען גייסט אין פֿעראַינמעגליכען, אַז זיי זאָלען אויסאיבען א השפעה אויפֿן דייטשען פֿאָלק אַפֿילו אין א פֿערבאָרגענער פֿאָרם".

אַלס אייגס פון די מיטלען אויסצוראָטען דעם „יודישען גייסט" פון רעכטסוועזען שלאָגט פֿאָר די צייטונג א רייניגונג פון די אוניווערזיטעטס - ביב-ליאָטעקען און בעזייטיגען פון זיי אַלע ווערק אין געביט פון דער יוריספּרודענץ, וואָס „זענען געשרי-בען אָדער בעאיינפֿלוסט דורך יודען".

צי וועלען קאָנפֿיסקירט ווערען יודישע אונבעוועגליכע גיטער אין דייטשלאַנד?

בערלין, (יט״א). פון צופֿערלעסיגע קוועלען דערוויסט זיך די יודישע טעלעגראַפֿען אַגענטור, אַז דער נאַצי-פּראָיעקט וועגען אונבעוועגליכע גיטער (וואָס יט״א האָט פֿאַריגע וואָך פֿערעפֿענטליכט זיין אינהאַלט) ווערט איצט אין די דעטאַלען בעטראַכט אין די ענטשפּרעכענדע מיניסטעריומס. דער פּראָיעקט, איז ווי בעקאַנט, אַזוי רעדאַגירט, דאָס אויב ער וועט אַלס געזעץ איינגעפיהרט ווערען אין לעבען, וועט עס דער נאַצי רעגירונג געבען די מעגליכקייט צו קאָנ-פֿיסקירען ביי יודען זייערע אונבעוועגליכע גיטער.

חוץ דעם דאָזיגען פּראָיעקט געפֿינען זיך איצט אונטער בעטראַכטונג א ריידע אַנדערע פּראָיעקטען פון דעם זעלבען מין.

ווי עס ווערט פֿערזיכערט פון גוט-אינפֿאָרמירטע קוועלען, שטעלט זיך דאָס רייכס-ווירטשאַפֿטס-מיניס-טעריום ביז־איצט געגען די דאָזיגע פּראָיעקטען. דאָס ווירטשאַפֿטס - מיניסטעריום שטעהט נעמליך אויפֿן שטאַנדפּונקט, אַז די יודישע בעזיצער פון אונבעוועגלי-כען אייגענטום זענען גוטע שטייער־צאָהלער און אַז אויב זייער פֿערמעגען זאָל קאָנפֿיסקירט ווערען, וועט דערפֿון שטאַרק ליידען דער מלוכה-אוצר.

פון דער אַנדערער זייט ווידער, זעצען פֿאָרט די נאַצי עקסטרעמיסטען זייער דרוק אָן פֿאָדערן די קאָנ-פֿיסקאַציע פון יודישע פֿערמעגענס, און אַפֿילו אין די אָפּטימיסטיש קרייזען ערוואַרט מען, אַז געוויסע קאָנצעסיעס וועלען אין דער ריכטונג מוזען געמאַכט ווערען די עקסטרעמיסטען נאָך אין משך פון לויפֿענדען יאָהר.

דערווייל איז אין פֿראַנקענלאַנד, דער פֿעסטונג פון אונטערוואַרפֿען דעם הויז-בעזיץ דער קאָנטראָל שוינט אין זיין דער ערשטער שריט אין דער ריכטונג, פֿון אונטער וואַרפֿן דעם הויז-בעזיץ אונטער דער קאָנ-טראָל פון דער נאַצי-פּאַרטיי.

דער נאַצי קאָמיסאַר פון פֿראַנקענלאַנד דר. העלי-זיט האָט אַרויסגעגעבען א פֿעראָרדנונג אויפֿן יסוד פון וועלכער עס ווערט ביי דער אָרטיגער נאַציישער פּאַרטיי - צענטראַלע געשאַפֿען א ספּעציעלער דעפּאַר-טאַמענט „פֿאַר דער רעגולירונג פון שוועריגקייטען צווישען הויז-בעזיצער און לאָקאַטאָרען". דער דע-פּאַרטאַמענט וועט האָבען צו זאָגען א דעה אין פֿראַ-גען פון דירה־געלד און צו געבען די בעזיצער פון הייזער און אַנדערע אונבעוועגליכע גיטער אָנווייזונגען ווען זיי מעגען און ווען זיי טאָרען נישט פֿער-דינגען זייער אייגענטום.

—×—

דייטשע וויסענשאַפֿט בונטעוועט זיך געגען די נאַצישע ראַסען-טעאָריעס

נאַצישע „ראַסען-וויסענשאַפֿט" בעקומט אַנ׳אָפּשניט אויף וויסענשאַפֿטליכע קאָנגרעסען

בערלין, (יט״א). די דייטשע וויסענשאַפֿט-ליכע וועלט הויבט אָן צו רעוואָלטירען געגען די ראַ-סען - טעאָריעס, וואָס זענען איהר אָנגעוואָרפֿען גע-וואָרען דורך דער נאַצישער פּאַרטיי-פּאָליטיק, דעם הויפּטען איינדרוק קען מען האָבען נאָך צוויי ווי-סענשאַפֿטליכע קאָנגרעסען וואָס זענען די טעג פֿאָרגעקומען אין דייטשלאַנד.

מיט עטליכע טעג צוריק איז געשלאָסען געוואָרען די אַלדייטשע קאָנפֿערענץ פון פֿיזישער אַנטראָפּאָ-לאָגיע, די קאָנפֿערענץ האָט פֿולשטענדיג איגנאָרירט די ראַסען - טעאָריעס. דאָס זעלבע איז אויך געשעהען אויף דער דייטשער מעדיצין קאָנפֿערענץ, וואָס איז פֿאַריגע וואָך אָפּגעהאַלטען געוואָרען אין דרעזדען.

די האַלטונג פון די צוויי וויסענשאַפֿטליכע קאָנ-גרעסען בעזונדערס פון דער אַנטראָפּאָלאָגישען קאָנפֿע-רענץ, לגבי דער ראַסען טעאָריע איז וואַרשיינליך גע-קומען אונערוואַרטעט פֿאַר די נאַצישע מאַכטהאָבער, און דער „פֿעלקישער בעאָבאַכטער" האָט א שאַרפֿער קריטיק מיטן אָרגאַניזירטען — די ביטערע פּיל. דער הויפּט נאַצי־אָרגאַן דערצעהלט נישט, וואָס די אַנט-ראָפּאָלאָגען קאָנפֿערענץ האָט פּראַקטיש געזאָגט ווע-גען די נאַצישע ראַסען-תורות, דערפֿאַר פֿערענגט די צייטונג זעהר אויספֿיהרליך די רעדעס וואָס עס האָט אויף דער דאָזיגער קאָנפֿערענץ געהאַלטען דער שעף פון ראַסען דעפּאַרטאַמענט ביי דער נאַצי - פּאַרטיי דר. גראָס. פון דער רעדע דערוויזט זיך, אַז דער נאַצי - פּאַרטייאישער „ראַסען מחה" האָט אויף דער קאָנפֿערענץ פון די אַנטראָפּאָלאָגען שאַרף קרי-טיקירט די דייטשע וויסענשאַפֿטלער, וואָס גרענעצען זיך אָפּ פון די נאַצי פּאָליטישע ראַסען-לעהרען.

דר. גראָס איז מודה אַז עס איז דאָ א חילוק צווישען ראַסען-וויסענשאַפֿט און ראַסען-פּאָליטיק, נישט אָהן פֿערביטערונג גיט ער אָבער צו, אַז „דער דאָזיגער הילוק שטאַמט דערפֿון וואָס די וויסענשאַפֿט וויל זיך נישט לאָזען בעהערשען פון דער פּאָליטיק".

אויפגעלעזט יודישע האַנדווערקער-אָרגאַניזאַציע אין בערלין

בערלין (יט״א) די מאַכט-אָרגאַנען האָבען אויפֿגעלעזט דעם „בערלינער פֿעראיין פֿון זעלבסט-שטענדיגע האַנדווערקער פֿון יודישען גלויבען", וואָס האָט עקזיסטירט 41 יאָהר און איז געווען די איינציגע אָרגאַניזאַציע פֿון יודישען האַנדווערקער-טום אין בערלין. דער פֿעראיין האָט געצעהלט מעהרערע טויזענד מיטגלידער, וועלכע פֿלעגען דורך זייערע געניסען פֿון יודישע הילף און שוץ. זייער צייט האָט דער פֿעראיין — אין צוזאַמענהאַנג מיט דער אַנטי-יודישער באָיקאָט-קאַמפּאַניע — געהאַט אַרויסגעגעבען אַנ׳אַדרעס-בוך פֿון יודישע האַנד-ווערקער און האַנדווערקער-וואַרשטאַטען אין בערלין.

צו אלע יודען אין פוילען

(אויפרוף)

די גרויסע ארץ־ישראל קאנפערענץ פון פוילישן יודענטום וואס איז מיט עטליכע טעג צוריק אפגעהאלטען געווארען אין ווארשע, האט געבראכט צום אויסדרוק דעם ביטערן פראטעסט פון די יודישע מאסען אין דער פוילישער רעפובליק געגען די מעשים פון מארד, צושטערונג און סאבאטאזש וואס ווערען זייט איבער פינף חדשים אויסגעפיהרט פון אראבישע באנדעס אויף אונזער יודישען ישוב אין ארץ־ישראל.

די קאנפערענץ האט פראקלאמירט אונזער אלע־מענס סאלידאריטעט און מיטפעראנטווארטליכקייט מיט׳ן העראישען קאמף פון׳ם ישוב פאר דער אויפהאלטונג פון זיינע ביז איצט אויפגעבויטע פא־זיציעס און פאר דער זיכערונג פון זיין וואוקס און ענטוויקלונג דורך א שטענדיגער מאסען־עליה פון אלע לענדער פון׳ם יודישען גלות.

די קאנפערענץ האט פייערליך דערקלערט די ענטשלאסענקייט פון׳ם פוילישען יודענטום צו טון זיין פליכט אין דעם דאזיגען קאמף, און קודם ביי־צושטייערן זיין חלק צום „מפעל הבצרון" וואס איז בעשטימט צו פינאנסירען אונזער פאליטישען קאמף, צו פערברייטערן דעם יודישען שוץ, צו זיכערן דעם ווידער־אויפבוי פון די צושטערטע עקאנאמישע

ווערטען און צו שטארקען אונזער אייגיאנדערונגס־און אויפבוי־ארבייט אין׳ם יודישען לאנד.

יודען פון פוילען! אין אונזער אלעמענס נאמען האט די גלענצענדע ארץ ישראל קאנפערענץ געגעבען דעם ישוב און דעם גאנצען יודישען פאלק א פייערליכע הבטחה פון׳ם גרויסען יודישען קיבוץ אין פוילען. די דאזיגע הבטחה מוז און וועט געהאלטען ווערען.

אין משך פון דער וואך, וואס איז אוועק זייט דער קאנפערענץ, זענען דורכגעפיהרט געווארען די נויטיגע צוגרייטונגס־ארבייטען, איצט טרעטען מיר צו פערוואנדלען די בעשלוסען אין מעשים.

פון׳ם היינטיגען טאג אן ביז׳ן סוף פון׳ם הודש אקטאבער מוזען מיר זיך אלע שטעלען אין דינסט פון׳ם „מפעל הבצרון והבטחון". יעדער יודישער מאן און יעדע יודישע פרוי, ציוניסטען און נישט ציוניסטען, וואס ווילען האבען א חלק אין דעם היסטארישען אפוועהר־קאמף געגען דעם פערברעכערישען אטענטאט אויף אונזער נאציאנא־לער היים, אויף אונזער לעבען און צוקונפט אין ארץ־ישראל — מוזען צולייגען זייער האנט צו דער גרויסער אקציע פון שוץ און אויפבוי.

יודען פון פוילען! יודישע מאסען!! יודישע יוגענד! דערפיהלט אייער חוב אין דער היסטא־רישער שעה! טראגט צו אייער חלק צום נצחון!!

די דעלעגאציע פון דער עקזעקוטיוו פון דער יודישער אגענץ:

י. גרינבוים,
הרב פישמאן.
ש. לאקער.

דער פערטרעטער פון דער צענטראל־פער־וואלטונג פון „מפעל בצרון ובטחון".
ל. יפה.

אין נאמען פון פרעזידיום און ראט פון „מפעל הבצרון ובטחון".
דיר. א. ל. בלאך, דיר. מ. הינדעס, ד״ר א. טארטאקאווער, ד״ר ס. לע־וויטע, פרעז. ל. לעוויטע, אינזש. א. רייס, פראפ. סענ. מ. שאר, סענ. ר. שערעשאווסקי, ד״ר י. שי פער, י. ל. שצראנסקי.

ראדיא - ווינקעל

44 טויזענד מאן האבען זיך בעטיי־ליגט אין ראדיא - קאנקורס

צווישען אלערליי פראבלעמען, וואס דאס לע־בען האט אלץ, ווי, למשל: בילדונג: וויסענשאפט אדער קולטור, געפינען זיך אויך אזעלכע, וואס זענען נוגע דאס סאמע טאג־טעגליכע לעבען, זיינע פרייערן און זארג, אפילו פון א פערביילויפען־דער הבאה. האט טאקי דער פוילישער ראדיא, וואס לעבט מיט זיינע אבאנענטען גאנצע טעג, וואכען און חדשים, אויך דערמיט זיך געדעכענט און אויך דא גענומען עפעס אויפטון.

ער האט נישט איינמאל שוין איינגעארדענט קאנקורסען וואס האבען פעראינטערעסירט סיי די ראדיא־הערער און סיי זייערע בעקאנטע, פון וועל־כע עס זענען אנגעקומען א גרויסע צאהל תשובות. דאס אלץ ווייזט, אז דער אבקלאנג פון די קאנקורסען איז געווען זעהר א שטארקער.

הייגט ווי גרויס איז געווען דער אבקלאנג פון׳ם לעצטען ראדיא־קאנקורס דעם היינטיגען זומער!

גאנצע 44,000 מאן האבען אפגעענטפערט אויפ׳ן דאזיגע קאנקורס. מען קען זאגען, אז אלע שיכטען פון דער בעפעלקערונג האבען זיך דא אפגערופען: בעאמטע, דאקטוירים, אינזשע־ניערען, דארפסלייט.. עס זענען אנגעקומען פאסט־קארטלעך, וואס זענען געשריבען אויף א שרייב־מאשין, און דא זענען אויך אזעלכע, וואס מיקאן זי קוים בדוחק איבערלייענען, ווייל געשריבען האבען זיי שווערע־ אויסגעארבייטע הענד. נישט בלויז דאס, נאר אויך אלע מקומות פון פוילען האבען דא אנטייל גענומען: סיי דער ראדיא־אבאנענט פון איישעשאק און סיי דער דארפסמאן פון עדגעץ הינטער סטאניסלאוואוו; סיי דער ריהרעוודיגער מאטראז פון גדיניע און סיי דער בערג־ארבייטער פון שלעזיע; סיי דער דאקטאר פון לובלינער געגענד און סיי דער אינזשעניער פון פוזנער קאנט.

די 44.000 ראדיא־אבאנענטען האבען זיך מיט׳ן קאנקורס נישט בלויז אינטערעסירט, נאר אויך עפעס געטון דערביי. בעזונדערס וועט דאך דאס דאזיגע טון, ד. ה., דער ענטפער, ברענגען עטעס א מאטעריעלען נוצען אויך. האט דאך דער פוילישער ראדיא בעשטימט טויזענד פרעמיעס דער פאר; געווען זענען צוו. אגד. גאנץ טייערע מתנות, למשל: אנ׳אויטאמאביל, אויסלענדישע אויס־פלוגען, לוקסוס־ארטיגע ראדיא־אפאראטען א. דגל. און אזוי פיל איז ווערט. אפילו ביי א קלענערער פרעמיע, די פרעהליכע רגע, ווען מען גיט א רוף אויס:

— כ׳האב געהאט מזל — כ׳האב געוואונען!

דאס לעבען אין ארץ־ישראל

ידיעות פון דער יודישער טעלעגראפען־אגענטור

בריטישע בעאמטע פון עגיפטען קיין א״י.

ירושלים. (יט״א). די עגיפטישע צייטונג „אל מוסאוואר" טיילט מיט, אז די בריטישע בעאמ־טע, וואס האבען געמוזט פערלאזען עגיפטען צוליב דעם נייעם אפמאך צווישען ענגלאנד און עגיפטען, וועלען אריבערגעפיהרט ווערען קיין א״י, עבר־הירדן, סודאן און אינדיען.

נישט פערלאזען דעם כותל מערבי.

ירושלים. (יט״א). נישט קוקענדיג אויף דעם, וואס דאס גענען היינטיגע צייטען צום כותל־מערבי איז געווען פערבונדען מיט געפאהר און טראץ דעם, וואס דער וועד־הלאומי און „אגודת ישראל" האבען ארויסגעלאזען א התראה זיך אפצוהאלטען היינטיגע ימים נוראים פון דאווענען ביים כותל־מערבי, איז דאך דער כותל מערבי נישט געבליבען אהן קיין יודישע מתפללים. די ערשטע צוויי טעג פון ראש השנה און יום כפור.

א בעוואפנטע אראבערין פער־משפט צו פינף יאהר טורמע.

ירושלים. (יט״א). דאס קרייז - געריכט פון טול־כרם האט פערורטיילט אנ׳אראבערין וועלכע איז געכאפט געווארען מיט א ביקס אין האנד בשעת א קאמף צווישען מיליטער און אראבישע באנדעס, צו 5 יאהר תפיסה.

גרויסע שפאנונג צווישען אראבישע פאכטערס און עפענדים.

ירושלים. (יט״א). אין צוזאמענהאנג מיט דעם, וואס עס דערנעהנטערט זיך שוין דער סעזאן, ווען די אראבער גייען ארוים אקערן די פעלדער און דארפען בענייען די פאכט-קאנטראקטען מיט די אייגענטימער פון די פארעגס, מערקט זיך איצט זעהר א שארפע שפאנונג צווישען די אראבישע פאכטערס און די עפענדים. לויט ווי מען גיט איבער, אוילען זיך נישט אזוי די אראבישע פאכטערס צו בענייען די היי־יעהריגע קאנטראקטען מיט די עפענדים.

לויט דעם נייעם פאכטער - געזעץ קאנען די פאכ־טערס וואס בענייען נישט דעם קאנטראקט, ווערען אין פערלויף פון עטליכע יאהר די בעל־בתים פון דער ערד און דאס ווילען איצט די אראבישע פאכטערס אויסנוצען פאר זיך. צווישען די עפענדים האט דער בעשלוס פון די פאכטערס ארויסגערופען א שטארקע צורודערונג און זיי האלטען אפ דרינגענדע בעראטונגען, וועגען דער נייער געפאהר, וועלכע זיי שרייבען צו דער אלגעמיינער פערפלאנטערטער לאגע אין לאנד. די עפענדים פאדערן דעריבער, אז דער שטרייק זאל וואס שנעלער איבערגעריסען ווערען, ווייל זיי האבען מורא פאר א ברייטע אגראר בעוועגונג.

די הויפט - שפאנונג צווישען די אראבישע פאכ־טערס און די עפענדים הערשט אין די צפונדיגע טיילען פון לאנד.

הונגער, טעראר און רויב אין שכם.

ירושלים. (יט״א). אין א שמועס וואס א מיטארבייטער פון „דבר" האט געהאט מיט אנ׳ארא־בישען ארבייטער פון שכם, ווערען איבערגעגעבען אינטערעסאנטע פרטים וועגען דער לאגע אין דער שטאט.

„ביי אונז הערשט א שרעקליכער הונגער — האט דער ארבייטער דערציילט — טויזענדער הונגעריגע און הונדערטער לעבען נאר פון גזלה און גנבה, וואס האבען זיך לעצטענס זעהר שטארק פערשפרייט אין שטאט. א סך לעבענסמיטלען קריגט מען בכלל נישט ווייל די שטאט איז אפגעשניטען פון איהר „הינטער־לאנד", די פעלאכען האבען מורא צו ברענגען זיי־ערע פראדוקטען אין שטאט אריין, טאמער וועט מען דאס ביי זיי צורויבען אונטער אויסרייד פון דעם שטרייק. אגב נויטיגט זיך נישט דער פעלאך אזוי צו קומען אין שטאט אריין מיט זיינע פראדוקטען, ווייל דאס מיליטער קויפט ביי איהם אלץ אפ אויפן ארט. אין שכם געפינט זיך 3000 זעלנער, וועלכע קויפען אלצדינג אויף ביי די פעלאכען. פון אנדערע ערטער בעקומט מען ממש גארנישט, ווייל די אייזענבאהן האט אויפגעהערט צו קורסירען און אויטאס האבען מורא צו פאהרען דורך דער מסוכנדיגער געגענד פון שכם. הערפון לייִדען נאר, די ארבייטער און די אר־רימע, די רייכע זענען אנטלאפען פון שטאט, פון וועל־כע עס ווערט א חורבן. די רייכע האבע זיך בעזעצט אין חיפה. וועלכע ווערט פערעכענט פארן זומער־סטען ארט פון גאנץ א״י. ווייל דארטען האבען די טעראריסטען נישט אזא שליטה איבער דער אראבי־שער בעפעלקערונג. אויב די לאגע זאל אזוי אנהאל־טען עטליכע וואכען — האט דער ארבייטער פערענ־דיגט — וועלען מיר אלע אויסגעהן פון הונגער.

חודש פאר'ן יודישן וויסענשאפטליכען אינסטיטוט אין פוילן פראקלאמירט אויף אקטאבער — נאוועמבער 1936

ווילנע (יט״א) דאס אויספיהר־ביורא פון ייוו״א האט פערעפענטליכט פאלגענדען אויפרוף:

די לעצטע סעסיע פון דער צענטראלער פער־וואלטונג האט בעשלאסען צו פראקלאמירען א ייוו״א חודש פאר פוילען. אין משך פון דעם חודש דארף דורכגעפיהרט צו ווערען א פראפאגאנדע און זאמעל אקציע אונטער׳ן לאזונג:

10.000 דעקלארירטע פריינד — 10.000 גיל־דען פאר ייוו״א!

דאס אויספיהר־ביורא פון ייוו״א האט בעשטימט פאר דעם ייווא חודש די צייט פון אקטאבער — נא־וועמבער 1936. דער דאזיגער חודש פון שאפען א פעסטערע באזע פאר דער ארבייט פון דעם יודישען וויסענשאפטליכען אינסטיטוט, פאר אלע זיינע צווייגען, פאר דער ד״ר צ. שאבאד־אספיראנטור ביים ייוו״א, פאר דעם ייוו״א־פערלאג, פאר די וויסענ־שאפטליכע סעקציעס פון ייוו״א — דער עקאנאמיש־סטאטיסטישער, היסטארישער, פילאלאגישער, פסי־כאלאגיש־פעדאגאגישער, פאר דער יוגענד־פאר־שונג ביים ייוו״א, פאר זיין קונסט־מוזעאום און פאר אלע אנדערע וויכטיגע און דרינגליכע אויפגאבעס, וואס די יודישע געזעלשאפטליכקייט האט געשטעלט דעם צענטער אונזערען פאר דער יודישער קולטור און וויסענשאפט.

אויף די מיטלען, דערהויפט פון אנדערע פריינד אין אויסלאנד איז אויפגעבויט געווארען דער ייוו״א, וואס גיט אזוי פיל פרעסטיזש דעם יודישען קיבוץ אין פוילען. מוז אויך דאס יודישע פוילען נעמען אויף זיך א טייל פון דער פינאנציעלער לאסט פאר אויסהאלטען זיין צענטראלע וויסענשאפטליכע אנ־שטאלט. פאר דעם פאלק פון איבער 3 מיליאן יודען אין פוילען איז דער ייוו״א נישט קיין לוקסוס, נאר א לעבענס־נויט, בפרט אין די היינטיגע שווערע צייטען, ווען מען מוז ארגאניזירען אלע אינטעלעקטו־עלע און גייסטיגע כחות אונזערע צו הילף אין דעם שווערען קאמף פאר אונזער קיום. מיר רופען אלעמען זיך צו מאבילירען פאר דעם ייוו״א־חודש — אין שטאט און אין שטעטל אויף דעם גאנצען שטח פון דער פוילישער רעפובליק!

יעדער איינער מוז אין משך פון דעם חודש מיט מעשים דערוויזען, אז ער פערשטעהט אבצו־שאצען די בעדייטונג פון ייוו״א אין יודישען לעבען און אז איהם איז טייער די הויפט־פאזיציע פון אונזער ארגאניזירטער וויסענשאפט און פארשונג!

יעדער צווייגער אין זיין ארט מוז טון אלץ, כדי צו רעאליזירען די אויפגאבען, וואס דער ייוו״א־חודש שטעלט זיך: אליין ווערען א מיטגליד און מאכען זייער פריינד און בעקאנטע פאר מיטגלידער, מאקסימאל זיך בעשטייערן פאר׳ן ייוו״א און בע־קומען בעשטייערונגען ביי אנדערע; אליין אויס־שרייבען די אויסגאבעס פון ייוו״א און פערשפריי־טען זיי אויך אין זיין קרייז.

נאך גענויע אינסטרוקציעס און פראפאגאנדע־ליטעראטור זיך ווענדען צום אויספיהר־ביורא, ייוו״א ווי׳ואולסקא גאס 18, ווילנע.

גענעראל־פערטרעטונג פון
INTOURIST
אויספלוג קיין רוסלאנד
ס׳ווערט אנגענומען פעסער אויסצוארבייטען וויזעס.
הנחות קיין זאלעשטשיק, ווילנא, זאקאפאנע און ווארשא
איינשרייבונגען נעהמט אן
„ארביס" פיעטריק. 18,
טעל. 249-33.

וויכטיגע ענטשיידונגען פון העכסטען געריכט

אלימענטען

די הויך פון אלימענטען איז נישט אפהענגיג פון לעבענס - געוואוינהייט פון דער מאהנערין, נאר פון איינזעהען פון געריכט.

א תביעה פאר אלימענטען איז נישט בעגרעניצט מיט דער הויך פון פערדינסט אזוי, אז אויב דער סער/משפט׳ער פערדינט אפילו ווייניגער, ווי 100 גילדען א חודש קאן מען אויך לייגען אנ׳ארעסט אויפן ארבייטסלוין.

דערציהונגס - קאסטען

דערציהען יתומים איז מחויב די שטאט - פער־וואלטונג. ווער ס׳האלט דערביי אויס א יתום, האט רעכט די אויסגעלייגטע קאסטען צוריקצומאהנען פון דער שטאט-פערוואלטונג.

פערעלטערטקייט

א תביעה וועגען האנר-געלד, געגעבען אנ׳אדוואָ־קאט, אויפן חשבון פון א געריכטס - פראצעס ווערט פערעלטערט נאך 5 יאהר.

דער זעלבער כלל גילט אויך לגבי א פרעטענ־זיע צוליב פאהלערהאפטיגקייט פון אדורכגעפיהרטער וואסער-לייטונג - אינסטאלאציע.

הורט - פערקויף

די הנחה׳דיגע פראצענטסטאוועס, וואס דאס גע־זעץ וועגען אומזאץ-שטייער זעהט פאר פאר הורט־טראנזאקציעס, קאן האבען נאר דאן אנ׳אנווענדונג אויב פון די געפירטע ביכער איז צו דערזעהן, אז די קויפער זענען פאבריקאנטען און סוחרים און בפרט ווען זייערע נעמען און אדרעסען זענען אנגעגעבען.

קאמים

בכדי צו אנערקענען א טראנזאקציע אלס קאמים, איז ווייניג, וואס די אונטערנעהמונג ווערט גע־פיהרט אויפן סמך פון א 2-טע קאטעגאריע פאטענט, נאר ס׳מוז זיין א בעזונדערער אפמאך, וועלכער דארף ענטהאלטען די געגענזייטיגע התחייבות׳ן און רעכטען צווישען דעם קאמיסיאנער מיטן אונפער־טרויער פון דער סחורה.

אויפקויף

א פראפעסיאנעלער אויפקויף מעג זיך אויך בע־נוצען מיט האנדעלס - פערמיטלונג. דאס אנערקענען אין אזא פאל האנדעלס - פערמיטלונג איז נישט אפהענגיג פון אומשטאנד, צי ס׳ווערען געפיהרט פארמעלע האנדעלס-ביכער אדער נישט.

בוכפיהרונג

מ׳מעג אריינטראגען אין די האנדעלס - ביכער די פערלוסטען פון י פאריגע יאהרען, אויב די פערלוס־טען זענען ערשט לעצטענס פעסטגעשטעלט געווארען.

שטייער - פראצעדור

די פינאנץ-מאכט שיקט געווענליך צו צו די דעקלאראנטען פון הכנסה - שטייער אזוי גערופענע די אנגענעבענע ציפערן.

צווייפעל - דעקרעטען, אין וועלכע זי קוועסטיאנירט אין די דערמאהנטע דעקרעטען טאר נישט סתם בעמערקט ווערען, אז לויטן ארט און פארנעהם פון דער אונטערנעהמונג, עווענטועל לויט דער הויך פון אומזאץ, איז די אנגעגעבענע הכנסה צו קליין, נאר די פינאנץ-מאכט איז מחויב גענוי צו בעגרינדען און קאנקרעט אנצווייזען איהרע פארבעהאלט.

אזוי דערקלערט דער העכסטער אדמיניסטראטי־ווער טריבונאל.

קאסאציעס

אויף א תביעה ביז 5 הונדערט גילדען איז נישט פערהאן קיין קאסאציע אפילו אויך נישט אין דעם פאל, ווען ס׳האנדעלט זיך וועגען אויטיגע תביעות גלייכצייטיג, אדער יעדע תביעה איבערשטייגט נישט די סומע פון 500 גילדען.

פאטענטען

א 2-טע קאטעגאריע פאטענט מוז אויסגעקויפט ווערען אויפן האנדעל מיט אלערליי ליאקען און נישט בלויז אויפן האנדעל מיט אויל-ליאקען.

1. סטאמאטאלאגישע לעטשניצע
מיט שטענדיגע בעטען
פון Dr. med.
Sadokierski
פיעטריקאווער 56, טעל. 129-77
בידורגיע פון ציינער, קיהן-באקען און יאסלעס

נייער פאלקסבלאט

דאס לאָדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

מאָנטאָג, 5 אקטאבער, י"ט תשרי תרצ"ז

זון-אונטערגאנג 5.00 זון-אויפגאנג 6.45

פאַר די קהלה-וואַהלען

אין אַלע פּאַרטייען און גרופּירונגען קומען פאָר ווייטערדיגע בעראַטונגען וועגען די בעפאָרשטעהענ-דיגע קהלה-וואַהלען און ס'ווערען געשאַפען אַלס נייע וואַהל-קאָמיטעטען.

נעכטען איז פאָרגעקומען אַ זיצונג פון ועד פון „מזרחי", אויף וועלכער ס'איז בעטראַכט געוואָרען די פראַגע פון די קהלה-וואַהלען.

ס'איז בעשלאָסען געוואָרען צוצוטרעטען צו די אַרבייטען פאַר די וואַהלען און ס'איז געשאַפען גע-וואָרען אַ וואַהל-קאָמיטעט פון פאָלגענדע ה"ה:

וו. זילבערשטיין, י. מ. ביאַלער, א. בוים, י. ראָ-זענבערג, י. בוטנער, וו. קויפמאַן, ש. דלוזשנימאָר-סקי, ב. מאַרעס, פ. האַמענפעלד, ש. ליכטענבוים, ב. האָבושינסקי און נאַכטשטערן.

* * *

נעכטען איז פאָרגעקומען אונטערן פאָרזיץ פון פרעזעס ליבערמאַן אַ זיצונג פון ועד-הפועל און ועד-הנהגה פון דער „אגודה" געווידמעט די קהלה-וואַה-לען. פרעזעס מינצבערג האָט אָפּגעגעבען אַ בעריכט פון דער קהלה-טעטיגקייט במשך פון 8 יאָהר זינט ער איז פרעזעס פון דער קהלה-פערוואַלטונג און אויך אַרומגערעדט דעם איצטיגען מצב אין שייכות מיט די נאָהענטע וואַהלען.

דער בעריכט פון פרעזעס מינצבערג איז איינ-שטימיג גענומען געוואָרען צו קענטניש און ס'איז געוועהלט געוואָרען אַ וואַהל-קאָמיטעט אַנצופיהרען מיט דער וואַהל-אַקציע, אַלס פאָרזיצער פון קאָמי-טעט איז געוועהלט געוואָרען פרעזעס מינצבערג. צום קאָמיטעט געהערען: פרעזעס פ. ליבערמאַן, די פרנ-סים ד. שטאַהל, ר' בונם לעווין, י. פאָרבשטיין, ב. שוואַרץ, דאַזאַר שוויאַטלאָווסקי, א. ה. נירענבערג, א. קאַמינער, א. גליצענשטיין, פרנס זאַמערפעלד, ש. י. רעכטמאַן, מ. באַגרע, לייבל לעווין, משה אַלטער, י. א. געזונדהייט, יוסף אַלפּוס, רעדאַקטאָר פרידער-זאָן, ח. ש. סאָכאַצקי, ל. טענענבוים, נטע קליין, וו. ליפשיץ, מענדעל איבעשיץ, גאָדל טשעטשילעווסקי און יהושע בלויישטיין.

כּוליגאַנישער אנפאַל אויף אַ יודישען יונגערמאַן

וועלכער איז ביינאַכט געקומען מיט אַן אויטאָבוס

ערב סוכּות איז פון לאָדז אַרויסגעפאָהרען אַן אויטאָבוס מיט 30 חסידים קיין גער. שבת אין אָוונד זענען זיי צוריקגעפאָהרען מיט דעם זעלבען אויטאָבוס און זענען אָנגעקומען אויף דער לאָדזער אויטאָבוס-סטאַציע אויף לוטאָמיערסקאַ באַס שבת אַ זייגער 2 ביינאַכט.

די אָנגעקומענע פּאַסאַזשירען האָבען זיך אָנ-געהויבען פונאַנדערצוגעהן. ס'זענען בלויז הינטער-שטעליג געבליבען אַ געוויסער לייבעל גינזבערג, מיט אַ יונגערמאַן פון וויעלון, וועלכער האָט געהאַט מיט זיך אַ שווערע וואַליזקע. יענע גינזבערג איז מיט דעם יונגערמאַן צוגעקומען צו עק זגערזשער און לוטאָ-מיערסקאַ, זענען זיי נאָכגעלאָפען 2 כוליגאַנעס, וועלכע האָבען אָנגעהויבען צו בעלעגען מיט קלעפּ די 2 יודען. דער וויעלונער יונגערמאַן איז ענטלאָ-פען, אָבער גינזבערג האָט דאָס נישט בעוויזען צו טון. איינער פון די כוליגאַנעס האָט דאַן אַרויסגע-כאַפּט אַ לאַנגען מעסער, וועלכען ער האָט גינז-בערגן אַריינגעשטאָכען אין די פּלייצעס. גינזבערג האָט געמאַכט אַ געוואַלד און אויפן אָרט זענען אָנ-געקומען עטליכע פּאָליציאַנטען פון נאָהענטען קאָ-מיסאַריאַט. דערווייל איז די כוליגאַנעס געלונגען צו ענטלויפען.

דעם פערוואונדעטען גינזבערג האָט מען אַרויפ-גענומען אין קאָמיסאַריאַט, וואוהין ס'איז אַרויס-גערופען געוואָרען די פּאָגאָטאָוויע. ס'איז פעסט-געשטעלט געוואָרען, אַז לייבעל גינזבערג, 24 יאָהר אַלט האָט בעקומען אַ שווערע וואונד מיט אַ לאַנג מעסער. זיין צושטאַנד איז אַן ערנסטער. פּאָליציי זוכט ענערגיש די אָנפאַלער.

דער בעריכטס-מיטינג וועגען די שטאָט-ראַט-וואַהלען

פון „בונד" און „פּועלי ציון"

פרייטאָג איז אין פילהאַרמאָניע-זאַל פאָר-געקומען אַ בעריכטס-מיטינג וועגען די לעצטע שטאָט-ראַט-וואַהלען אין לאָדז.

ה' ועלמאַנאָוויטש האָט געעפענט דעם מיטינג.

ה' מילמאַן (בונד) האָט גערעדט וועגען די בעדינגונגען, ביי וועלכע ס'זענען פאָרגעקומען די שטאָט - ראַט - וואַהלען, און אויך זיך אָפּ-געשטעלט אויף דער אַנטיסעמיטישער העצע מצד די ענדעקעס און אויף דעם זיג פון יודישען אַרבייטער-בלאָק פון בונד און פּועלי-ציון.

ה' בראַנד (פּועלי-ציון) האָט זיך אָפּגעשטעלט אויף דער בעדייטונג פון יודישען אַרבייטער-בלאָק. אויף די קרבנות, וואָס פּועלי-ציון האָט געגעבען כדי דער בלאָק זאָל געשאַפען ווערען. צום סוף האָט ער אָנגעוויזען, אַז די מאַנדאַטען-פערטיילונג צווישען בונד און פּועלי-ציון ענטשפּרעכט נישט די פאַקטישע כּוחות-פערהעלטנישען פון דיביידע פּאַרטייען. ער דריקט אויס די האָפנונג, אַז דער בונד וועט פערשטעהן זייער פליכט און גלייכשטעלען די פּועלי-ציון פערטרעטער שאַפט אין דער מיני-מאַלער מאָס ווי ס'קומט איהר.

דאַן האָבען גערעדט ה' בוקסבוים (פּועלי-ציון) און ה' ערליך (בונד) וואַרשע. די רעדנער האָבען געגעבען אַ ברייטע פּאָליטישע אָפּשאַצונג פון דער איצטיגער סיטואַציע. וועגען דער בעדייטונג פון די לאָדזער וואַהלען, און בעגריסט דעם לאָדזער אַרביי-טער-קלאַס און בפרט דעם יודישען פּראָלעטאַריאַט צום נצחון.

צום סוף האָט דער פאָרזיצער גערעדט וועגען די בעפאָרשטעהענדיגע קהלה-וואַהלען.

דער מיטינג האָט אַ חוץ דער רעזאָלוציע וועגען די שטאָט-ראַט וואַהלען אויך אָנגענומען אַ שאַרפע פּראָטעסט - רעזאָלוציע געגען דער וואַהל-קאָ-מיסיע פון דער יודישער קהלה און אויסגעוועהלט אַ דעלעגאַציע, וואָס זאָל פאָדערן אין זייער נאָמען ביי דער קהלה, אַז מ'זאָל צוריקשטעלען די פּאַסיווע און אַקטיווע וואַהל-רעכט פון די 9 אַרבייטער-פאָרשטעהער.

אַרבייטער-דעלעגאַציע פון בונד און פּועלי ציון אין דער קהלה

וועגען די 9 געשטראָכענע אַרביי-טער-פאָרשטעהער

די דעלעגאַציע פון „בונד" און „פּועלי-ציון" וועלכע איז אויפ'ן בעריכט-מיטינג פון די שטאָט-ראַט-וואַהלען אויסגעוועהלט געוואָרען איז זונטאָג אויפ-גענומען געוואָרען פון קהלה-פרעזעס ה' מינצבערג. די דעלעגאַציע איז בעשטאַנען פון פאָרזיצער פון פערשידענע פּראָפעסיאָנעלע פעראיינען און אַרביי-טער-אינסטיטוציעס, צווישען וועלכע ס'האָבען זיך אויך געפונען די ה"ה: עדעלמאַן, בראַנד, קאַגאַן, פאַרגאַמענט, גאָלדבערג, שאַפּיר א.אַ. די דעלע-גאַציע האָט איבערגעגעבען דעם קהלה-פרעזעס ה' מינצבערג, אַז ס'האָט אַרויסגערופען אַן אויפרעגונג ביי די יודישע אַרבייטער און פאָלקס-מאַסען די האַנדלונג פון דער וואַהל-קאָמיסיע צוליב'ן שטריי-כען פון די ליסטעס 9 אַרבייטער-פאָרשטעהער. די דעלעגאַציע האָט אונטערגעשטראָכען, אַז דאָס איז אַ ווילקירליכער אַקט, וואָס יוערט דאָס מאָל אָנגע-וואַנדען אין לאָדז און איינציג נאָר געגען די יודישע אַרבייטער-פּאַרטייען. דערביי איז אויך בערירט גע-וואָרען וועגען דעם צוזאַמענשטעל פון די וועהלער-רשימות.

ה' עדעלמאַן האָט געשטעלט די פראַגע, פון וואַנען נעמט זיך, אַז אין די וועהלער-רשימות פון וואַהל-בערעכטיגטע, וועלכע צעהלען 57 טויזענד, זאָלען פעהלען טויזענדער אַרבייטער און פאָלקס-מענשען.

פרעזעס מינצבערג האָט דערקלערט, אַז ער וועט דעם פּראָטעסט איבערגעבען דער וואַהל-קאָ-מיסיע. וואָס שייך וועגען די וועהלער-רשימות האָט ער פעסטגעשטעלט, אַז אַלץ איז געמאַכט געוואָרען מיט דער גרעסטער פּינקטליכקייט. ווייטער האָט פרעזעס מינצבערג ערקלערט, אַז דאָס שטרייכען פון 9 פּערזאָן איז געשעהן דערפאַר, וואָס זיי האָבען זיך עפענטליך דעקלאַרירט אַלס רעליגיאָנסלאָזע. דער קאָמיסיע איז נישט אָנגעגאַנגען וועגען עס טרפות און ווער ס'האַלט אָפען שבת דאָס געשעפט, נאָר ווער ס'דעקלאַרירט זיך עפענטליך אַלס רעליגיאָנס-לאָזע. נאָך דעם ענטפער האָט די דעלעגאַציע ווידער אַמאָל אונטערגעשטראָכען, אַז די האַנדלונג האָט נאָר די כוונה צו טרעפען די יודישע אַרבייטער, וועל-כע קעמפען געגען אַנטיסעמיטיזם, געגען עקסטער-מינאַציע-פּאָליטיק לגבי די יודישע מאַסען, פאַר סאָציאַלע און נאַציאָנאַלע רעכט פון די יודישע מאַסן.

צום סוף האָט די דעלעגאַציע געפאָדערט צוריקצוגעבען דאָס אַוועקגערויבטע וואַהל-רעכט פון די 9 אַרבייטער-פאָרשטעהער. די דעלעגאַציע האָט אויך איבערגעגעבען דעם פרעזעס מינצבערג דורך דעם מיטגליד [illegible] די פּראָטעסט-רעזאָלוציע.

נעזעלש. „הזמיר"

זאַל פילהאַרמאָניע

נאַרוטאָוויטשאַ 20

היינט, מאָנטאָג, ד. 5 אקט., 8.30 אָוונט

אַ גרויסער קאָנצערט

האַנמאַטאַ פון י. זאַקס

מול הישימון

ס'בעטייליגען זיך: דער כאָר און אָרקעסטער פון „הזמיר"

לאָדזער פילהאַרמאָניע-אָרקעסטער

סאָליסטען:

מ. קוסעוויצקי

ה. פפעפער ⊙ ח. קאַליסקי

אויספירדעס סאָלאָ-נומערן פון מ. קוסעוויצקי און ה. פפעפער

ווי אויך די בעריהמטע יודישע ראַפּסאָדיע פון זאָלאָטאַריאָוו.

— געווידמעט דעם בעריהמטען קאָמפּאָזיטאָר גלאַזונאָוו. —

ביים קלאַוויר: פרוי פּיעטרושקאַ. דיר. פּראָפ. י. זאַקס.

איינטריטס-בילעטען פון 1,09 ביז 4,40 צו בעקומען אין קאַסע פון פילהאַרמאָניע.

די געקויפטע בילעטען פון „העלענאָוו" אויסשטעלונג אין קאַנצעלאַריע פון „הזמיר" אויף הונה-בילעטען טעגליך פון 7 ביז 10 אָוונט

נייער „אובעזפּיעטשאַלניע"-דירעקטאָר האָט אָנגעהויבן צו אַמטירן

ווי מיר האָבען שוין געמאָלדען, האָט דער נייער „אובעזפּיעטשאַלניע"-דירעקטאָר אינזש. וואָ-ליגורסקי אָנגעהויבען צו אַמטירען.

איצט פאָרשט דער נייער דירעקטאָר דעם פערלויף פון די אַרבייטען אין דער „אובעזפּיעטשאַל ניע".

ער פערזיכערט, אַז זיין שטרעבונג וועט זיין, דאָס די „אובעזפּיעטשאַלניע" זאָל פונקציאָנירען פּינקטליך און גוט, בכדי צו ליקווידירען אַלע אָנ-קלאַגעס און די אומצופרידענהייט מצד די פער-זיכערטע.

דיר. וואָליגורסקי האָט אַ לענגערע צייט גע-אַרבייט אין דער צוקער-אינדוסטריע. פערנעהמענדיג דאָרט אַ פיהרענדען פּאָסטען. פון י. 1931 האָט ער געאַרבייט אויפ'ן געביט פון סאָציאַלע פער-זיכערונגען — אין זשיראַרדאָוו, ביאַלע, סאָסנאָ-וויעץ, וואַרשאַ, לעמבערג, טשענסטאָכאָוו, און איצט — אין לאָדז.

חוץ מזה האָט ער גענומען אַן אַקטיווען אָנטייל אין דער ענטוויקלונג פון די בייערלעשער-וועזען אין פּוילען, און ער איז אַ מיטגליד פון דער הויפּט-פערוואַלטונג פון די בייערלעשער אין פּוילען.

פאַר געזעלשאַפטליכער אַרבייט איז ער בע-שאָנקען געוואָרען מיט אַ גאָלדענעם פערדינסט-קרייז.

קיין ארץ-ישראל

גרופּענווייז און אינדיווידועל.

ביליגע פרייזען. גוטע בעדינגונגען.

פּינקטליכע בעהאַנדלונג.

14-טעגיגער אויספלוג קיין וויען אַבפאָהר יעדען טאָג. 135 זל.

אויסלענדישע הנחה-און קוראָרט-פּעסער.

פאָרשטעהערשאַפט פון „אינטוריסט"

אויספליגען און רייזעס קיין רוסלאַנד.

ברענגען קרובים פון רוסלאַנד קיין פּוילען

אינפאָרמאַציעס ערטיילט

דאָס יודישע רייזע-ביוראָ

Union Lloyd

Piotrkowska 42, tel. 107-87.

פאָרשטעהערשאַפט פון „אינטוריסט"

נעמט אָן דאָס איבערשיקען

פּעקלעך קיין ז. ס. ר. ר.

די נעכטיגע פייערונגען פון דער פאָלקסשול-וואָך

(א) אין שייכות מיט דער דריטער וואָך פון דער פאָלקסשול-אַקציע זענען נעכטען פאָרגעקומען אין לאָדז אַ רייהע פייערונגען. אין וועלכע עס האָט זיך בעטייליגט: שול-יוגענד אָפּיעקונען. על סערן און די ברייטע געזעלשאַפט.

אין דערפריה זענען מיט די גאַסען דורך בונטע קאַראַהאַדען פון דער יוגענד, וועלכע האָס ביי מוזיק-קלאַנגען אַדורכגעפיהרט אַ געלד-זאַמלונג און ווערבירט מיטגלידער פאַר דער געזעלשאַפט צו שטיצען דעם בוי פון פאָלקס-שולען.

אין פאָלקס-שולען און מיטעל-שולען זענען אויך אַרגאַניזירט געוואָרען אַקאַדעמיעס, אין וועלכע עס האָבען זיך מאַסענהאַפט בעטייליגט עלטערען, אָפּיעקונען און דאָס לעהרערטום.

יאָהרגאַנג 1916

היינט, מאָנטאָג, דעם 5-טען אָקטאָבער הויבט זיך אָן אין דער מיליטער - אַבטיילונג ביים מאַגיס-טראַט (פּעטריקאָווער 165) דאָס רעגיסטרירען די באַפאָראָרצעס פון יאָהרגאַנג 1916.

דעם ערשטען טאָג דאַרפען זיך שטעלען די יאָהר-גענג פון 1916, וואָס וואוינען אויפן שטח פון 1-טען פּאָליציי-קאָמיסאַריאַט מיט די אותיות

N O P R

און די וואָס וואוינען אין 7-טען קאָמיסאַריאַט מיט די אותיות

J K

מאָרגען, דינסטאָג — 1. קאָמיסאַריאַט

S, Sz, Z, U

7. קאָמיסאַריאַט L, Ł, M, N

איינשפּריצונגען געגען דיפטעריט

(א) לויט ווי מיר האָבען שוין געמאָלדען, זענען די איינשפּריצונגען געגען דיפטעריט פּראָ-לאָנגירט געוואָרען ביז'ן 10-טען ד. ח. די קינדער אינם עלטער פון 1 ביז 10 יאָהר דאַרפען אָנגע-מאָלדען ווערען אין די דורך דער סטאַראָסטווע בעשטימטע פּונקטען, בכדי צו מאַכען זיי דאָרט די נעגען-דיפטעריט-איינשפּריצונגען. די קינדער, וואָס לערנען זיך אין די פאָלקס-שולען, דאַרפען געאימפט ווערען אין די שולעס גופא.

אַפּטייקען.

היינטיגע נאַכט - דיזשורען

(א) היינט ביינאַכט דיזשורירען: סאַראָווסקאַ-וויאַנצער (זגערזשער 57), וו. גראָשקאָווסקי (11-טער ליסטאָפּאַד 15); י. קאַרלין (פּילסודסקי-גאַ 54), ר. רעמבעלינסקי (אַנדזשעיאַ 28), י. כאָנ-דזשינסקי (פּעטריקאָווער 165), ע. מילער (פּעטריקאָ-ווער 45), ב. אַנטאַניעוויטש (פּאַבּיאַניצער 56).

Dr. med.

HALTRECHT

ספּעציעל-אַרצט פאַר הויט, געשלעכטס קראַנקהייטען און מענער-שוועכע

האָט זיך איבערגעצויגען און נעמט אָן

פּיעטריקאָווער 161 טעל. 245-21

פאַר אונבעמיטעלטע לעטשניצאַ-פרייזען

פון 11 פריה ביז 3 ביי טאָג און פון 7 ביז 9 אָוונט

זונטאָג פון 8—1 ביי טאָג.

באַזונדערער וואַרטע-זאַל פאַר פרויען

אקציע פון געוו. קאמבאטאנטען געגען די אנטי־מלוכה׳שע לאזונגען

(א) אויף נעכטען האט די פעדעראציע פון „פא־טערלאנדס־פערטיידיגער" (ז. א. א.) צוזאמענגע־רופען א גרויסען מיטינג פון די פעדערירטע ארגא־ניזאציעס, ווי דהיינו — לעגיאניסטען, סטזשעל־צעס, אונטער־אפיצירען, אפיצירען, רעזערוויסטען, וועלכע האבען זיך אין צאהל פון 4,000 מאן געשטעלט אויפ׳ן אפעל אינ׳ם העלענאוו־ער פארק.

פאר די געוועזענע קאמבאטאנטען האט געהאל־טען א רעדע דער פרעזעס פון דער פעדעראציע, דער ריכטער אקשא־סטשעלעצקי, וועלכער האט אונטערגעשטראכען, אז געוועזענע מיליטער־לייט מוזען פראטעסטירען געגען דעם ווארפען אנטי־מלוכהשע לאזונגען אויף פערשידענע מאניפעסטא־ציעס און פערזאמלונגען. דער דאזיגער פראטעסט — האט דער רעדנער געזאגט — מוז אפהילכען נישט נאר אינ׳ם לאנד, נאך אויך ביי די טויערן פון מאסקווע.

דערווייל ווענדען זיך די געוועזענע קאמבאטאנטען צו דער זיכערקייטס־מאכט מיט א אפעל, אז להבא זאל אין שורש ליקווידירט ווערען די אנטימלוכהשע ארבייט, און אין געגענפאל וועלען די פעדעראציע־מיטגלידער אליין צוטרעטען צו ליק ווידירען דאס ביין.

נאך די רעדעס איז אין דעם דאזיגען גייסט אנגענומען געווארען א רעזאלוציע, וועלכע וועט היינט איבערגעגעבען ווערען דעם וואיעוואדע הי׳ האוקע־נאוואק.

די פערזאמלונג האט זיך געענדיגט מיטן זינ־גען די „ערשטע בריגאדע".

ווייטערדיגע אינטערווענץ פון די שטרייקענדע קינא־אפעראטארן

(א) דער שטרייק פון די קינא־אפעראטארען, וואס איז מיט עטליכע טעג צוריק אויסגעבראכען אין אונזער שטאט, האט זיך פערשארפט און ארי־בערגעטראגען אויף אנדערע פונקטען אין דער לאדזשער וואיעוואדזשטווע.

אונאפהענגיג דערפון האבען די שטרייקענדע קינא־אפעראטארען זיך געווענדעט צום צענטראלען פעראבאנד פון קינא־אפעראטארען אין ווארשא אין בעקומען א מעלדונג, אז אויב דער סכסוך וועט אין די נאהנטסטע טעג נישט ליקווידירט ווערען, וועלען זיך אין דעם שטרייק אנשליסען די קינא־אפעראטארען פון ווארשא, לעמבערג, קראקא א.א. גרויסע שטעט.

נעכטען איז פארגעקומען א פערזאמלונג פון קינא־אפעראטארען, וועלכע האבען נאכ׳ן אויס־הערען דעם בעריכט בעשלאסען ארויסצושיקען א ספעציעלע דעלעגאציע קיין ווארשא, בכדי צו אינטערווענירען אין אינערן־מיניסטעריום.

נעכטען האט אויך די שטרייק־קאמיסיע גע־פארשט די ארבייטס־בעדינגונגען פון די קינא־אפעראטארען אין אלע קינאס און פעסטגעשטעלט אין וועלכע קינאס די ארבייט ווערט געפיהרט דורך נישט פאכמענער. איהרע בעאבאכטונגען האט די קאמיסיע מיטגעטיילט דעם ארבייטס־אינספעקטאר און דער סטאראסטווע, וועלכע וועלען די שול־דיגע צוציהען צו פעראנטווארטליכקייט:

סר־הכל פון די וואהלען צום נייעם שטאט־ראט

אין די לעצטע פאר יאהר איז לאדז בעשערט בעריהמט צו ווערען אין דער ברייטער וועלט, נישט צוליב איהרע פאבריקאטען, נאר צוליב איהרע שטאט ראטען. דער לעצטער לאדזשער שטאט־ראט איז גע־ווען א שם דבר אין גאנצען לאנד. איצטער, די וואה־לען צום נייעם שטאט־ראט, זענען ווידער געווארען א שם דבר. ס׳איז זיך שווער פארצושטעלען, מיט וואס פאר א הארץ־קלאפעניש, יודען אין גאנצען לאנד, האבען אפגעווארט דעם רעזולטאט פון די וואהלען. מיר מוזען אפער פעסטשטעלען, אז צו אונזער גרויס ווייטאג, איז די ענדגילטיגע אידעאלאגיע אין דער לאדזשער פוילישער און דייטשער געזעל־שאפט נאך זעהר און זעהר איינגעווארצעלט.

פאלגענדע טאבעלע וועט אונז דאס בולט ווייזען:

		האבען די פ.פ.ס.	מאנדאטען, נ. ד.
אין 1־טען וואהל־קרייז	(ראדאגאשטש)	4	4
„ 2־טען „ „	(ארום פל. דאמבראווסקי)	2	2
„ 3־טען „ „	(ווידזעוו)	3	3
„ 4־טען „ „	(שייבלערס מארק)	3	3
„ 5־טען „ „	(כאינע)	5	3
„ 6־טען „ „	(קאראליעוו)	2	2
„ 7־טען „ „	(פאלעסיע)	4	4
„ 8־טען „ „	(באלוט)	4	3
„ 9־טען „ „	(אלטשטאט)	3	0
„ 10־טען „ „	(צענטער שטאט)	4	3

צוזאמען פ.פ.ס. 34 מאנדאטען. — נ. ד. 27. (יודען — 11). פון דער טאבעלע איז צו זעהען, אז די איבערמאכט האט די פ.פ.ס. געהאט אויף כאינע (2 מאנדאטען), באלוט (1 מאנדאט), אלט־שטאט און צענטער שטאט (4 מאנדאטען), קלארער גע־רעדט, דארטען וואו יודען זענען געווען, אין גרויסע מאסען, נישט רעכענענדיג די אנדערע קרייזען, וואו יודען האבען אויך מאסענווייז געשטימט די פ.פ.ס.

פאקטיש אבער מוז נאך א סך געטון ווערען אויפן געביט צו בעפרייען די פוילישע און א סך פון דער דייטשער געזעלשאפט אין לאדז פון דעם ענדעקישען סם. פולשטענדיג צושמעטערט זענען ארויס די סאנאציע־גרופען. די דאזיגע גרופירונגען האבען נישט בעקומען קיין איינציגען מאנדאט. די איינציגע משולח׳דיגע וואהל־אחדינאציע האט געשאפען די סאנאציע און איז אליין... געפאלען א קרבן.

איצטער וועלען מיר מאכען א קורצען סך־הכל פון דער יודישער גאס. גילטיגע צעטלעך זענען אפ געגעבען געווארען 256.218. די יודישע בעפעלקערונג בעטרעפט אין שטאט אין דריטעל, האבען געדארפט זיין 85 טויזענד יודישע שטימען. אלע יודישע ליס־טעס צוזאמען האבען בעקומען קארגע 50 טויזענד שטימען. פון דעם איז צו זעהען, אז קרוב 35 טוי־זענד יודען האבען געשטימט אויף די פ.פ.ס.

ביי די בעזונדערע יודישע גרופירונגען שטעלט זיך פאר די לאגע אזוי: די ציוניסטען האבען לגבי פאריגע וואהלען (נעהמענדיג אין אכט די איצטיגע גרויסע פרעקווענץ) פערלוירען פון 6—7 טויזענד שטימען און 2 מאנדאטען, דערביי האבען זיי פער־שפילט זייער פעסטונג אין 9. וואהל־קרייז. אין אלע געגענד דארטען אהן איין מאנדאט. הערביי זענען זייערע שטימען אין 7־טען 9. און א טייל פון 10. וואהל־קרייז פולשטענדיג פערלוירען געגאנגען.

דער אלגעמיינער בלאק האט פערלוירען ביי א 10 טויזענד שטימען. דאס ערקלערט זיך מיט פאל־גענדעס: ערשטענס, האט די „אגודה" אין הונדערט פראצענט געשטימט נאר אין 9. וואהל־קרייז. אין אלע אנדערע קרייזען זענען נישט אלע שטימען פון דער „אגודה" געגאנגען אויף די „אגודה"־קאנדידאטען. אינגאנצען פערלוירען די שטימען האט דער פאר־שטעהער פון די אלעקסאנדערער חסידים אין 10־טען וואהל־קרייז. ביי די פאריגע וואהלען האט דער זעל־בער פארשטעהער געהאט 1900 שטימען. דער 10. וואהל־קרייז פון בלאק האט אזוי אויסגעזעהען: ה׳ ליבערמאן 2355 שטימען, אדוו. יוסף וויצמאן — 2200; ה׳ טאוב 1345. ה׳ רום, אדוו. דאבראניצקי און דאס 490 שטימען. פון דעם איז צו זעהען, אז פון בלאק זענען פולשטענדיג אהן שטימען געבליבען די אלעקסאנדער, חשוויזאניסטען און ווירטשאפט־ליכע גרופירונגען. דערמיט ערקלערט זיך אויך דער פאקט, וואס צוליב א 300 שטימען האט דער בלאק אין 9־טען וואהל־קרייז נישט בעקומען דעם צווייטען מאנדאט, נישט קוקענדיג אויף דעם, וואס דער בלאק האט געהאט 5.100 שטימען, געפעהלט האבען די פאר הונדערט שטימען פון די רעוויזיאניס־טען און סוחרים, ווייל סיי די „אגודה", סיי די „פאלקיסטען" האבען אין 9. וואהל־קרייז געגעבען די פולע הונדערט פראצענט שטימען, אזוי ארום איז די „אגודה" געבליבען ביי 2 מאנדאטען, פון די פריהערדיגע 6.

די פאלקיסטען האבען איינגעהאלטען זייער איינ־ציגען מאנדאט. דאס נישט גיין פעראייניגט אין איין בלאק האט די בירגערליכע פארטייען געקאסט: איין זיכערען מאנדאט אין 7־טען וואהל־קרייז (ציונים 1560 שטימען — דער בלאק 1356), ביידע האבען געהאט 2916 שטימען. דאס הייסט א מויער זיכערן מאנדאט, (דעם מאנדאט וואלטען פערלוירען די ענ־דעקעס). אין 9. וואהל־קרייז זענען ביי די ציונים פערלוירען געגאנגען 2.108 שטימען. אינטערעסייט, ווען דעם בלאק האט געפעהלט 300 שטימען צום צווייטען מאנדאט (דעם מאנדאט דארט וואלט פער־לוירען האלענדערסקי). א דריטען מאנדאט אין 10. וואהל־קרייז (דעם מאנדאט וואלט פערלוירען דער היטלעריסט אדוו. קליקאר).

א חוץ די 3 מאנדאטען, וואס זענען די בירגער־ליכע פארטייען פערלוירען געגאנגען, זענען בלי ספק נאך א סך מאנדאטען פאר זיי פערלוירען געגאנגען, צוליבן פסיכאז צו שטימען פאר די פ.פ.ס., וואס עס וואלט בשום אופן נישט געווען, ווען יודען גייען צוזאמען אין איין געשלאסענעם בלאק.

דאס איז דער סך־הכל פון די לעצטע וואהלען.

מאג. מ. באלבערישסקי

גוט מארגען!

אוי, דעוואלוציע !..

די היינטיגע וואך האבען מיר אזוי טערגעהערט א געשפרעך צווישען צוויי יודען:

— זאג מיר, פינטשע, דו לייענסט דאך צייטונגען, איז דאס אמת די מעשה ?

— וועלכע מעשה ?

— נו, די מעשה מיט דער שפעקולאציע ?

— מיט וועלכער שפעקולאציע ?

— וואס ר׳ בלום האט געמאכט מיט׳ן פראנק?

— זיי מוחל, דאס איז נישט קיין שפעקולאציע, נאר — דעוואלואציע.

— זאל זיין אזוי ווי דו זאגסט, איז דאס טאקע אמת ?

— אודאי איז עס אמת, אבער וואס געהט עס דעך אן, דו האסט דען פראנצויזישע פראנקען ?

— און, אז כ׳האב נישט קיין פראנקען ? דער פראנק קען דאך, אבער מיטשלעפען דעם ענגלישען פונט !!

— נו, וואס ארט עס דיך, דו האסט דען פונטען ?

— און אז איך האב נישט קיין פונטען? דער פונט קאן דאך אבער מיטשלעפען דעם דאלאר !

— טא וואס געהט דיך אן דער דאלאר ? דו האסט דען דאלארען ?

— אזא חכם ביזטו ? און אז כ׳האב נישט קיין דאלארען איז וואס ? דער דאלאר קאן דאך, באך חלילה מיטשלעפען דעם זלאטי !

— ראשית, וועט דער זלאטי נישט אזוי גיך דעוואלואירט ווערען, והשנית, וויפיל מיליאנען זלא־טיס האסטו. וואס דו שרעקסט זיך אזוי פאר דער דעוואלואציע ?

— איך זלאטיס ? ביזט משוגע צי חסר דעה, פון וואנען קומט צו מיר זלאטיס, פון וואנען ? דו ווייסט דאך, אז איך בין אן׳עני־ואביון מגוזלו, א דלות פון זיי ליבען נאמען.

— טא וואס שרעקסטו זיך אזוי שטארק פאר דער דעוואלואציע, וואס ?

— אזוי ? אזא חכם ביזטו ? און אז איך האב נישט, האבען אנדערע יודען, טא פארוואס זאלען יודען האבען א פערשטערטען יום־טוב, פאר וואס ?..

אב—נעק

די היי־יאהריגע סוכות־אקציע פון „תומכי אורחים"

נישט קוקענדיג אויף דעם גרויסען דעפיציט וואס „תומכי אורחים" האט זיך פערשולדיגט נאך די לעצטע פסח אקציע, ווי אויך נאך דעם זומער ווי די פערוואלטונג האט זיך מיה געגעבען נישט איבערצורייסען די פעראיינס־טעטיגקייט, נאר פער־קעהרט זי האט זיך אנגעשטרענגט און נאך פער־גרעסערט איהרע הילפס־אקציעס פאר א ימע נויט בעדערפטיגע פאמיליעס, האט דאך „תומכי אורחים" אדורכגעפיהרט א שעהנע סוכות־אקציע, וועלכע איז ווערט צו בעגריסען, אויף פאמארסקא 18, אין אויפגעשטעלט געווארען א סוכה אין וועלכע כ׳האבען געגעסען 200 מענער, אין פעראיין־ס־לאקאל האבען געגעסען 100 פרויען און 50 קינדער, חוץ דעם האט „תומכי אורחים"־פערטייל׳ט פראַ־דוקטען אין נאטור פאר זעהר בכבוד׳ע פאמיליעס, ס׳איז כדאי צו בעמערקען ,אז מיט דער אקציע האבען זיך ספעציעל פערנומען און אנגעפיהרט דער פרעזעס ה׳ משה בענדעל, פרעזעסאווא פרוי גאלדבערג, און סעקר. לייזעראוויטש. ס׳איז צו ערווארטען, אז די יודישע פערמעגליכע בעפעלקע־רונג וועט זיי מעגליך אונטערשטיצען די הילפס־אקציעס פון „תומכי אורחים", בכדי צו ער מעגליכען די פערוואלטונג פארטצוזעצען איהר אר־בייט לטובת די נויטבעדערפטיגע פון דער שטאט לאדז.

אויף די 2־טע טעג סוכות ווערט אויך איינ־געארדענט די זעלבע אקציע וואס די 1־טע טעג. די צעטלען אויף די מאלצייטען ווערען ארויסגעגעבען פון דינסטאג פריה אין פעראיינס קאנצעלאריע פאמארסקא 18.

סענסאצ. געשיכטע מיט 3 שוועסטער

עס האט זיך אנגעהויבען מיט 30 יאהר צוריק אין לאדז און זיך פערענדיגט אין ניו־יארק

— 4 —

זיי טרינקען גיפט; איהם ראטעוועט מען אפ און זי פערשווינדעט

פונקט פיר א זייגער בייטאג, ווי מיר האבען אפגערעדט, האב איך זיך אוועקגעלייגט אויף דער זאפע און אויסגעטרונקען א פלעשעלע יאד. באלד האב איך אנגעהויבען שטארק צו קרעכצען און צו כארכלען. איך האב געפיהלט ווי עס ווערט מיר פינסטער פאר די אויגען. איך האב אזוי מודא׳דיג געכארכעלט, אז אונזער דינסט, וועלכע איז געווען מיט צוויי צימערן ווייטער, איז געקומען צולויפען. זי האט באלד דערזעהן די שוים אויף מיינע ליפען און דאס מויל מיט דער גאמבע אינגאנצען פערגאסען מיט יאד, און זי האט געמאכט א געוואלד. מיין מוטער איז געקומען צולויפען און געבראכען די הענד. די דינסט האט זיך נישט פערלוירען און באלד אפגערופען די „פאגאטאוויע" און מען האט מיך גענומען מיט־טערען. מ׳האט געארבייט איבער מיר צוויי שעה, ביז מ׳האט מיך צורעקגעבראכט צום בעוואוסטזיין. די ערשטע ווערטער וואס כ׳האב ארויסגערעדט ווען איך בין געקומען צו זיך, איז געווען:

— איז זי טויט ?

קיינער האט מיר אויף דער פראגע נישט געענטפערט מיין פאטער און מיין ברודער זענען געשטאנען נעבען מיין בעט, ווייס ווי קאלך, און אינגאנצען געציטערט.

— איך האב ווידער געשטעלט די פראגע:

— איז זי טויט? אויב זי איז טויט, וויל איך נישט לעבען.

מיין מאמע האט מיר געענטפערט:

— זי איז נישט טויט.

— מען האט זי אויך אפגעראטעוועט ? — האב איך ווייטער געפרעגט.

אלע האבען געשוויגען.

איך האב ווידער אמאל ערקלערט:

— אויב זי איז טויט, וועל איך שטאר־בען. איך וועל אהן איהר נישט לעבען.

מיין פאטער האט זיך בעראטען מיט דעם דאקטאר וואס ער זאל טון. דער דאקטאר האט געהייסען מיר אלץ נאכגעבען, און ארויסצונעהמען די זעלבסטמארד־געדאנקען פון מיין קאפ. א חוץ דעם זענען מיין פאטער, הערשעל און מיין מאמע שוין אליין געווען פול מיט חרטה און זע־נען געווען גרייט מיר אלץ נאכצוגעבען.

איך האב ווידעראמאל געפרעגט:

— וואו איז רבקה׳לע ?

— זי איז אין שפיטאל — האט מיין פאטער געענטפערט.

— מען האט זי אפגעראטעוועט ?

— יא.

איך האב זיי גוט אנגעקוקט עפעס איז מיר דאס „יא" נישט געפעלען געווא־ען.

און פלוצים הער איך קולות פון דער קיך. און באלד דערזעה איך פאר מיר רבקה׳לעס מאמע. זי האט געשריגען און זיך געבראכען די הענד.

— מערדער ! רוצחים !! וואס האט איהר געוואלט פון מיין קינד ? זי איז שוין דעם צווייטען טאג נישטא. פריהער האט איהר אונז די ארביי־טען צוגענומען און אונז געלאזט אהן ברויט און איצט אויך מיין קינד ! עס איז אייך דער יחוס נישט אנגעשטאנען ! באשר מיר זענען ארבייטער, צהוי ליכע מענשען. און איהר זייט סוחרים, שווינדלער, דרעהערס ! זאגט מיר, וואו איז מיין קינד !! אז נישט, וועל איך פון דעם הויז נישט ארויס !

— איהר האט מיר געזאגט א ליגען, אז זי איז אין שפיטאל. איך וויל נישט לעבען אהן איהר.

(ווייטער מארגען).

KINO TEATR
MIRAŻ
11 LISTOPADA 16
היינט און פאלג. טעג!
די פרעהליכסטע פוילישע מיליטערישע קאמעדיע א נ.
„דאדעק — אויפ׳ן — פראנט"
אין דער הויפטראלע:
ADOLF DYMSZA

טעאטער „ראזמאיטאשטשי", ציגעל־גאס 27.
טעל. 112-25. דיר.: דוד צעלמייסטער.
היינט, מאנטאג, 9.15 אוונט
גאסטשפילען פון „יונגע בינע" (יונג־טעאטער) קינסטל. לייט. ד״ר מיכאל בראנדט
מיט דער בעקאנטער קאמעדיע פון י. פרעגער
„סימכע פלאכטע"
רעזשי: מיכאל בראנדט (ד״ר מיכאל ווייכערט) מוזיק: הענעך קאן. דעקאר. און קאסטיומען: דינה מאטוס. כארעאגראפיע: רענע שפאצענקאפ
בילעטען צו בעקומען אין קאסע פון טעאטער.

Dr. med.
Sadokierski
כירורג פון ציינער און ציאסלעס
האט זיך איבערגעצויגען אויף
Piotrkowska 56, tel. 129-77.

ספּאָרט-בעוועגונג

פון דער „מכבי“-בעוועגונג

7-טער אלפוילישער מכבי - צוזאמענ־פאהר אין ווארשע

דער צענטראל - קאמיטעט האט בעשלאסען רופען קיין ווארשע אויפן 11. נאוועמבער ה. י. דעם 7-טען אלפוילישען מכבי צוזאמענפאהר.

לויטן בעשלוס פון 5-טען אלפוילישען מכבי - צוזאמענפאהר האט דער קלוב, וואס קויפט אויס ביז 50 פערבאנד־מארקעס אויפן לויפענדען יאהר, רעכט צו 1 דעלעגאט, ביז 100 — 2 דעלעגאטען. יעדער ווייטערע הונדערט מיטגלידער האבען רעכט צו א ווייטערען דעלעגאט.

דער צוזאמענפאהר וועט דויערן 1 טאג.

1-טער אלפוילישער מכבי - צוזאמענ־פליה אין ווארשע

דער טערמין פון 1-טן אלפוילישען מכבי-צוזא־מענפליה איז פעסטגעשטעלט געווארען דעפיניטיוו אויפן 1937 יאהר. נאך אין לויפענדען מאנאט וועט ערשיינען א בראשור מיט איבונגען אויפן צוזאמענ־פליה. די בראשור וועט אנטהאלטען אילוסטראציעס און ספעציעל צוגעפאסטע א"י מוזיק.

די איבונגען וועלען צוגעשיקט ווערען אלע קלובען.

קאלענדאר פון ווייטערע מייסטער־שאפטען פון מכבי - פערבאנד אויף יאהר 1936

14—15 נאוועמבער פעכט - מייסטערשאפטען פון פערבאנד וועלען פארקומען אין לאדז.

26—29 נאוועמבער גימנאסטיק מייסטערשאפ־טען פון פערבאנד, ארגאניזירט דורך „בר־כוכבא“ — קאטאוויץ, גליוויצקא 2, מגר. א. אקערמאן.

5—6 דעצעמבער שווער-אטלעטיק מייסטערשאפ־טען פון פערבאנד וועלען פארקומען אין לאדז.

פון היי-יעהריגע זומער-לאגער אקציע

מכבי - פערבאנד האט היי־יאהר ארגאניזירט: צענטראלען אויסשולונגס-לאגער אין סקאלע פון 16. יוני ביז 24. יולי, אין וועלכען ס'זענען פאר־געקומען:

א) קורס פאר קאמענדאנטען (קנס), קוואטער־מייסטערס (רינס), און לייטערינס פון פרויען אפ־טיילונגען ביי מכבי-לאגערן, אין וועלכען ס'האבען אנטיילגענומען 48 פערזאן. דער קורס איז אין א גרויסע מאָס גורם געווען צום דערהויבענעם ניווא פון מכבי לאגערשאפט א דאנק דעם אויסשולונג פון לייטער קאדרן פאר לאגערן.

ב) קורס פאר אינסטרוקטארינס און בעוועגליכע איבונגען, אין וועלכען ס'האבען אנטיילגענומען 32 אנטיילנעהמערינס. דעם קורס האבען פערענדיגט און בעקומען מלוכה - ציינישען 27 אנטיילנעהמערינס.

ג) דערגענצונגס - קורס פאר אינסטרוקטארקעס פאר וו.פ.ק., אין וועלכען ס'האבען אנטיילגענומען 14 אינסטרוקטארקעס. אלע אנטיילנעהמערינס האבען בעקומען מלוכה־ציינגישען.

ד) קורס פאר אינסטרוקטארען פון בעוועגליכע איבונגען, אין וועלכען ס'האבען זיך בעטייליגט 42 פערזאן. דעם קורס האבען פערענדיגט און בעקומען מלוכה־ציינגישען 35 אנטיילנעהמער.

ה) קאנדיציאנס לאגער פון האנד־באל פאר וועט־קעמפער (רינס) פון קלובען, אין וועלכען ס'האבען אנטיילגענומען 22 פערזאן. אינסטרוקטארען פונם לאגער זענען געווען ה"ה זאיאנטשקאווסקי ראמאן און קאסמאן עמנואל, אינסטרוקטארען פון פוילישען האנד-באל פערבאנד.

קאמענדאנטען פון פרויען־לאגער איז געווען מגר. געבאמקים-לעבענבוים. קאמענדאנט פון מענער-לאגער — ד"ר מאטיאס מארינשטראם.

פאר סקויטישע און קלוב־יונגער איז חוץ דעם ארגאניזירט געווארען ספארט-אפרוה לאגערס אין פאלגענדע ערטער:

קאקאושקאווא באהן־סטאציע נאווי־טארג — 350 אנטיילנעהמער (רינס). פראנאלוב — 200, נאוואס־טאוו — 100. האלאוואטשי באהן־סטאציע סקידעל — 180. אלעקסובקי באהן־סטאציע נאווי־טארג — 250. ראפאילאווא באהן־סטאציע נאדבורנא — 350. סקרוד־זינא באהן־סטאציע סטארי־מאנטש — 200. ניעמירוב זדרוי באהן־סטאציע הארינייעץ זדרוי — 250. באנסקא ווישונא באהן־סטאציע ביאלי דונאיעץ — 600. אָס־טראווסקא באהן־סטאציע נאווי־טארג — 260. וויער־באמלא וויעלקא באהן־סטאציע פיוטניטשנא — 150. וואלעוויץ נעבען ווארשע — 250. לאנדוואראוו נעבען ווילנע — 250. פיעניאטאווא — 250. דעמבינא באהן־סטא־ציע סקאלע — 200 ריטרא — 150, מאטאראוב — 160 פיוטניטשנא — 300 אנטיילנעהמער (רינס).

קאמענדאנטען פון די אלע לאגערן זענען געווען היר־יעהריגע אבסאלווענטען פון קאמענדאנטען לאגער. די ספארט טעטיגקייט האבען געפיהרט — דורכן פערבאנד צוגעטיילטע — דיפלאמירטע אינסטרוק־טארען.

כפר - המכבי רעפערענט ביים וועלט פערבאנד מכבי אין פוילען

בכדי צו ארגאניזירען און דורכפיהרען א גרויד־סע אקציע לטובת כפר-המכבי קומט אין דער ערש־טער העלפט אקטאבער קיין פוילען — אלס דעלע־גאט פון מכבי וועלט-פערבאנד און צענטראלען ק. ק. ל. ביורא אין ירושלים — ה' ליאן צ'וצ'קא אויף א חודש, אין וועלכער צייט ער וועט בעזוכען א רייה גרעסערע שטעט.

דער מכבי-פערבאנד אין פוילען פראקלאמירט פון 10. אקטאבער ביז 10. נאוועמבער ה. י. א „מאנאט כפר-המכבי“, אין וועלכען די קלובען זע־נען פערפליכטעט: דורכצופיהרען א ספעציעלע אימ־פרעזע און איהר אלע הכנסות ווידמען דעם כפר־המכבי, צושטעלען ק.ק.ל. בלימעלעך פאר יעדער אל־געמיינער פערזאמלונג, רופען ספעציעלע פערזאמלונ־גען, געווידמעט דער איצטיגער לאגע אין א"י און דער ק.ק.ל. טעטיגקייט.

די קלובען, וועלכע ה' צ'וצ'קא אדער צ. ק. מיט־גלידער וועלען בעזוכען, מוזען זיך פריהצייטיג פער־שטענדיגען מיט די ארומיגע ק. ק. ל. קאמיסיעס וועגען ארגאניזירען עפענטליכע ארויסטרעטונגען.

עס איז שוין פעסטגעשטעלט געווארען די ערשטע רשימה פון קלובען, וועלכע וועלען בעזוכט ווערען אין פאלגענדע שטעט: ווארשא, לאדז, בענדין, סאס־נאוויץ, קראקא, לעמבערג, ראוונא, בעראנאוויטש, ווילנא, ביאליסטאק, בריסק, לובלין, פינסק, לוצק, דובנא.

דריטע מכביה'דע איז הערבסט 1938 אין ארץ-ישראל

פון צוזאמענפאהר פון מיטעל-איי־ראפעאישע מכבי פערבאנדען אין פראג

אין פראג איז פארגעקומען א צוזאמענפאהר פון פארשטעהער פון מיטעל־איראפעאישע פערבאנדען אויף וועלכען דער צענטראל קאמיטעט פון מכבי אין פוילען האט דעלעגירט די ה"ה ארזו. וויזעל און ארזו. פאקעל. אין צוזאמענפאהר האבען אויך אנטייל גענומען די פארשטעהער פון דייטשלאנד, טשעכיע און עסטרייך.

דעם הויפט רעפעראט וועגען דער ארבייט פון לאנדאנער עקזעקוטיווע האט געהאלטען דער עהרען סעקרעטאר פון דער צענט־אלע, ד"ר יאקובאוויטש, נאך דעם האט זיך אנטוו קעלט א וויכוח איבער די פראבלעמען, וועלכע זענען איי רעפעראט בעריהרט געווארען.

אלס דאס וויכטיגסטע האט זיך ארויסגעוויזען די פראגע פון דער דריטער מכביאדע. דער טערמין איז פעסטגעשטעלט געווארען אויף הערבסט 1938 יאהר. דער פראיעקט, וועלכען ס'האט פארגעשלאגען א דעלעגאט, וועגען ארגאניזירען די מכביאדע אין ניו-יארק, איז דורך די איבעריגע אפגעווארפען גע־ווארען. די מכביאדע האט א ספעציעלע פא־ליטישע און ספארט בעדייטונג, דעריבער איז דער איינהייטליכער וואונש פון אלע דעלעגאטען געווען זי צו ארגאניזירען אין א"י. דער העכסטער ספארט ראט פון מכבי טרייט שוין צו דעם ספארט צו דעם ספארט־פראגראם פון דער מכביאדע.

א לעבהאפטען ויכוח האט אויך ארויסגערופען די פראגע פון איינווירטשאפטען דעם כפר־המכבי אויף דער ערד פון ק. ק. ל. וועלכע מכבי האט בע־קומען. די מכבים, וועלכע ווערען בעזייצער פון 16 דונאם ערד, פערמאגען נישט קיין מיטלען צו פיהרען א ראציאנעלע ווירטשאפט, דעריבער האט דער צו־זאמענפאהר בעשלאסען זאפארט צוזעטצען צום אר־גאניזירען א זאמלונגס - אקציע, וועלכע איז פער־טרויט געווארען א ספעציעלע קאמיסיע. חוץ דעם איז בעשלאסען געווארען אנפאנגען פארטאקטאציעס מיט קרן היסוד וועגען אנטיילנעמען אין דער זאמ־לונגס־אקציע. די פוילישע דעלעגאטע, איז צוגעזאגט געווארען, דאס אויפן שטח פון כפר־המכבי וועלען זיך אויך געפינען די מיטגלידער פון פוילישען מכבי, וועלכע ווילען אין א"י און פורמאנען די נויטיגע קוואליפיקאציעס.

דער דעלעגאט פון צענטראלע האט זיך פאזיטיוו בעצויגען צו די דורך די דעלעגאטען בעריהרטע פראגע, וועגען אנטייל פון „הפועל“ און בית"ר אין דער מכביאדע, ערקלערענדיג, דאס אין דער מכביא־דע דארפען אנטיילנעמען אלע יודישע ספארטלער, נישט אפהענגיג פון זייער פארטייאישער צוגעהעריג־קייט.

דער פארשלאג פון די טשעכישע דעלעגאטען — וועגען שאפען א מיטעל - אייראפעאישע עקזעקוטי־ווע — איז אפגעווארפען געווארען.

דער צוזאמענפאהר האט בעשלאסען, דאס אלע יודישע אימפרעזען פון אינטערנאציאנאלען כאראק־טער מוזען געמאלדען ווערען דער צענטראלע. אויך בעזונדערע קרייזען זענען פערפליכטעט געווארען איינלאדען די שכנים אויף וויכטיגערע ספארט-אימ־פרעזען, ארגאניזירטע דורך יעדע אפטיילונג פון מכבי-פערבאנד.

אין צוזאמענהאנג מיט'ן אלגעמיינעם לאנדעס־צוזאמענפליה, וועלכער וועט פארקומען אין יוני 1937 אין ווארשא, האט דער צוזאמענפאהר בעשלא־סען, דאס דער צוזאמענפליה וועט טראגען אן אינ־טערנאציאנאלען כאראקטער און בעזוכט ווערן דורך די מכבי פערבאנדען פון אייראפעאישע לענדער.

די צווייטע זיצונג פון אקציאנס־קאמיטעט און טעכנישע קאמיסיע פון וועלט-פערבאנד מכבי וועט פארקומען אין דעצעמבער ה. י. אין ווארשא.

באקס-מעטש איז לאדז

לאדז—ביאליסטאק 7:9

נעכטען איז אין טעאטער פאפולארני פארגעקו־מען אן אינטערעסאנטער באקס-מעטש צווישען דער רעפרעזענטאנץ פון ביאליסטאק און דער רעפרעזענ־טאנץ פון לאדז. ס'האבען געקעמפט 8 פאר אבער נאר ביז דער מיטעלערע וואג. ס'האבען נישט גע־קעמפט די האלב-שווערע וואג און שווערע וואג.

אין דער ביאליסטאקער רעפרעזענטאנץ האבען געקעמפט 5 יודען, אויך אין דער לאדזער האבען געקעמפט 3 יודען, די פריהערדיגע רעזולטאטען זענען געווען פאלגענדע.

אין דער פליגען-וואג האט וויינבערג (לאדז) בע־זיגט לעווינען (ביאליסטאק), אין דער האהן-וואג האט סאנדלער (ביאליסטאק) רעמיזירט מיט בארט־ניאק'ן (לאדז), אין דער פעדער-וואג האט פיאטרא־וויטש (ביאליסטאק) בעזיגט פאטאט'ן (לאדז), אין דער לייכטער וואג האבען געקעמפט 2 פאר: מיקא־לאיטשיק (לאדז) האט בעזיגט מאיען (ביאליסטאק), און קיעווסקי (לאדז) האט בעזיגט ראזענבלום'ען (ביאליסטאק). אין דער האלב-מיטעלער וואג האט שטראוס (ביאליסטאק) דורך ק.א. אין דער ערשטער רונדע בעזיגט דוקאווסקי'ן (לאדז) און זדראווינסקי (לאדז) האט דורך א טעכנישען ק. א. אין דער צוויי־טער רונדע בעזיגט עפשטיינען (ביאליסטאק), אין דער מיטעלער וואג האט טשאגושא (ביאליסטאק) בעזיגט קראוטשיק'ן (לאדז). רינג-ריכטער איז גע־ווען ה' שעראטא, אויף פונקטען ה' מאידיסלאווסקי.

מייסטערשאפט פון קלאס „א“ איז לאדז

ל. ק. ס. 1 — ל. ט. ס. ג. 2:2

וו. ק. ס. — ס. ק. ס. 3:3

ווידזעוו — בוזשא 0:0

אוניאן-טורינג — סאקאל 0:0

מייסטערשאפט פון קלאס „ב“ איז לאדז

זיעדנאטשאנע — מכבי 0:0

טור — בר-כוכבא 2:3

סאקאל (זגערזש) — הוראגאן 1:7

ווילנער מכבי איז לאדז

מכבי (ווילנא) — הכח-מכבי (לאדז) 1:1

יום־טוב האט געוויזען אין לאדז די פוסבאל-מאנשאפט פון ווילנער „מכבי“, וועלכער האט זיך פערמאסטען מיט א געמישטער מאנשאפט פון לאד־זער „הכח“ און „מכבי“. דאס שפילען איז געווען אייסגעגליכט און דער מעטש האט זיך פערענדיגט מיט א רעמי־רעזולטאט 1:1.

אינטערנאציאנאלע פוסבאל-מעטשען

דענעמארק — פוילען 1:2

אמאטארישע רעפרעזענטאנץ פון אונגארן — רעפרעזענטאנץ פון קרא־קא 1:2.

ווארשא — דאנציג 0:3

באקס-מייסטערשאפט איז ווארשא

אקענטשע — מכבי 4:12

פ. ז. ל. — פארט בעמא 8:8

ה. אקערמאן

ער איז דיינע פריינד

ראמאן פון יודישען לעבען

38

איך האב זיך אליין בעטראכט און איך האב זיך געשעהמט פאר זיך אליין. איך בין זיכער, אז דער וואס איז טאקע באמת שולדיג אין א גנבה, שעהמט זיך נישט אזוי, און יענעמס פער־ברעכען איז נישט אזוי גרויס ווי מיינער איז געווען. אנ'אמת'ער גנב האט כאטש די איינציגע טרייסט, אז ווען מען כאפט איהם נישט וואלט ער אפגע־לעקט א ביינדעל, און איך? וואס האב איך געהאט דערפון? ווי מען זאגט: פוילע פיש און פער־שטונקענעם הערינג, פונדעסטוועגען האט מיך אין הארצען דאך געפרעהט וואס איך בין אומשולדיג, און דער אמת, האב איך געטראכט, מוז סוף כל סוף זיגען.

אבער, ווען ... גאט אין הימעל, ווען קומט שוין אימיצער מיך ארויספרעגען אין אלעס?

איך האב זיך אליין צעוויינט מיט ביטערע טרעהרען, און ווער ווייסט ווי לאנג איך וואלט אזוי געוויינט, ווען איך זאל נישט געוועהן דערהערען טריט, ווי אימיצער יזאלט זיך דערנעהנ־טערט צו מיין קאמער. און איך האב טאקע נישט געמאכט קיין טעות:

איך האב דערזעהען פאר זיך דעם וועכטער מיט א סטראזשניק, מיט וועמען איך בין מיטגעגאנגען אין אוטשאסטאק אריין, וואו מען האט מיך בעדארפט אויספרעגען וועגען דער גנבה, וואס איך בין נישט בעגאנגען.

מיר האט זעהר געחלש'ט דאס הארץ, אזוי שטארק האב איך געוואלט עסען. האב איך אבער נישט געוואוסט צי מען וועט מיר דאס ערלויבען בין נאך מיין שטעלען זיך פאר'ן נאדזיראטעל. אויף מיין מזל בין איך אבער נישט געווען דער איינציגער אין אוטשאסטאק, וואס האט בעדארפט אבגעבען דעם ראפארט. און דערווייל האבען מיר, אלע ארע־סטאנטען, געקאנט איבערכאפען, אבי נאר מען האט געהאט פאר וואס צו קויפען.

איך האב געהאט ביי זיך אין קעשענע אביסעל „טרינק געלד“ וואס איך האב מיט א טאג פריהער פערדינט איידער דער אומגליק איז מיט מיר גע־שעהן, און איך האב ביי אנ'עלטערער פרוי, וועלכע איז געשטאנען אין אוטשאסטאק מיט א קוישעל זעמעל און קאלבאס, געקויפט עפעס איבערצובאפען, און איצט, האב איך געטראכט, וועל איך שוין כח האבען צו שטעלען זיך פאר'ן „משפט“.

איך בין פון שטענדיג אן געווען א גלויבי־גער — אביסעל אפשר אנ'איבערגלויביגער — און ווען די עלטערע פרוי, ביי וועמען איך האב גע־קויפט א פאר זעמעל מיט א שטיקעל קאלבאס, האט מיר ביים נעהמען דאס געלד צוגעוואונשען:

— זאלסט ניצול ווערען, זוהנעלע, פון גוי'אישע הענט.

איז מיר ליכטיגער געווארען אויף מיין פער־אומערט'ן הארץ און דאס הארץ האט מיר געזאגט, אז דער אלטיטשקער'ס רייד וועלען מקיים ווערען...

פאר מיר האט מען איינגערופען עטליכע ארעסטירטע אין א בעזונדערען צימער, וואו אויף דער טיר איז געשטאנען אנגעשריבען: „נאדזיראַ־טעל“, און קיינעם פון זיי האב איך פון דארטען מעהר נישט געזעהען ארויסקומען. איך האב זיך געחידוש'ט וואו די מענשען זענען אהינגעקומען, אבער כ'האב זיך דערנאך אליין איבערצייגט וואו מען האט די מענשען אהינגעטון.

דאס איז געווען אנ'אומגעהויער גרויס צימער, אין וועלכען ס'האבען זיך געפונען דריי טירען, איין טיר — דורך וועלכער די ארעסטירטע זענען אריינגעקומען און צוויי טירען האבען פון אינעווייניג געפיהרט אין דרויסען ארויס. איין טיר — אויף דער גאס, אויב מ'איז בעפרייט געווארען; די צווייטע טיר — אין די קארצער'ס, ווען מ'איז געפונען געווארען שולדיג.

ווארטענדיג אזוי אויף מיין „אטשערעד“, האב איך דערווייל בעטראכט די חברה צווישען וועלכע איך געפין זיך. און ס'איז ביי מיר גאר קיין ספק נישט געווען, אז איך געפין זיך ווי א שעפעלע צווי־שען וועלף. יענע זענען געווען „קארמאנשטשיקעס“ (קעשענע גנבים), אלפאנסען, שלעגער, שווינדלער, און ווער ווייס וואס נאך פאר א „צדיקים“ ס'האבען זיך צווישען זיי געפונען. איינס איז ביי מיר אבער געווען זיכער. אז איך בין געגען זיי נישט נאר א לייטישער מענש, נאר א מלאך פון הימעל.

און ווי אזוי דער נאדזיראטעל וועט דאס נישט דער־זעהען תיכף אויף מיר — האב איך גאר נישט גע־קענט פארשטעהען.

און אט רופט מען מיך אריין אין יענעם צימער.

א געזונטער, בריט־פלייציגער „זשאנדאר“ האט מיך צוגערופען צו א קיילעכדיגען טיש, ביי וועל־כען ס'איז געזעסען אנ'עלטערער מאן פון א יאהר פופציג, און האט געשריבען, אפילו נישט אויפ־געהויבען דעם קאפ א קוק צו טון אויף מיר. דער זשאנדאר האט מיך געפרעגט פראגען און איך האב געענטפערט. קיין פליסיגען רוסיש האב איך נישט געקענט — אבער כ'האב זיך ווי עס איז אויפ־געדעט. ער האט מיך געפרעגט וויפיל איך בין אלט, צי איך בין פערהייראט, און צי דאס איז דאס ערשטע מאל, אז מ'האט מיך געכאפט ביי א גנבה.

ביי דער פראגע זיינער האב איך ארויסגע־שאסען אין אזא יאמער־ליך געוויין, אז דער עלטערער מאן האט אפילו אויפגעהויבען זיין קאפ פון די פאפירען און ער האט אויף מיר א קוק געטון, אבער נאך נישט ער איז דאס געווען דער און וועמעס הענט מיין גורל איז געלעגען.

ער איז מעהר נישט געווען ווי דער „פיסמאַוואַ־דיטעל“ (סעקרעטאר), וואס האט פערשריבען יעדעס ווארט, אבער א שפאן פון איהם — אויף א הויכער, ווייכער שטול איז אין דער הויך, ווי אויף א בעלע־מער, איז געזעסען דער „נאדזיראטעל“ אליין, און אהן איהם איז דאס געווען געווענדעט צי איך זאל פון דארטען ארויסגעהן דורך דער רעכטער טיר — צו דער גאס, צי דורך דער לינקער — אין קארצער אריין.

(פארטזעצונג קומט)

היים פאר בלינדע קינדער ווערט געבויט אין לאדז

שהערנשכטען איז אויף פשישקאלע פארגע־קומען א פייערליכע גרונדשטיין-לעגונג פון א בנין פאר א בלינדען-היים אין לאדז, וואס וועט גע־בויט פון דער „לאדזער ראדיא-משפחה".

דעם פלאץ האט געגעבען דער לאדזער מא־גיסטראט, צו דער פייערליכקייט זענען געקומען: דער לאדזער וואיעוואדע ה' האוקע-נאוואק, געג. לאנגער, שטאט-פרעזידענט גאדלעווסקי און דעלע־גאציעס פון ארגאניזאציעס פון געזעלשאפטליכע אינסטיטוציעס.

די פייערליכקייט איז געעפענט געווארען פון ביסקופ יאשינסקי, א גרויסע רעדע האט געהאלטען דער שטאט-פרעזידענט גאדלעווסקי, וועלכער האט ערקלערט די וויכטיגקייט פון דער היים פאר בלינדע קינדער, וועלכע דארף אונטערשטיצט ווע־רען פון דער גאנצער לאדזער באפעלקערונג.

די בוי-ארבייט הויבט זיך אן קומענדיגע וואך, די פייערליכקייט ויעט איבערגעגעבען ווערען דורכ׳ן ראדיא.

אלע דארפען מוזען זיך שטעלען אין קאמף מיט׳ן קריזיס

דער קריזיס האלט אונז וויטער פעסט אין די קלא־מערן, די האפנונגען האבען ביז איצט פערפיהרט, מיר מוזען דעריבער וויטער מיט נייע כוחות בעקעמפען דעם קריזיס. די פליכט פאלט נישט בלויז אויף דימענער און אין דער ערשטער ריוה אויף אונזערע בעל-הבית׳טעס, וועלכע דארפען מאכען זייערע איינקויפען אמביליגסטען. די ביליגסטע קוועלע איז דער איינציגער און אונזער שטאט ווארען-הויז „קאנסום" ביי דער ווידזעווער מאנו־פאקטור.

דער קאנסום פערקויפט רעשטלעך און בראקעס ביי דער ווידזעווער מאנופאקטור צו געניוע פאבריקס-פרייזען. אלע בעל-הבית׳טעס מוזען זיך שטעלען אין קאמף מיט׳ן קריזיס און איינקויפען אלעס אין קאנסום.

געשלעגען און מעסער-שטעכערייען

(א) ווי געוועהנליך זונטאג, זענען אויך נעכ־טען פארגעקומען א רייהע „איגדיווידועלע" געשלעגען און מעסער-שטעכערייען, אין וועלכע עס האט איג־טערווענירט פאגאטאוויע און פאליציי.

אזוי האט פאגאטאוויע ערטיילט הילף:

דעם 34-יאהריגען אטא גרייף, וועלכער איז צושטאכען געווארען אויף זגערזשער 23.

אויף ראג סובאלקא און גן ווא-זארזשעיוסקא איז שטארק צושלאגען געווארען דער 39-יעהריגער זיגמונט מילינסקי.

אויף לוטאמירסקא 7 האבען אונבעקאנטע פער־שוינען בעפאלען און צושטאכען דעם 24-יעהריגען לייב-הערש גינצבערג (פון לוטאמירסקא 22).

אויף וויסאקא 9 איז שווער צושלאגען גע־ווארען דער 27-יאהריגער יוזעף סאקאלאווסקי (פון פאמארסקא 22).

אויף בזשעזשינער 9 איז צושטאכען געווארען דער 28-יאהריגער סטאניסלאוו סאלעזיוסקי (פון מארינארסקא 35).

אויף ווידאק 6 איז בעת א געשלעג פער־וואונדעט געווארען די 47-יאהריגע כטרוזשקע עלושביעטא בארטשעווסקא.

עס איז אינטערעסאנט, אז די פאגאטאוויע־סטאטיסטיק פונ׳ם לעצטען חודש ווייזט ארויס א בעדייטענדען וואוקס פון געשלעגען אין לאדז, וואס דאס יוערט דערקלעהרט מיט דער אדמיניסטראטיווער וואהל-אקציע אין לאדז.

Dr. med. H. LUBICZ

צוריקגעקעהרט

ספעציאליסט פאר הויט, ווענערישע און געשלעכטס-קראנקהייטען

צעגעלניאנא 7 (פריהער 43), טעלעפאן 141-32

„מפעל-הבצרון"

אין צוזאמענהאנג מיט דער פראקלאמירטער ספעציעלער אקציע פאר דער פערטיידיגונג און בעפעסטיגונג פונ׳ם ישוב אין ארץ-ישראל („מפעל-הבצרון") איז שבת אין אווענד אונטער׳ן פארזיץ פון ד״ר א. טארטאקאווער פארגעקומען א פלענאר-זיצונג פון קאמיטעט פאר׳ן „מפעל-הבצרון" ביי דער בעטייליגונג פונ׳ם דעלעגירטען פון דער יודישער אגענץ אין ירושלים, דעם שריפטשטעלער ה' גראס-צימערמאן און א רייה אנגעזעהענע עסקנים.

* * *

ווי ווייט דער אינטערעס און פערשטענדניש פאר די אויפגאבען פונ׳ם „מפעל-הבצרון" האט אריינגעדרונגען אין די פערשידענע יודישע קרייזען בעווייזט דער פאקט, אז נעכטען אינ׳ם ערשטען טאג פון דער זאמלונג, האבען זיך געמאלדען אין ציוניסטישען ביורא א רייהע פערזאנען, וועלכע האבען אליין אהיינגעטראגען זייער צושטייער פאר דעם וויכטיגען ספעציעלען ארץ-ישראל-פאנד, עס איז כדאי, אז אויך אנדערע זאלען נאכטהון דעם דאזיגען ביישפיל און נישט ווארטען ביז מ׳וועט קומען נעהמען ביי זיי דעם בייטראג פאר׳ן „מפעל הבצרון".

ראדיא - פראגראם

מאנטאג, דעם 5-טען אקטאבער

6.33 גימנאסטיק, 6.50 מוזיק (פליטען), 7.15 ידי־עות, 7.35 מוזיק (פליטען), 8 אודיציע פאר שולען, 11.30 שמועס פאר קינדער, 11.57 צייט-סיגנאל, 12.03 קאנצערט, 12.40 רעפעראט, 12.50 ידיעות, 1 „הערבסט אין דער מוזיק" (פליטען), 2.57 לאדזער בערזע, 3 ווירט־שאפטליכע ידיעות, 3.15 רעקלאמע - קאנצערט, 3.40 שמועס מ׳ט קינדער, 3.50 מוזיק פאר קינדער, 4.15 „די נייע ארטאגראפיע" — פראקטישע אנווייזונגען, 4.30 פערוויילונגס-קאנצערט, 5 רעפעראט פון פראפ. גורסקי, 5.15 פערוויילונגס-קאנצערט, 5.50 שמועס, 6 אקטועלער שמועס, 6.10 ספארט-ידיעות, 6.20 פוילישע סימפאנישע מוזיק (פליטען), 7 זעלנערישע אודיציע, 7.50 מוזיק, 8.45 אווענד-ידיעות, 9 ליטערארישער אווענד, 9.30 פי־דעל-קאנצערט, 10 פערוויילונגס-קאנצערט פון פויזען.

טעאטער, מוזיק און פערוויילונג (קאמוניקאטען)

גרויסער דערפאלג פון „סימכע פלאכטע" אין טעאטער ראזמאיטאשטשי

זייט איניגע טעג האבען מיר אין לאדז אלס געסט די ארטיסטען פון „יונג-טעאטער", וועלכע אלע געדענ־קען נאך פון די פריהערדיגע אויפפיהרונגען ווי „באס־טאן", „טרופע טאנענצאפ" א. אנד.

די איצטיגע אויפפיהרונג פון „סימכע פלאכטע" איז מיט גרויס בעגייסטערונג אויפגענומען געווארען דורכ׳ן עולם. דאס איז א פרעכטיגע פאלקסטימליכע קא־מעדיע פון יעקב פרעגער. „סימכע פלאכטע" איז מיט גרויס דערפאלג געשפילט געווארען אין ווארשא איבער 150 מאל. די גאנצע ווארשאווער פרעסע, יודישע ווי פוי־לישע האבען זיך זעהר ווארעם אפגערופען וועגען דער אויפפיהרונג. די „יונגע בינע" בלייבט אין לאדז נאר א קורצע צייט.

א קולטור יום-טוב

דער ארויסטריט פון ווילביג-כאר פון ווילנע

ד 9 און 10 ד. ח. 7.30 אווענד אין פילהארמאניע האט ארויסגערופען א גרויסע פעראינטערעסירונג. דער ווילביג-כאר געהערט צו די בעסטע יודישע כארען אין אייראפע. די גאנצע יודישע און פוילישע פרעסע האט שוין זעהר פיל געשריבען וועגען די קינסטלערישע און מוזיקאלישע דערגרייכונגען פון ווילביג-כאר. איינער פון די געכיאלסטע פוילישע מוזיקער פראפ. א. מיכאל יוזע־פאוויטש האט געשריבען: „דער ווילביג-כאר פערמאגט אלע קינסטלערישע וואלארען, האט דערגרייכט רוהמפולע רעזולטאטען. מיין אויפריכטיגע דאנקבארקייט פאר די בעקומענע עסטעטישע איבערלעבונגען אויפ׳ן קאנצערט פון ווילביג-כאר.

עס שרייבט דער „ווילנער טאג": „אזא עכט-יודי־שען קינסטלערישען געגוס קומט אונ׳ס צו האבען זעהר זעלטען. יעדער ארויסטריט פון ווילביג-כאר ווערט פער־וואנדעלט אין א יודישען קולטור-יום-טוב".

די „ליטעראריש בלעטער" שרייבען: „דער כ׳ווא פון ווילביג-כאר איז זעהר א הויכער סיי אין פרט פון רעפערטואר און סיי אין פונ׳ט פון געזאנג. זייבע קאנ־צערטען ציהען צו אלעמאל א ריזיגען עולם און האבען שטענדיג בעגייסטערטע אנהענגער".

פון פוילישען טעאטער

היינט 7.30 אווענד ווערט געשפילט די קאמעדיע „ז מילאשטשי ביעדאסטאטשטשיע".

Charlie Chaplin

היינט און פאלג. טעג!

דער גרעסטער קאמיקער פון דער וועלט

אין גרעסטען פילם פון אלע צייטען א. ג.

הײנטיגע צייטען

נידריגסטע פרייזען פון די פלעצער: באלקאן 54 גר. | II פל. 85 גר. | I פל. 1.09 זל.

אויסערן פראגראם: קלאנג-צוגאבען פון די נייעסטע אקטואליטעטען. — נעכסטער פראגראם: „ROSE MARIE" מיט J. Macdonald אין דער הויפט-ראלע

קלאנג-קינא **CAPITOL** זאוואדזקא 16

ווירכטיג פאר ברוך-קראנקע

(רופטורען) זאווי פון פערקרימונגען פון רוקען-ביין (הויקערס), פאראליזשען, ביין־שווינדזוכט, פלאטפיס און פערשידענע אנדערע פערקריפלונגען-ליידענדע.

פאר פערשידענע ארט רופטורען פערעלטערטע און די געפערליכסטע ביי מענער, פרויען און קינדער ספעציעלע ארטאפעדישע הייל-באנדאזשען לויט מיין מע־טאדע היילן און בעזייטיגען ראדיקאל יעדן איינציגן ברוך.

ביי מאגען און קישקע - זענקונג ספע־ציעלע אינדיווידועל צוגעפאסטע לייב-הייל-באנדא־זשען.

פאר הויקערס ספעציעלע נארמעטען און גליכהאלטערס.

געגען ביין-שווינדזוכט ספעציעלע אר־טאפעדישע אפאראטען פון אלע סיסטעמען.

געגען שמערצענדע פלאטפיס ספע־ציעלע ארטאפעדישע איינלאגען לויט ניפס-מאדעלען.

געגען קרומע אדערן ספעציעלע גומי שטרימף לויט מאס.

קינסטליכע הענד און פיס

ספעציעלע הייל-ארטאפעדישע אנשטאלט

ספעצ. ארטאפעד

א. פעטריקעוויטש, לאדז

9 פיראמאווישא 9, טעל. 177-09 (פריהער אלגיעסקא)

אכטונג! קראנקע מוזען זעלבסט ערשיינען.

פויזענטער דאנקזאגונגען קענען בעוויזען ווערען

בקאנטמאכונג.

דערמיט מאך איך בעקאנט דעם ג׳ לאדזער פובליקום, אז עס איז ערעפענט געווארען די נײ־מאדערנע

טאנץ-שולע

אויף פיעטריקאווער 89 קוועך אפיצינע פארטער

אונטער דער לייטונג פון בעקאנטען דיפלאמירטען טאנץ-לעהרער

S. Rubinsztajn

בעמ. פאר אוועגסירטע שבת און זונטאג פראקטישע לעקציעס.

אמשרייבונגען טעגליך פון 10 ביז 2 און פון 4 ביז 10 אווענט. מיט אכטונג

דיפלאמירטער טאנץ-לעהרער

ס. רובינשטיין.

הקרײנע אנאנסען!

1 זלאטי אנ׳אנאנס ביז 15 ווערטער 1 זלאטי

בחנם ווערט צוגעפאסט אלערליי גלעזער!

„OPTICUM"

28 פיעטריקאווער 28

בעזיצט אויף לאגער א גרויסען אויסוואהל פון פערשידענע ברילען, בינאקלען, אלערליי צילינדער-גלעזער, סאמ־בינירטע גלעזער, טערמאמעטערס.

אלעם צו די ביליגסטע פרייזען.

ס׳ווערן אויך אויסגעפיהרט רעצעפטן, רעפאראטורען פינקטליך און רעיעל. — געדענקט די אדרעס: עס ווערען אנגענומען אלע ארט רעצעפטען פון די ה״ה דאקטוירים.

ראקאלען

א בעקוועהם ארט צו שלאפען פאר א יונגערמאן איז אפצוגעבען. פאמאר־סקא 14, אין אפיצינע, 2. שט., לאסקי.

צו פערדינגען א פערמעריי צו א ביליגען פרייז, אדער צוטרעטען פאר א שותף. צו ערפאהרען ביים צייטונגס-פערקויפער צלמי-שטאט 1

בקאנטמאכונג.

דאס קאנצעסיאנירטע בימשריפטען-ביורא צו דער געריכטס- און אדמיני־סטראציווע-אינסטאנצען פון

SALOMON ZALCMAN

איז איבערגעטראגען געווארען פון 1-טען סעפטעמבער ד. י. פון זגערזשער 23 אויף זגערזשער 50

פרייע פאסטענס

אינקאסענטען (קעס) נור פעהיגע, אינטעליגענטע קענען זיך מעלדען אין דער ראדאמער הילפס-געזעלשאפט און אגענטור אין לאדז, פאלודניאווא 20 פון 10—12 פריה און פון 4—6 נאכמ.

דער יעניגער, וועלכער איז געפונען דינסטאג, ד. 29/9, 10 א זייגער אווענד אין דער אוואצארניע פון מ. בערמאן, פאלודניאווא 1, טוישען 20 זל. זאל קומען 6-טער שערפען 29, צו שאפיר, אין זיינע אייגענע אינטערעסען, כדי צו־ריקבעקומען זיינע פערלוירענע 20 זל.

א יונגעל צו א ארבייט ווערט פון זאפארט געזוכט, 28 פולק סטזשעלצוב קאניאווסקיך 3, וו. 19.

איך זוך א פריליין אין א געשעפט ארייין, באלד געצאהלט. אוואנס ביז 50 זל. א חודש. עס ווערט פערלאנגט א קויציע. אפערטען אונטער "300" אין אדמ.

Zaginione zostały 3 weksle: 1) weksel na zł. 87.50, wystawca M. Rajza, pł. 5 X 1936. 2) Weksel na zł. 87.50, wyst. M. Rajz, pł. 15/X 1936. 3) Weksel na zł. 100.— wyst. M. Sztark, pł. 7/X 1936. Zwrócić takowe do l. Białka, Brzezińska 7. Weksle zostają unieważnione.

Potrzebna panienka z dobremi świadectwami do 2-letniego dziecka. Zgłoszenia Piotrkowska 67 do doktora.

פערשידענעס

א שדכן ווערט געבעטען אפצוגע־בען אפערטען אונטער "A. F." אין דער אדמיניסטראציע. 6959

Wiedza szczyci, umiejętność syci!

גרינטליכע און פראקטישע לעהרע פון בוכהאלטעריע, האנדלס-קארעספאנדענץ אריטמעטיק אויף מאשין-שרייבען. פרייזען צוגענגליכע, איינשרייבונגען אין ביטשריפ־טען-ביורא פולנאצנא 9.

איך זוך ארויסצוגעבען אויף אנ׳-8-ער שטריק-מאשין זשאבאטען. אפערטען אונטער „זשאבאטען" אין אדמ.

א נייהער צו א קאמאשען-שטעפער שוו. יאקובא 7, פראנט, 2. שט. ה. 31,

DR. MED.

L. Pikielny

אוראלאג-כירורג

ספעציאליסט פאר נירען, בלאזען און אורין-קראנקהייטען

NAWROT 8, tel. 219-90

נעהמט אן פון 4—7 נאכמיטאג

צוריקגעקעהרט.

לעטשניצע

פאר ווענעריש קראנקע פון דאקטוירים ספעציאליסטען

לאדז, זאוואדזקא 1

טעל. 122-78

טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אווענד.

ווענעריש-קראנקע, מענערשוואכע און הויט-קראנקהייטען

אנאליזען פון בלוט און אורין

די פערהיטונגס-סטאציע

איז טעטיג א גאנצען מעת לעת

נאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל

א בעראטונג 3 זל.

PrywatnePogotowie „SZYBKA POMOC LEKARSKA"

tel. 15-111

BAŁUCKI RYNEK (Zgierska 56)

Czynne przez całą dobę bez przerwy.

DR. MED.

G. GERSZTAJN

ספעציאליסט פאר אויגען-קראנקהייטען

צוריקגעקעהרט

Traugutta 12, tel. 175-10

נעמט אן פון 11—2 און פון 5—830 אוו

Dr. med. Niewiażski

ספעציאליסט פאר טריפער, סיפילים און הויט - קראנקהייטען. בעהאנדלונג פון מענער - שוועכע

אנדזשעיא 5, טעל. 159-40

פראנט, 1טער שטאק

נעהמט אן פון 8-11 און פון 5-9 אווענט זונטאג און יום טוב פון 9-1 נאכמיטאג. ספעציעלער ווארטע - זאל פאר פרויען

Dr. med.

M. TAUBENHAUS

צוריקגעקעהרט

ספעציאליסט

פאר אקושעריע און פרויען־ קראנקהייטען

פערהיטונג געגען שוואנגערשאפט

זגערזשער 11, טעלעפאן 246-09

נעמט אן פון 8—9 פריה און פון 4—8 אוו.

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i P. Wajntraub. Czcionkami i drukiem „Najer Folksblat", Piotrkowska 21. Redaktor odpowiedzialny: Chanon Kaufman.